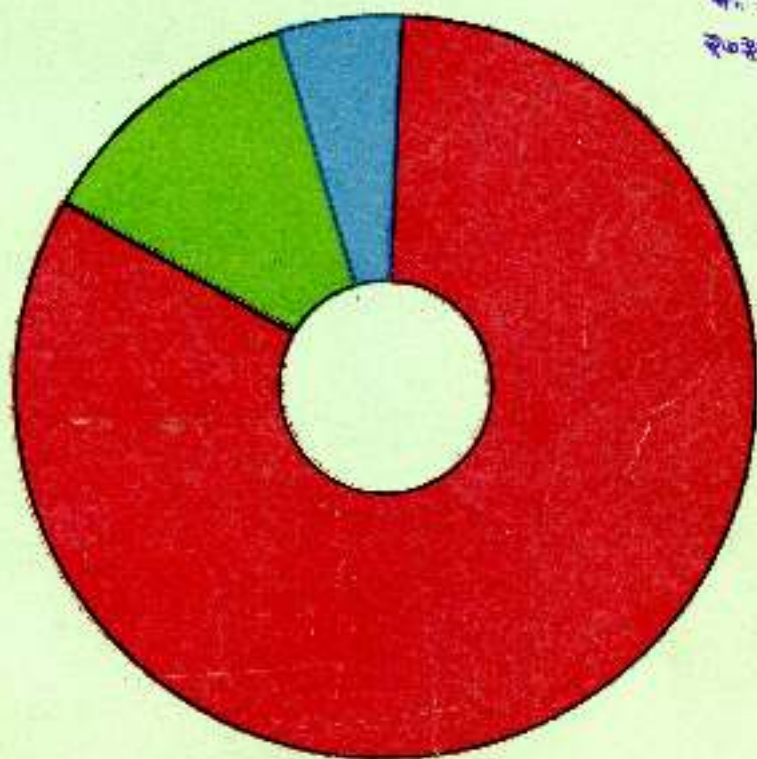

शैक्षिक तथ्याङ्क प्रतिवेदन

२०३०

शैक्षिक तथ्याङ्क प्रतिवेदन

२०३०

श्री २ नं० सरकार

शिक्षा मन्त्रालय

योजना शाखा, तथ्याङ्क उप-शाखा

श्री शान्त रामजी दासजी (एक पञ्चांगिक विज्ञानी विद्वान्) ज्यो देवका वंशज वदो जल-
 सारिकालकाल 'शिला सावने' अण्णर प्रदान गर्नुवरवीं छ। यो अर्ली-वर्दी उच्च विद्याको गुणवत्ता
 लक्षणहरू ब्रह्मसूत्रपरको छ। एत यो कृत महर्षी जगन्नाथ, तर्जनी, त्रिजक र लक्ष्मणजी
 जलसिद्धिप्रकार मान गर्छन छ। साधरता दिवको समुच्चै ब्रह्मसूत्रकलाई जान गित्तन छ
 पञ्चांगिक ज्ञानका अन्तर्गत यो ज्ञान सार्थक मान्यता र विज्ञानको वाच्यता अन्तर्गत हुने
 नयाँ उत्साह प्रदान गर्छ।

(२०२० साल भाद्र २२ गतेका दिन प्रस्तावितुव साधरता दिवसका अवसरमा
 श्री ५ महाप्रज्ञाविद्वान् श्रीरिड वीर विक्रम झाङ देव महाप्रज्ञा अर्जुनी सन्धिअन्तर्गत उद्घृत।)

“देशको चार-चारकार्डलाई जविक जात्रामा प्राप्तिको शिक्षाको सहूलियत प्रदान गर्ने वि.सु.का तथा प्राविधिक शिक्षा तथा कला, विज्ञान एवं कर्मिण्ड छ । व्यावसायिक शिक्षा प्रसार गर्ने गरी सरकारको नीतिगतकोले सञ्चालन तथा प्राथमिक स्तरका प्राविधिकहरूलाई तालिम गर्ने कार्य आरम्भ भएको छ । उक्त शिक्षाको क्षेत्रमा पढाइको स्तर बृद्धि गरी विज्ञान शिक्षा विकासमा विशेष ध्यान दिने छ ।”

(समाचार श्री ५ महेन्द्रवाट २०२४ ज.पाद १५ मनेका दिन राष्ट्रिय पत्रिकाको
 चारौं अधिवेशनमा सम्पन्न तन्वीरवाट उद्धृत)

दुई शब्द

शिक्षा मन्त्रालय, योजना शाखा, तथ्यांक उप-शाखाबाट नेपाल अधिराज्यको विद्यालय भएको प्राथमिक, निम्न माध्यमिक, माध्यमिक तथा उच्च शिक्षा प्रदान गर्ने विद्यालय संस्थाहरूको तथ्यांक संकलन गर्ने जो तथ्यांक प्रतिवेदन २०३० प्रकाशमा ल्याइयो छ ।

यस प्रतिवेदन राष्ट्रिय शिक्षा महत्तको योजना लागू भएको प्रकाशित योजना तथ्यांक प्रतिवेदन हो । यसमा राष्ट्रिय शिक्षा महत्तको योजनाको मूलभूत तथ्यांक र जसबाट भएको उपलब्धि पनि संक्षेपमा चर्चा गरिएको छ र यस प्रतिवेदनले २०३० नावको देशको शैक्षिक स्थितिलाई प्रलेखनाउने छ । कार्य विद्याको विकासको निमित्त योजनाहरू तयार पार्ने र शैक्षिक प्रगतिको साथै मूल्यांकन गर्नुमा समेत यतले सहयोग गर्दछ । अतः प्रस्तुत प्रतिवेदन विद्याप्रति चाख राख्ने तथ्यांक विद्याप्रति महासुभाषहरूलाई उपयोगी नै सिद्ध हुने आशा गर्ने सकिन्छ ।

अतथा प्रस्तुत प्रतिवेदन तयार पार्ने सहयोग गर्ने तथ्यांक उप-शाखाका सम्पूर्ण कार्यकारीहरू, तथ्यांक कार्यालयका पत्रार्थ सहयोग गर्ने जि. शि. अधिकारीहरू, र जि. वि. निरीक्षकहरू, विद्यालयका प्रधानाध्यापक तथा त्रि.वि.वि. का सहयोगी अधिकारीहरू र सम्बन्धित सर्वलाई धन्यवाद ज्ञापन गर्दै विद्याप्रति सञ्चालनबाट गुणाहरूसमेत प्राप्त गर्ने आगामी प्रतिवेदनलाई प्रकाश पढी उपयोगी उपयोगी प्रस्तुत गर्न सकिने आशा गरिएको छ ।

ईश्वरीलाल श्रेष्ठ
सह-सचिव
शिक्षा मन्त्रालय
योजना शाखा

भूमिका

शिक्षा मन्त्रालयको योजना शाखा, तथ्यांक उप-शाखाबाट गत १० वर्षदेखि शैक्षिक तथ्यांक प्रतिवेदन प्रकाशन गर्दै आइरहेको छ। योजनाबद्ध तरीकाबाट शिक्षा विकास गर्नमा भन्परी शैक्षिक तथ्यांकको आवश्यकता पर्दछ। साथै योजना र कार्यक्रमहरूको प्रगतिको मूल्यांकन गर्नमा पनि तथ्यांकको आवश्यकता पर्दछ।

गत वर्षका शैक्षिक तथ्यांक प्रतिवेदनमा समावेश गरिएको मुख्य तथ्यांकहरू, जस्तै विद्यालय संख्या, विद्यार्थी संख्या, पाठ्य शिक्षण संस्थाहरूबाट सिधै संकलन गरिएको तथ्यांकहरूमा आधारित गरिएका थिए। २०३० को तथ्यांक प्रतिवेदन जिल्ला-स्तरबाट प्राप्त शैक्षिक तथ्यांकमा आधारित गरिएका छन्। शिक्षा मन्त्रालयबाट वर्षको दुई पटक (भाद्र र फागुणमा) जिल्लाहरूबाट तथ्यांक संकलन गर्ने गरेको छ। यो प्रतिवेदन भाद्र २०३० को तथ्यांकमा आधारित छ।

साथै यत प्रतिवेदनमा अन्य स्रोतहरूबाट उपलब्ध गरिएका तथ्यांकहरू पनि समावेश गरिएका छन् जस्तै छात्रवृत्ति, एन. एन. सी परीक्षाको तथ्यांक, परीक्षा र आय-व्ययको तथ्यांकहरू, शैक्षिक तथ्यांक प्रतिवेदनहरूमा पहिलेदेखि नै समावेश गरिएका छन्। २०३० को प्रतिवेदनमा पनि परीक्षा र आय-व्ययको तथ्यांक शिक्षण संस्थाहरूबाट प्राप्त भएको तथ्यांकमा आधारित गरी प्रकाशित गरिएका छन्। तर यो तथ्यांकहरू गर्ने जिल्ला र सर्व विद्यालयहरूबाट प्राप्त भएका छैनन्। यसकारण परीक्षा र आय-व्ययको तथ्यांक नमूनाको रूपमा मात्र राखिएका छन्।

२०३० पौषसम्ममा अधिराज्यका १५ जिल्लाहरूमा शिक्षा योजना लागू भइसकेका छन्। शिक्षा योजना लागू भएका जिल्लाहरूमा नयाँ पाठशाला सन्तार तालीम प्राप्त शिक्षकहरूबाट पढाउ तालिम भइरहेको छ। विद्यालयहरूको भौतिक सुविधाहरूमा सुधार गरिएका छन्, साथै स्कूलमा पढ्ने विद्यार्थीहरूको संख्यामा वृद्धि गर्ने प्रयत्नहरू भइरहेका छन्। प्रस्तुत तथ्यांक प्रतिवेदनमा नयाँ शिक्षा योजना अन्तर्गतको प्रगतिको केही संकेत प्राप्त गर्न सकिनेछ।

नेपालमा शिक्षाको विकास

प्राथमिक शिक्षाको विकास

राष्ट्रिय शिक्षा पद्धतिको योजनाले प्राथमिक शिक्षाको विकासमा ठेरै जोड दिएको छ । प्राथमिक शिक्षाको उद्देश्य विद्यार्थी-दस्तावेज साक्षर बनाउनु हो । साक्षरताको प्रतिष्ठतामा वृद्धि ल्याउनको निमित्त र सवैगावारण जनतालाई न्यूनतम शैक्षिक योग्यता प्रदान गर्नुको निमित्त प्राथमिक शिक्षाको प्रभाव आवश्यक छ । धेरै संख्यामा बाल-बालिकाहरूलाई स्कुलमा भर्ना गराउन सकिनुमा निरधारतालाई जसजसो निर्मुक्त गर्ने गरिएको छ ।

जनसाधारणलाई शिक्षाको महत्वबारे उनी जनताको भ्रमको छ र यसकारण प्राथमिक शिक्षाको मागमा वृद्धि हुने लागेको छ । कक्षाकोठर जनसंख्या वृद्धिदे गर्दा पनि स्कुल प्रवेश गर्ने उमेरका बालकहरूको संख्यामा वृद्धि भएको छ । हाल नेपालमा जनसंख्याको वृद्धि २.१२ प्रतिशत प्रतिवर्षको दरले राउंको अनुमान छ ।

नेपालमा प्रजातन्त्रको उदयपछि प्राथमिक शिक्षाको क्षेत्रमा ठूलो प्रगति भएको छ । २००७ देखि २०२७ सम्मको दुई दशकहरूमा प्राथमिक शिक्षाको प्रगति निम्न प्रकारको छ :

साल	प्राथमिक विद्यार्थीको संख्या (१-५ कक्षा)	प्राथमिक विद्यार्थी प्रतिशत
२००७	०,५०५	०.७
२०१७	१,४०,०००	१५.०
२०२७	४,०२,४७९	२६.०

उपरोक्त तथ्यांकबाट २००७-२०२७ को दुई दशकमा प्राथमिक विद्यार्थी संख्यामा उति उल्लेखनीय वृद्धि भएको छ । प्राथमिक विद्यार्थी प्रतिशतले देखाे प्राथमिक शिक्षाको प्रगतिको तास्को नकैत दिन्छ । कुनै सालको प्राथमिक विद्यार्थी संख्या र उही सालको आन्तरिक संख्याको अनुपातलाई प्राथमिक विद्यार्थी प्रतिशत भनिन्छ । नेपालमा यो प्रतिशतमा कतणः वृद्धि हुने आउनेछो ।

गत केही वर्ष यताको प्राथमिक विद्यार्थी संख्या निम्न प्रकार रहेको छ:

साल	जम्मा संख्या	छात्राहरूको संख्या	जम्मा छात्राको प्रतिशत
२०२३	३,६५,७००	४६,९२२	१२.२
२०२४	४,४२,२४१	६६,४३०	१५.०
२०२५	४,४२,७५४	६६,६१०	१५.४
२०२६	४,४६,१४९	६६,४६१	१५.३
२०२७	४,००,४७९	६४,७५२	१५.०
२०२८	४,००,००० (अनुमानित)	६४,०००	१६.०
२०२९	३,००,३७६ (१-३ कक्षा मात्र)	४६,२७४	१६.४
२०३०	३,४६,६९२ (विद्युत्समेत)	४८,४४३	१६.३

(शिशु मध्ये १६% छात्रावमेत जम्मा गर्दा)

उपरोक्त वर्षों के मास्ट २०२३ साल के प्राथमिक विद्यार्थी संख्या में उल्लेखनीय वृद्धि होने प्रवृत्ति नभएको देखिन्छ । यसबाट प्राथमिक विद्यार्थी संख्या एक नयाँ चरण सिन्दुरमा पुगेको हो कि भन्ने विचार गर्न सकिने हुन सक्छ । वास्तवमा २०२० को विद्यार्थी भर्ना प्रतिशतबाट बाहिर हुन्छ कि कुल प्राथमिक उमेरका बालबालिकाहरूमध्ये तीन खण्डको एक-तक जति मात्र स्कूलमा भर्ना भई पढिरहेका छन् र शुरुवाती स्कूलको पढाइका क्रममा छुट्टा वा रकूनको पढाइमा संलग्न भैनु पर्ने बाहिर हुन्छ । यसबाट प्राथमिक विद्यार्थी संख्या बढ्नुको अर्थमा अझै संशयको कुरा पनि नै राख्न सकिन्छ । यसैले चर्चमा सिन्दुरमा प्राथमिक इन्टरनेट पुगेको कुरा एक कल्पित आधारमा मात्र हो ।

प्राथमिक विद्यार्थी संख्या २०२१ गण्ड बढ्नु नसकेको विभिन्न कारणहरूमध्ये मुख्य निम्न विधिहरू हुन् :

- (१) कम धार कर्ममा परेका, र पिठोरिका तर्फको परेका बर्नाभारहरूले अर्थको अभावबाटै हुन्छन् ।
- (२) प्राथमिक बालबालिकाको शिक्षाको लागि मास्टर छ । प्रथम कक्षाको पढ्न विद्यार्थीहरूमध्ये २० प्रतिशतभन्दा बढी पैसा नभ्या पुग्नामा स्कूल छोडेर गएको हुन्छ ।
- (३) नयाँ पढाईको सेवा गर्नुको हुनाले, र कक्षाको अर्थको अभावमा भएको हुनाले धेरै बर्नाहरूमा स्कूल संलग्न गर्नु विद्यार्थी संख्या नभन देखिन्छ ।
- (४) प्राथमिक उमेरका बालबालिका महिलाहरू २० प्रतिशत छन् । तर महिलाहरूको स्कूल प्रवेश निर्धारित छ । छात्राहरूको संख्यामा तीब्र वृद्धि भएकाले प्राथमिक विद्यार्थी भर्ना संख्या र भर्ना प्रतिशत उल्लेखनीय रूपमा बढाउन सकिने ।

२०२० सालमा प्राथमिक विद्यार्थी संख्या २,५९,६१२ र भर्ना प्रतिशत ३१.३ प्रतिशत देखिन्छ । शिक्षा योजना लागू भएमा जिल्लाहरूमा प्राथमिक विद्यार्थी संख्या र प्राथमिक भर्ना प्रतिशतमा क्रमशः वृद्धि हुने धारणा छ ।

प्राथमिक शिक्षामा महिला विद्यार्थीको प्रतिशत

महिलाहरू र पुरुषहरूको विशाल अन्तरमा अझै चर्चमा प्राथमिकको उच्च तहसम्म नै पुगेको अन्तर देखिएको छ । २०२३ देखि नै प्राथमिक विद्यार्थी संख्यामा छात्राहरूको प्रतिशत १२.०% देखि १६.०% मा बढाउनु रहेको छ । काठमाडौं र अन्य बर्ना क्षेत्रहरूमा छात्राहरूको प्रतिशत बढी छ । काठमाडौंमा जम्मा विद्यार्थी संख्याको ३३% प्रतिशत छात्राहरू छन् । शिक्षा योजना लागू भएपछि महिलाहरूको विशाल अन्तर स्थितिमा केही सुधार आएको छ । इटाहरणको विभिन्न फरको जिल्लामा प्राथमिक विद्यार्थी संख्यामा छात्राहरूको प्रतिशत २४% पुगेको छ ।

प्राथमिक विद्यालयहरू र माथिल्लो स्तरको विद्यालयहरूमा महिलाहरूको प्रवेश कम हुनाले विभिन्न कारणहरू छन्, जसमा अधिमातरहरूको छोरीहरूको पढाई अनुहारका साथै प्रवृत्ति राखेको, छोरीहरूको बराबरी काममा बढी संलग्न भएपछि र बारिबारिक गर्थेको आवश्यक रहेको धारणा । महिला शिक्षकहरूको अभाव हुनाले कारणले पनि छात्राहरूको संख्या कम भएको हो ।

कक्षागत विद्यार्थीको वितरण

प्रारम्भिक शिक्षाको विभागको निर्मित प्रथम कक्षाका बढी संख्यामा भर्ना लिएर मात्र पुग्थे । विद्यार्थीहरूलाई प्राथमिक तहको सम्पूर्ण र कक्षाहरू पूरा गर्न लगाउनु आवश्यक छ । सम्पूर्ण अवधिभर सततमा राखेको विद्यार्थीहरूले माध्यमिक तहमा हासिल गर्ने भनेको हुँदैनन् । २०३० को तथ्यांकलाई हेर्दा नेपालमा प्राथमिक कक्षाहरूमा विद्यार्थी वितरण अनुहार फलतः १ बा १०० बच्चाको समूह ३ मा पुग्दा ८७ मात्र सफल देखिन्छ । शैक्षिक ज्ञान व्यापक क्षेत्रको कुरा निम्न तथ्यांकबाट स्पष्ट हुन्छ । निम्न तालिकाका प्रथम कक्षाका प्रवेश गरेकाहरूको संख्यालाई १०० मानेर प्रथम देखि १० कक्षा सम्मको विद्यार्थीहरूको वितरण देखाइएको छ ।

२०२६ को मुल्यांकन २०२० को कक्षा १ देखि १० सम्मको विद्यार्थी वितरण सबै प्रकार छः—

साल	१	२	३	४	५	६	७	८	९	१०
२०२६	१००	६८	५०	३०	२०	२१	१८	१६	१२	१०
२०३०	१००	६९	४०	२६	१६	२१	१०	१२	१२	११

बच्चाको पूरा अवधिभरमा स्कूलमा नबढे पढेनै हुँदाहुने प्रवृत्ति गर्दा प्राथमिक विद्यालयमा लगाईको समय, धनराशिको र शिक्षकहरूको सेवाबाट पूरा फायदा उठाउन नसकिने । अर्कोतिर बौद्धिक बढाई छोड्ने विद्यार्थीहरूमा बच्चाहरू र लक्ष्य क्षेत्रको भावना उदात्त हुन्छ ।

शैक्षिक ज्ञानको विभिन्न माध्यमहरूमध्ये भाषिक कारण प्रमुख छ । केटाकेटीहरूलाई पढाउनुको क्रममा लगाएको व्यापक ज्ञान वा सामाजिकहरूको बच्चाको मनमा झल्काउने सममर्थता मुख्य कारणहरू हुन् । टाँक छोरेमा स्कूलमा भर्ना नगर्दा छोरो भर्ना गराउने प्रवृत्ति । जुन प्राथमिक क्षेत्रमा खान गरेर देखिन्छ । यति बस्न शैक्षिक ज्ञानको कारण मध्ये एक हो । साथै वर्षेतिर अनुसूचित जातिमा कक्षाका भर्ना गर्ने पुराना प्रवृत्तिको पनि शैक्षिक ज्ञानको दिव्यलाई यहाँ समावेश गरेको हो ।

नेपालका विद्यालयमा भर्ने विद्यार्थीहरूका उमेर लेभलको उमेरअन्तर्गत बढी देखिन्छ । यहाँ उमेरको हरेकति र बौद्धिक फरक हुँदाहुने प्रवृत्ति प्रायःमा सम्बन्धित रहेको देखिन्छ । काम गर्न सको भनेर पुस्तागत केटाकेटीहरूलाई काममा लगाउने प्रवृत्ति पनि शैक्षिक ज्ञानको कारण हो ।

निम्न माध्यमिक शिक्षाको विकास

शिक्षा योजना लागू पारालि रूपमा विभिन्न स्थान राख्ने गरी निम्न माध्यमिक तहको विधा चार वर्षको अवधिको गरिएको छ । यस तहमा बर्षात निर्माण, र पुनः व्यावसायिक शिक्षामा जोड दिइएको छ । पूर्ण व्यावसायिक अध्ययनमा कृषि, वास्तुशास्त्र, साधारण श्रमिक, स्थानीय माध्यमिकहरूमा सभै पढाउनु र त्यस्ता बच्चाहरू बनाउने तरीकाहरूबाट विद्यार्थीहरूलाई प्रारम्भिक ज्ञान दिइन्छ ।

प्राथमिक शिक्षाहरूमा विद्यार्थी संख्या बढ्दै गएको हुनाले निम्न माध्यमिक कक्षाहरूमा पनि विद्यार्थी संख्या जति नै जति कुरा स्पष्ट छ । भौगोलिक कठिनाईले गर्दा मात्रा बालबालिकाहरू निम्न माध्यमिक शिक्षाबाट बर्खा भइनु भन्ने विचारले पहाडी क्षेत्रमा केही प्राथमिक विद्यालयहरूमा नार र सार कक्षहरू गणना गर्न थालेका छन् । २०२० मा निम्न माध्यमिक कक्षाहरू (४ देखि ७ कक्षा) मा अध्ययन गरी रहेका विद्यार्थीहरू संख्या ९,२७,२०६ देखिएको छ । र यस संख्यामा १२.४% छात्राहरू छन् । प्राथमिक र निम्न माध्यमिक विद्यार्थी संख्या तुलना गरी हेर्दा प्राथमिक विद्यार्थी संख्याको २२.२% भएको देखिन्छ ।

माध्यमिक शिक्षाको विकास

विद्यार्थीहरूलाई अधिकतम उत्पादन गर्न र नागरिकको रूपमा जिम्मेवारी पुरा गर्ने क्षमता प्रदान गर्नेमा माध्यमिक शिक्षाको ठूलो भूमिका छ । माध्यमिक तहका शिक्षाबाट देशलाई आवश्यक आधारभूत जनशक्ति उपलब्ध हुन्छ । यसरी माध्यमिक शिक्षाले राष्ट्रिय विकासमा महत्त्व पुऱ्याउँछ । यसको साथ उच्च शिक्षामा प्रवेश गर्नका लागि गर्दै आभारमा पनि माध्यमिक तहको शिक्षाले सहज गरेको छ ।

माध्यमिक शिक्षा प्रवेश गर्नेहरूको उमेर १३ देखि १२ वर्षे तोकिएको अर्थात्पनि वास्तविक बढी उमेरका विद्यार्थीहरू पनि प्रशस्त मात्रामा माध्यमिक शिक्षामा संलग्न छन् । २०२० मा माध्यमिक कक्षाहरू (८ देखि १० कक्षा) मा ५०,४०६ विद्यार्थीहरू अध्ययन गरिरहेका छन् । यो संख्या गरी सातको निम्न माध्यमिक विद्यार्थी संख्याको अनुपातमा ३०.१ भएको देखिन्छ । जम्मा संख्या छात्राहरूको प्रतिशत ५.२% रहेको छ । योजना अनुसार निम्न माध्यमिक विद्यार्थी संख्याको ५०% तर्फ प्राथमिक शिक्षा उपलब्ध गराउने लक्ष्य रहेको छ । आन्तरी पहाडी, र दुर्गम क्षेत्रका माध्यमिक विद्यार्थीहरूको संख्या ज्यादै कम भएकोले यो अनुपात कम रहेको हो । प्राथमिक र निम्न माध्यमिक कक्षाहरूमा बढी संख्यामा विद्यार्थी प्रवेश गर्ने कुरा निश्चित रूपमा भएको हुनाले र यो दुवै तहको शिक्षाको बढ्दै गएकोले गर्दा, अधिकतम माध्यमिक कक्षाहरूमा बढी विद्यार्थीहरू प्रवेश गर्ने श्रमा गर्ने देखिन्छ । यत मात्रमा माध्यमिक विद्यालयहरूको प्रतिक्रिया निम्न तथ्यांकबाट स्पष्ट हुन्छ ।

साल	माध्यमिक विद्यार्थी संख्या (८-१० कक्षा)	प्राथमिक विद्यार्थी र माध्यमिक विद्यार्थीको अनुपात (%)
२०२१	५५,०४८	१६.४
२०२२	५०,४०६	१६.७
२०२३	६६,९००	१६.३
२०२४	७८,३०४	१२.३
२०२५	६४,७३९	२१.१
२०२६	६६,७०६	२१.५
२०२७	९,६०,५३०	२६.२

साल	माध्यमिक विद्यार्थी (८-१० कक्षा)	प्राथमिक विद्यार्थी र निम्न माध्यमिक विद्यार्थीको अनुपात (%)	निम्न माध्यमिक विद्यार्थी र अनुपात माध्यमिक विद्यार्थीको (%)
२०२६	५६,६९६	४२.३	६४.१
२०३०	५८,०४८	४२.३	३७.१

व्यावसायिक शिक्षा

शिक्षा योजना लागू भएता विद्यालयहरूमा व्यावसायिक शिक्षा पनिवापै गरिएको छ । साधारण माध्यमिक विद्यालयहरूमा २०० घण्टा र व्यावसायिक विद्यालयहरूमा ४०० घण्टाको व्यावसायिक शिक्षा प्रदान गर्ने व्यवस्था भएको छ । २०३० सम्म शिक्षा योजना लागू भएता १५ विद्यालयहरूमा निम्न विषयहरू समावेश गरिएको छन्— बजेटिंग, सामग्री, कुशुुरपालन, उद्योगिक प्रदर्शन, लेखा, कम्प्युटराई र शिक्षा ।

शिक्षा योजना लागू हुनुभन्दा अघि व्यावसायिक शिक्षा फारम नेपालमा नैडी प्रमुख माध्यमिक विद्यालयहरूलाई बहुउद्देशीय विद्यालयहरूमा परिणत गर्ने व्यावसायिक शिक्षाको व्यवस्था गरिएको थियो । स्थानीय आवश्यकता, र उपयुक्तताको आधारमा यस व्यावसायिक क्षेत्रहरू— कृषि, सचिवालय विज्ञान, चोटोगिक शिक्षा र नुस्रजिज्ञानमध्ये एक वा एकभन्दा बढी विषयको पढाई सञ्चालन भइरहेको थियो । व्यावसायिक विषय ऐच्छिक थियो र प्रत्येक व्यावसायिक विषयको अंक २०० राखिएको थियो ।

शिक्षा योजना लागू भएपछि सबै माध्यमिक विद्यालयहरूले एक व्यावसायिक विषय पनिवापै रूपले पढायन गर्न थालेको छ, र पहिलेको बहुउद्देशीयको तुलनामा महिल कुनै बाल क्षेत्रमा व्यावसायिक अध्ययन केहीत गर्नको व्यवस्था भएको छ, जस्तो जोगको कुनै एक क्षेत्र अथवा, सामग्री, कुशुुरपालन । यसो पनि-भूत अध्ययनबाट विद्यार्थीले त्यस क्षेत्रमा क्षेत्रमा योगदान गर्न सकेछन् । यो योगदान रोजगारीको निम्ति प्रयोग गर्न सकिने छ र यसको पारिचारिक उपयोगमा पनि प्रयोग गर्न सकिन्छ ।

माध्यमिक शिक्षामा क्षति

प्राथमिक शिक्षाका अन्तर्गत निम्नमाध्यमिक र माध्यमिक शिक्षाका वैशिक क्षति व्यक्त छ । माध्यमिक शिक्षाका प्रवेश गरेको पछि योजना पढाई हुन्छाई स्कूल तयारी पूर्णमा प्राथमिक तथा र निम्न माध्यमिक कक्षामा पढ्न थाले छ । यस स्कूल शिक्षाको अन्ततः परीक्षा एक एक गरी पाठ तहहरूको संख्या अत्यन्तै धेरै छ । यस वर्षहरूमा हरेक सालको एक एक गरी परीक्षामा सम्मिलित हुनेहरूमध्ये अनुत्तीर्ण रहेकाहरूको प्रतिशत निर्वाचन धेरै छ । २०३० सम्मको एक एक गरी परीक्षाका प्रतिशत १०% भन्दा बढी परीक्षार्थीहरू एक एक गरी परीक्षा-मा अनुत्तीर्ण रहेका देखिन्छ ।

यस ठूलो र धेरै वर्षदेखि बाध्य रहेको आफ्नो वैशिक अक्षरिता माध्यमिक शिक्षाको प्रभावकारिता कम भएको कुरालाई ध्यान पार्नुपर्छ । यसो स्थिति नहुन आवश्यकताको विभिन्न कारकहरू छन् । यीमध्ये तलमा कक्षाहरूमा पढाई पूरा नगर्ने माथिल्लो कक्षाहरूमा भन्दा भई २५% एक एक गरी परीक्षाका सम्मिलित हुने पूर्णमा एक प्रमुख कारण हो ।

यस दुःखद स्थितिमा कारणहरू पत्तो लगाएर आवश्यक सुधारहरू गरी बढी संख्यामा परीक्षार्थीहरूलाई उत्तीर्ण हुन सक्ने सुधारहरू आवश्यक पर्नेछ । शिक्षा योजना अन्तर्गत शुरू गरिएको विद्यार्थी मूल्यांकन र परीक्षा लगातीले यसमा तयार पुग्नुपर्नेछ । कुशल शिक्षाहरूको प्रदर्शनबाट यस समस्या समाधानमा मद्दत पुऱ्याउने छ । यसको साथसाथै पाठ गर्न नसकेका र माध्यमिक शिक्षा पूरा नगरी पढाई छोड्न तयहुनेहरूको निम्ति रोजगारी उपलब्ध हुने गरी र हान तिब्रताको व्यवस्था गर्न आवश्यक देखिन्छ ।

प्रतिविद्यार्थी लाभत खर्च

बोयला लागू भएका जिल्लाहरूको प्राथमिक विद्यालयहरूको सम्पूर्ण खर्चमध्ये ५८% खर्च विद्यार्थी तलबमा र १२% मात्र विद्यार्थी लाभत खर्च गर्न सकेको देखिन्छ ।

बोयला महासभा, तथाकथित शिक्षा सेट्टी जिल्लाहरूको क्याम्पल सर्थो परेको बाहेकमा प्राथमिक शिक्षकको मासिक तलब र २४००० प्रएका देखिन्छ । योका अनुसार विद्यार्थी शिक्षा अनुपात २२:१ मानि प्राथमिक शिक्षामा प्रतिविद्यार्थी लागत खर्च निकाल्ने काम गरिएको छ । प्रतिविद्यार्थी लागत खर्च निकाल्ने काममा निम्न विधिगत सूत्र प्रयोगमा ल्याइएको छ ।

$$\text{प्रतिविद्यार्थी लाभत खर्च} = \frac{\text{श्री. ३} - (\text{ब. १} - \text{ब. २})}{\text{ब. २}}$$

जहाँ

श्री. ३—विद्यार्थी मासिक तलब

ब. १—अन्य खर्च शिक्षक तलब सम्बन्धित

ब. २—विद्यार्थी शिक्षा अनुपात

यस आधारमा प्राथमिक शिक्षा एउटा जिल्लाको विद्यालयहरूको प्रतिविद्यार्थी लागत खर्च रु. १०२१— देखिन्छ ।

हालको तथाकथित मासिक प्राथमिक विद्यार्थीहरू प्राथमिक तहमा ६२% र २०% ले छाडेको गरेको देखिन्छ । यतार्थी प्रतिविद्यार्थी प्राथमिक तहमा नै छोडेको जति प्रवृत्ति भएकोले फाइदा प्राप्त गर्न विद्यार्थीको मात्र प्रतिविद्यार्थी लागत खर्च निकालिएमा उपरोक्त लागत खर्चको दोब्बर भन्दा धेरै हुने गुरा स्पष्ट छ ।

निम्न माध्यमिक शिक्षामा प्रतिविद्यार्थी लागत खर्च

शिक्षा बोयला लागू भएका जिल्लाहरूको प्रतिविद्यार्थी मासिक तलब रु. १२००० मासिक र कुल खर्चको २०% शिक्षक तलबमा खर्च गरिएको आधारमा प्रतिविद्यार्थी लागत खर्च रु. १२२००— पर्ने देखिन्छ । योका लागू हुनु भन्दा पहिले र योका लागू भएपछि प्रतिविद्यार्थी लागत खर्च घटेको देखिन्छ । यो हुनुका प्रमुख कारणहरूमध्ये शिक्षक तलबको बृद्धि हुनु र शिक्षक उपकरणहरूको खर्च बृद्धि हुनु हो । निम्न माध्यमिक तहका शिक्षा प्राप्त गर्ने माध्यमिक तहमा जाने विद्यार्थीहरूको प्रतिव्यक्ति खर्च कम भएकोले माध्यमिक तहमा जाने तलब विद्यार्थीहरूको मात्र हिस्सा बन्दा प्रतिविद्यार्थी लागत खर्च बराबर घटेको गुरा स्पष्ट छ ।

माध्यमिक शिक्षामा प्रति विद्यार्थी लागत खर्च

शिक्षा बोयला लागू भएका जिल्लाहरूमा प्रति विद्यार्थी मासिक तलब रु. २२०००— र कुल खर्चको २५% शिक्षक तलबमा लाग्ने आधारमा प्रतिविद्यार्थी लागत खर्च रु. २२०००— पर्ने देखिएको छ । यो खर्च

शिक्षा योजना लागू नगरेका जिल्लाहरूमा प्रतिविद्यार्थी पाठ्य उपकरणहरू बढी छ । यी हुन् स्वाभाविकी पनि छ । कतिपय योजना लागू भएका जिल्लाहरूमा माध्यम तहको उच्च शिक्षाहरू नियमित गरिएका छन् । साथै व्यावसायिक शिक्षा पनि सुरु गरिएको हुनाले प्रतिविद्यार्थी संख्या बढी बढी हुन गएको हो ।

उच्च शिक्षाको विकास

उच्च र माध्यमिक शिक्षाको विकासको साथै उच्च शिक्षाको क्षेत्रमा पनि गत २५ वर्षमा ठूलो प्रगति भएको छ । उच्च शिक्षामा आएको यस प्रगतिले देशको माध्यम र उच्च स्तरीय पढाईको मागसम्मता पूरा गर्ने तरिको उक्त पुःन्याएको छ । उच्च शिक्षाको मागमा गत केही वर्षदेखि तीव्र वृद्धि भइरहेको छ । यसका विभिन्न कारणहरू छन् । उच्च शिक्षा प्राप्त गर्नको लागि आर्थिक अवस्था प्राप्त गर्ने मान्छेहरू । र उनी साथै समाजमा रक्को सम्भावना पनि बढेको छ । विभिन्न सरकारी र गैर सरकारी योजनाको निम्ति शैक्षिक योजनाहरू अत्यावश्यक भएकोले उच्च शिक्षा प्राप्त गर्नु ठूलो विभिन्न अवसरको छ । प्राथमिक र माध्यमिक माध्यमिक शिक्षा पूरा गर्नेहरूको संख्या हर पाठ्य बढेको गर्दा उच्च शिक्षाको मागमा वृद्धि हुँदै गइरहेको हो ।

२००० सालमा नेपालमा दुई महाविद्यालयहरू कि. र पी. दुवै तहको तालिम विद्यालयहरूसँग सम्बन्धित थिए । यी दुवैमा गरी २५० जना विद्यार्थीहरू अध्ययन गर्थे । २०१६ सालमा त्रिभुवन विश्वविद्यालयको स्थापना भएको र नेपालमा उच्च शिक्षालाई त्रिभुवन तन्त्र विद्यालयमा गर्ने कार्य सुरु भयो । २०१८ मा महाविद्यालयहरूको संख्या ३३ पुगेको थियो । २०२० मा महाविद्यालयहरूको संख्या ४६ पुग्यो । यी महाविद्यालयहरूमा माध्यमिकीका विषयहरू, विज्ञान, प्राविधिक शास्त्र, शिक्षा कानून र संस्कृत विषयहरूको पढाइ हुन्थ्यो । शिक्षा योजना लागू हुनु भन्दा पहिले हुमि कलेजहरू सम्पूर्ण प्रतिविद्यार्थी शिक्षा त्रिभुवन विश्वविद्यालयको परिसर बाहिर थियो । विभिन्न वर्षहरूमा उच्च शिक्षामा भर्ना भएका विद्यार्थीहरू संख्या निम्न प्रकार छ ।

साल	विद्यार्थी संख्या
२०२४	११,५०० (साधारण उच्च शिक्षा र 'शिक्षाशास्त्र')
२०२६	१६,३०० (साधारण उच्च शिक्षा र 'शिक्षाशास्त्र')
२०२६	१३,५६६ (प्राविधिक अध्ययन संस्थान मागेर)
२०२०	१६,०६६ (प्राविधिक अध्ययन संस्थान मागेर)

उपरोक्त तथ्यांकबाट २०२० सम्म उच्च शिक्षा (साधारण उच्च शिक्षा वर्ग) विद्यार्थी संख्या निम्न बढेर गएको देखिन्छ । साधारण उच्च शिक्षामा बढी संख्यामा देखिए तापनि विभिन्न संकष्ट रकले अध्ययन गर्ने विद्यार्थी सन्ख्यामा बढेको भन्ने हुन सक्नुमात्र छ । शिक्षा योजना लागू भएपछि सेमेस्टर प्रणाली लागू भएको छ । र यसको प्रभावबाट विद्यार्थीहरू नियमितरूपले सक्षामा उपस्थित हुने र पढाइको पूरा अवधिमात्र पढाइ सफल भएको देखिन्छ । यसको विपरीत योजना लागू हुनुभन्दा अगाडि भर्ना भएका विद्यार्थीहरूमध्ये ठूलो संख्या पढाइको पूरा अवधि तयमा नगरेर नसकेर छाडेको संख्या देखिन्थे । यसकारण साक्षात्तमा प्रभावकारी पढाइमा सक्षम विद्यार्थी संख्याको वृद्धिको बाटो २०२० पछिको विद्यार्थी संख्या बढी विश्वसाक्षीय देखिन्छ ।

प्राथमिक शिक्षा

देश विकासका विभिन्न प्रायोजनहरू कार्यान्वयन गर्नको लागि प्राथमिक ज्ञान हाएका व्यक्तिहरूको आवश्यकता पर्नेछ । नेपालमा प्राथमिक शिक्षाको इतिहास श्रोतों स. । स. १९४१ मा एक वैकल्पिक स्कूलको स्थापना भयो र उक्त स्कूललाई १९६४ मा इन्जिनियरिंग इन्स्टिच्यूटमा परिणत गरियो । यस इन्स्टिच्यूटले नेपालमा मध्यम स्तरको सिधित पाठ्यनसिधरहरूको जसो प्रेर मात्रामा पुरा गरेका थिए । कुपि शिक्षातर्फै कुपि स्कूलले जे. ए. ले. बी. ए. को तालीम नदे आउनुको स । इन्जिनियरिंग कुपि शिक्षा, तथा अन्य प्राथमिक विषयहरूमा तालीम दिन विविध १२ विभागीय तालीम केन्द्रहरू सञ्चालन भइरहेका थिए । शिक्षा योजना समु भाएपछि यी तालीम केन्द्रहरूलाई प्राथमिक अध्ययन संस्थाहरूसङ्गतै व्यवस्थित गरिए । २०२२ मा सङ्गत पर्या प्राथमिक अध्ययन संस्थाहरूलाई नेपालको प्राथमिक अवसर्ति माउश्यकताको पूर्ति पर्ने धर्माभारा सुनिपर्को स । यी सधयन संस्थाहरूको भर्ना सञ्चालन अवसर्ति आवश्यकता अनुमानित सैन आने गरी निश्चित गरिएको स ।

शिक्षा योजना समु भाएपछि प्राथमिक शिक्षातर्फै विद्यार्थी संख्यामा कयाक वृद्धि हुनेछ । र प्राथमिक शिक्षातर्फै तालीम सुकावना पनि वृद्धि भएकी स । नहिने साधारण शिक्षातर्फै अताफल हाएका विद्यार्थीहरू नै धेरैको प्राथमिक तालीममा भर्ना हुने भने हाल सभनी लभे लगाएर प्राथमिक शिक्षा पाउन विद्यार्थीहरू प्रतिस्पर्धी गरिरहेका देखिन्छन् । यस्तो परिवर्तन साउनको कारणहरूमध्ये केही यी हुन्:- प्राथमिक तालीम लागूकनहरूलाई विध-विधायकको सञ्चता प्राप्त हुन्, एक तहको प्राथमिक शिक्षा पुरा गरेपछि माथिल्लो तहमा जाने अवसर प्राप्त हुन्, विदेशी फलवृत्तिहरूमा नेपालमा प्राथमिक तालीम निनेहरूलाई सङ्गता दिनु सधै प्राथमिकहरूको लभ-सञ्चतामा वृद्धि हुन् ।

माध्यमिक विद्यार्थीको अनुपातमा उच्च शिक्षाका विद्यार्थी

	माध्यमिक विद्यार्थी संख्या	उच्च शिक्षा विद्यार्थी संख्या	माध्यमिक विद्यार्थीको अनु- पातमा उच्च शिक्षा विद्यार्थी
२०२६	२६,६१२ (८-१० कक्षा)	१७,८९६	६७%
२०३०	२८,४०४	१६,०६४	६२.६%

कुल माध्यमिक विद्यार्थी संख्यासंगे कुल उच्च शिक्षा विद्यार्थी संख्या तुलना गरी हेर्दा २०२६ सालमा यी वृद्ध संख्या बीचको अनुपात ६७% रहेको देखिन्छ । यसबाट उच्च शिक्षातर्फैको वृद्धो भाग र नास रहेको सुरा स्पष्ट हुन सार्थेछ । २०२६ सालमा माध्यमिक विद्यार्थी र उच्च शिक्षा विद्यार्थीको अनुपात १६% रहेको थियो । यस प्रकार माध्यमिक विद्यार्थी संख्याको अनुपातमा उच्च विद्यार्थी उच्च शिक्षामा सम्पत्ति प्राप्त सञ्चिन्छन् ।

प्रौढ शिक्षाका विकास

प्रौढ साक्षरताको सञ्च सञ्चिधित प्रौढहरूमा पहुँ, निस्ले र दैमिक जीवनमा साक्षरको सञ्चिततासञ्चो साधारण शारणाहरूको ज्ञान प्रदान गर्नु र त्यसको प्रयोग गर्ने क्षमताको विकास गर्नु हो । प्रौढहरू साक्षरतासञ्चिधित-

भन्दा बढी अनुभव हुन्छ । वातावरण विनीहृषणार्थ विरले संश्लिप्त मात्राको वीरिन अनुभवले पनि वीरिहृषणको वीरिन समतामा बेरै बृद्धि ल्याउन सकिन्छ ।

वीरिहृषणयोग्यता नभए पनि वीरिहृषण कृत्रिम विज्ञान, यथा कामन्दार, निपुण पत्रपुराण विवेकजीव व्यक्तिको रूपमा काम गरिरहेका हामी देखौं । तर बढ्दै गेस्ने क्षमताको दृष्टिले यी वीरिहृषण आफ्नो काम बराबरको फल कार्यकुशलता प्राप्त गर्न सक्नेछन् । साथै आफ्नो कामनजान्डी निश्चित कार्यको हुनुमा समताबद्धताबाट फाइदा लिन सक्नेछन् ।

नेपालमा वीरि शिक्षाको गुरु २०१३ देखि भएको हो । २०१३ देखि तीन महिने, ३ महिने र ६ महिने वीरि शिक्षा-विकासक गुरु गरिएका हुन् । देशी वीरिज्ञानको अन्वि (२०१२-१३) मा निर्मित नेपाल-विकासक गुरु संस्थान, नेपाल विभाजन संघटन, नेपाल युवक मागटन र नेपाल युवती वीरि शिक्षा संस्थानको संयोजित भए । २०१३ देखि २०२० सम्ममा जम्मा २,२९,०१८ वीरिहृषणार्थ छात्राङ्क गरियो ।

२०२० मा शिक्षा योजना समूह अन्तर्गत वीरि शिक्षाको उद्देश्य र कार्यक्रममा परिवर्तन आएको छ । राष्ट्रिय शिक्षा पद्धतिको योजनामा वीरि शिक्षाको उद्देश्य लेखन गर्न सक्ने बराबरको कार्य वीरिहृषणार्थ आफूले गरेको आफ्नो काम-सम्बन्धी ज्ञान, सुचना र वीरि शिक्षासम्बन्धीत गरििएको छ । यस योजना अन्तर्गत वीरि शिक्षा दुई प्रकारका छन्: (१) राष्ट्रिय वीरि शिक्षा कार्यक्रम, (२) वीरि शिक्षा कार्यक्रममा आधारित कार्यक्रम अन्तर्गत प्रत्येक वर्ष १ लाख वीरिहृषणार्थ मात्रा बराबरको लक्ष्य गरििएको छ । कार्यक्रमक वीरि शिक्षा, विज्ञानसम्बन्धीत बरु विज्ञान कार्य पत्राचार, विभाग, संस्था, कक्षा, एजेन्सीसँग मिलेर चलाइने छ । वीरि शिक्षा वीरि शिक्षा हाल प्रयोगमा आउने काममा चलाइइँदैछ । २०२३ देखि २०३० सम्ममा भा. १,४०,००५ वीरिहृषणार्थ मात्रा बराबर ।

शिक्षामा सरकारी खर्च

शिक्षा योजना माथू भारतीय शिक्षाकायद सामाजिक विकासो रूपमा चला देवको मानवीय सक्षम विकास गर्ने योजनाको रूपमा शिक्षाको आवश्यकता महसुस भएको छ । शिक्षाको सञ्चालक र गुणात्मक विकासको निमित्त सरकार र जन-साधारणले बढी भाग लरेका हुदाउन आवश्यक रहेछ । शिक्षा योजना माथू हुनु अर्थमा धी-धको सरकारले वार्षिक बजेटको ६ देखि ७ प्रतिशतसम्म शिक्षामा खर्च गर्ने गरेको थियो । जन-साधारणबाट प्राथमिक, निम्न-माध्यमिक र माध्यमिक विद्यालय तथा कलेजहरू स्थापना गर्ने र संचालन गर्न जग्गा र चला सम्पत्तिको रूपमा धेरै योगदान प्राप्त भएको थियो । शिक्षा योजनामा कुल वार्षिक बजेटको १०% शिक्षा क्षेत्रमा खर्च गर्ने सिद्धान्त निर्दिष्ट छ र २०२२ वैश्व २०३२ सम्ममा जग्गा रू. ५०,००,००० खर्च गर्ने लक्ष्य राखिएको छ ।

२०२३/२४ देखि २०३०/३१ सम्ममा भएको कूल सरकारी खर्च (साधारण र विकास) र शिक्षा क्षेत्रको निमित्त प्राप्त भएको खर्चको तथ्यांकहरू तल प्रस्तुत गरिएको छन् । यद्यपि कूल सरकारी खर्चको अनुपात (प्रतिशतमा) वृद्धि हुने भएको देखिन्छ । २०२३/२४ को वर्षको तुलनामा २०३०/३१ को खर्च बढ्छ भएको देखिन्छ ।

शिक्षा खर्चमा वृद्धि हुनाका कारणहरूमा विद्यालयहरूमा नयाँ सरसामानहरू जुटाउनुपर्ने, आवश्यक कार्यशालाहरू सञ्चालनुपर्ने, पाठ्यपुस्तकहरू तैयार गरी वितरण गर्नुपर्ने, शिक्षक तालीम गर्नुपर्ने आदि कारणहरू हुन् । उक्त शिक्षाको खर्च गरिएको रकममा पनि वृद्धि भएको छ । नाबिभक्त शिक्षा खर्चको ६ प्रतिशत शिक्षकको निमित्त नैतिक उपकरणहरूको आवश्यकता रहेछ । यी कारणहरूको साथै नूतन वृद्धि पनि एक प्रमुख कारण बन्न गएको छ ।

शिक्षामा थो ५ को सरकारको खर्च (पथार्थ)

	रु. (हजारमा)			
१. जम्मा सरकारी खर्च:	२०२७/२८	२०२८/२९	२०२९/३०	२०३०/३१
साधारण बजेट:	२०,४०,०१	२०,४९,९४	३०,४२,३०	४०,४२,२६
विकास बजेट:	४६,४०,१९	४६,४६,३७	६०,०५,४९	७४,१४,०९
जम्मा खर्च:	६६,८०,२०	६६,९६,३१	९०,४७,७९	१,१४,५६,३५
२. शिक्षामा खर्च:				
साधारण बजेट:	३,६०,००	३,४४,००	३,३४,००	३,००,००
विकास बजेट:	३,४६,०९	४,०४,३९	४,६९,९९	७,४३,२९
	७,०६,०९	७,४८,३९	८,०३,९९	१०,४३,२९
३. कूल सरकारी खर्च र शिक्षा खर्चको अनुपात (प्रतिशत)	६.५१	७.०९	९.१५	९.२९

उपयोगी शैक्षिक तथ्यांक २०३०

प्राथमिक

प्राथमिक विद्यालय संख्या	७,२२६	
प्राथमिक विद्यार्थी संख्या	१,४४,६१८	(पितृसंगत)
प्राथमिक विद्यार्थीमा छात्राको संख्या	४८,४४३	
प्राथमिक विद्यार्थीमा छात्राको प्रतिशत	१६.३०%	
प्राथमिक उमेर (६-८ वर्ष) का अनुमति प्राप्त-बालिका	१०,१६,९७६	
प्राथमिक विद्यार्थी अर्गो प्रतिशत	३४.३०%	
✓ प्राथमिक शिक्षक संख्या	६०,००४	
राष्ट्रीय प्राप्त शिक्षक संख्या	७,०६८	
राष्ट्रीय प्राप्त शिक्षकको प्रतिशत	३४.३०%	

निम्न माध्यमिक

निम्न माध्यमिक विद्यालय संख्या	१,०६२	
निम्न माध्यमिक विद्यार्थी संख्या	१,२७,३०६	
निम्न माध्यमिक विद्यार्थीमा छात्राको संख्या	६४,२६०	
निम्न माध्यमिक विद्यार्थीमा छात्राको प्रतिशत	१४.४०%	
प्राथमिकको अनुपातमा निम्न माध्यमिक विद्यार्थी प्रतिशत	४३.३०%	
निम्न माध्यमिक शिक्षक संख्या	९,४२६	
राष्ट्रीय प्राप्त शिक्षक संख्या	६४३	
राष्ट्रीय प्राप्त शिक्षकको प्रतिशत	२६.९०%	

माध्यमिक

माध्यमिक विद्यालय संख्या	१०३	
माध्यमिक विद्यार्थी संख्या	१८,४०४	
माध्यमिक विद्यार्थीमा छात्राको संख्या	९,३७७	
माध्यमिक विद्यार्थीमा छात्राको प्रतिशत	१८.००%	

विश्व माध्यमिकीको अनुपातमा माध्यमिक विद्यार्थी प्रतिशत	३७.१%
माध्यमिक विद्यालय संख्या	३,१४०
तालीम प्राप्त शिक्षक संख्या	२४२
तालीम प्राप्त विद्यार्थीको प्रतिशत	२६.६%

उच्च शिक्षा

अध्ययन संस्थान संख्या	१२
संस्था संख्या	७६
विभिन्न स्थापना स्तरावस्थका विद्यार्थी संख्या	१६,०६४
सम्भा विद्यार्थीमा प्राथमिक तहका विद्यार्थीको प्रतिशत	३१.०%
सम्भा विद्यार्थीमा स्नातक तहका विद्यार्थीको प्रतिशत	३५.०%
समाजिकीको अनुपातमा उच्च शिक्षा तहका विद्यार्थी प्रतिशत	३२.३%

प्राथमिक, नि. मा. तथा माध्यमिक विद्यालय विवरण

सारणी नं. १

१९२० सालमा शिक्षा मन्त्रालय योजना अन्तर्गत तत्काल उपलब्धता संकलन गरेको तथ्यांकबाट नेपाल अधिराज्यमा जम्मा प्राथमिक ७२१६, निम्न माध्यमिक १०६२ र माध्यमिक ४६५ विद्यालयहरू छन् । १९२१ सालको तुलनामा नेपाल अधिराज्यभरमा कुल विद्यालय संख्या २८ वृद्धि हुन सफल देखिन्छ । नेपाल अधिराज्यको प्राथमिक विद्यालय संख्या मध्यमाञ्चल क्षेत्रमा सबभन्दा बढी भएको देखिन्छ र सुदूर पश्चिमाञ्चल क्षेत्रमा सबभन्दा कम भएको देखिन्छ । विन्ध्यमाध्यमिक विद्यालय संख्या सबभन्दा बढी पूर्वाञ्चल क्षेत्रमा र तत्पश्चात् कम सुदूरपश्चिमाञ्चल क्षेत्रमा भएको देखिन्छ । त्यस्तै माध्यमिक विद्यालयमा मध्यमाञ्चल क्षेत्रमा सबभन्दा बढी भएको देखिन्छ । सुदूर पश्चिमाञ्चल क्षेत्रमा सबभन्दा कम माध्यमिक विद्यालय भएको देखिन्छ । नेपाल अधिराज्यभरिमा सबभन्दा बढी विद्यालय हुने जिल्ला कालमाही देखिएको छ । सबभन्दा कम विद्यालय हुने जिल्ला मनाङ देखिएको छ । जिल्ला बन्नुभन्दा, क्षेत्र बन्नुभन्दाको प्राथमिक, निम्न-माध्यमिक र माध्यमिक विद्यालयहरूको विवरण तालिचीमा देखाइएको छ ।

प्राथमिक, नि. मा. तथा माध्यमिक विद्यालय विवरण

२०३० सांख्यिकी नं. १

जिल्लाको नाम	प्राथमिक विद्यालय	निम्न माध्यमिक विद्यालय	माध्यमिक विद्यालय	जम्मा विद्यार्थी संख्या
ताप्लेजुग	७६	६	२	८४
पाँचथर	१५२	१२	५	१६९
इलाम	११२	१०	६	१२८
झापा	१४६	४१	१०	१९७
मेची	४७६	७१	३१	५७८
संखुवा सभा	६१	६	२	७०
तेह्रथुम	१०५	१०	६	१२१
धनकुटा	१२२	३६	३	१६१
मोरङ	१४०	६२	१५	२१७
सुनसरी	१०४	१३	१६	१३३
कोशी	४००	१३४	४०	५७४
मोरङ	७६	६	३	८५
मोरङ	१२०	९	१०	१३९
मोरङ	११६	८	६	१३०
मोरङ	७०	६	३	८९
मोरङ	६५	४	२	७१
मोरङ	१४५	४६	१०	२०१
मोरङ	१३६	२०	१०	१६६
सगरमाथा	७४०	१०४	४६	८९०
पूर्वाञ्चल क्षेत्रको जम्मा	१६०३	३११	१२०	१९३४

जिल्लाको नाम	प्राथमिक विद्यालय	विश्व माध्यमिक विद्यालय	माध्यमिक विद्यालय	जम्मा विद्यालय संख्या
इलाम	७४	४	६	८४
सुनसरी	६६	२	३	७१
मोरङ	१०६	२	३	१११
भद्रा	१६३	०	१४	१७७
मधेशपुरी	१०६	६	६	११८
मकवानपुर	७६	४	०	८०
जलपाजुर	४०६	६६	४४	५१६
सिन्धुपाल्चोक	११६	४	२	१२२
सुनसरी	२१	१	—	२२
सुनसरी	६५	६	१	७२
प्राङ	१२४	७	२	१३३
काभ्रेपञ्चथर	१६०	३१	५	१९६
मकवानपुर	४६	७	६	५९
काठमाडौं	१०३	२६	६१	१९०
गण्डकी	६१	१०	१०	८१
बागमती	६५४	६४	६४	७८२
मकवानपुर	३६	३	४	४३
चितवन	१३६	२०	११	१६७
चितवन	१४०	४	६	१५०
सुनसरी	१४०	१३	४	१५७
पर्वी	११०	०	०	११०
नारायणी	६४४	६४	४६	७५४
सुनसरी क्षेत्रको जम्मा	२०६५	२२५	१७४	२४६४

जिल्लाको नाम	प्राथमिक विद्यालय	निम्न माध्यमिक विद्यालय	माध्यमिक विद्यालय	जम्मा विद्यालय संख्या
गोरखा	१०३	१६	७	१२६
मनाङ	१२	१	-	१३
भक्तपुर	१२६	१०	११	१४७
बागेश्वरी	१२६	४०	१६	२०२
धवलागिरी	११२	१२	७	१३१
ताप्लेजु	१२६	१७	७	१५०
स्यारङ्ग	२०२	३६	११	२४९
गण्डकी	४६६	१४२	५६	६६४
मकलपुरासी	६०	७	३	७०
पासा	१४३	१५	१५	१७३
गुल्मी	१४०	२४	६	१७०
सर्पेश्वरी	१०१	१५	५	१२१
स्वामिदो	११६	६	-	१२२
कपिलचक्र	६६	१	३	७०
लुम्बिनी	६८२	१०२	४६	८३०
मृत्पार	७७	३	२	८२
डोल्पा	३४	०	१	३५
म्याग्दी	५६	५	२	६३
बागलुङ	११६	४१	६	१६३
धवलागिरी	२४६	५४	११	३११
परिचर्याक्षेत्र क्षेत्रको जम्मा	१०००	२६८	११६	१३८४
सुकुम्भ	७६	६	२	८४
रोल्पा	६२	३	२	६७
सल्यान	७८	६	२	८६
सुदूरपश्चिम	१०१	११	७	११९
बाँके	७६	२०	०	९६
राप्ती	४१७	५७	२१	४९५

जिल्लाको नाम	प्राथमिक विद्यालय	निम्न माध्यमिक विद्यालय	माध्यमिक विद्यालय	जम्मा विद्यालय संख्या
हुम्ला	३२	६	१	३९
मगू	२६	१	१	२८
त्रिभुवन	२१	१	—	२२
सुनसरी	७१	२१	१	९३
रुपौली	१४४	२६	३	१७३
पाण्डुरंग	६१	६	१	७१
ईश्वर	७७	२	१	८०
मुस्ताङ	६२	६	३	७१
बाँके	७२	१६	४	९२
बाँसगढी	४०	४	२	४६
मेची	२४१	४३	१२	४०६
बाँसगढी	४३	२	१	४६
बाँसगढी	६३	७	४	७४
बाँसगढी	७०	७	१	७८
बाँसगढी	११२	१६	६	१३४
बाँसगढी	६१	१६	२	७९
मेची	३७६	४६	१४	४३६
बाँसगढी	६०	१०	४	७४
बाँसगढी	६५	१४	८	८७
बाँसगढी	७५	१२	४	९१
बाँसगढी	४१	१२	१	५४
बाँसगढी	३०६	५०	१७	३७३
सुदूर पश्चिमाञ्चलको जम्मा	१६०८	२२८	६७	१८०३
नेपाल अधिराज्यको जम्मा	७२६६	१०६१	४०४	८७३१

प्राथमिक, निम्न माध्यमिक तथा माध्यमिक कक्षामा पढ्ने विद्यार्थीहरूको विवरण

सारणी नं. २

२०२० सालको संकलित तथ्यांक मुताबिक प्राथमिक विद्यार्थी संख्या ३,२०,६९२ देखिएको छ । जसमध्ये शिशु-बालका भन्ने विद्यार्थी संख्या १२,९७३ देखिएको छ । त्यसकारण कक्षा १ देखि कक्षा ३ सम्मको मात्र कुल विद्यार्थी संख्या ३,०७,७१९ देखिएको छ । २०२६ सालको तुलनामा प्राथमिक विद्यार्थी संख्या धेरै कम मात्रामा मात्र बढेको देखिन्छ । २०३० सालको तथ्यांक प्रतिवेदन जिल्लाबाट पठाइएको तथ्यांकलाई आधारित गरी तयार गरिएको छ । सोमबन्दा पहिलेका वर्षहरूमा सोही विद्यालयबाट पठाइएको तथ्यांकहरूलाई आधार गरी रिपोर्ट नगर्ने विद्यालयहरूको विद्यार्थी इन्फोर्म गरी राखिने चलन थियो । २०३० सालमा बिचा जिल्लाबाट पाएको तथ्यांकलाई आधार गरिएको हुनाले, विद्यार्थी संख्या दुम्पलेस गर्ने गरिएको छ । २०३० को तथ्यांकबाट निम्न माध्यमिक र माध्यमिकमा पढ्ने विद्यार्थीहरू क्रमशः १,४७,२०९ र १२,३०४ देखिएका छन् ।

हाल २०३० को तथ्यांक अनुसार प्राथमिक, निम्न माध्यमिक र माध्यमिकमा पढ्ने छात्रको प्रतिशत क्रमशः १६.३, १२.४, १०.० छन् । तथ्यांक संकलन गर्ने परम्परा चले देखिने छात्राङ्कको संख्यामा खास वृद्धि भएको देखिँदैन । यता छात्राङ्क वृद्धि गर्ने आवश्यक कदमहरू अविचलन लागू गर्नु पर्ने देखिन्छ ।

मानव तथ्यांक अनुसार गरिएको भन्ने विद्यार्थी हुने आगमती उपलब्ध र तार्किक तथा कम विद्यार्थी हुने कक्षाको संकलन देखिएको छ । नेपाल अधिराज्यका १४ जिल्लाहरूमा सबभन्दा बढी छात्राङ्क हुने प्रमुख बागमती कञ्चन गंगा नदीको किनारको विवरण आदिनीहरूमा देखाइएको छ ।

प्राथमिक विद्यार्थी विवरण

सारणी नं. २ (क)

२०३०

जिल्लाको नाम	कक्षा १ शिक्षु	कक्षा १		कक्षा २		कक्षा ३		कक्षा १ देखि ३ सम्मको जम्मा		
		जम्मा	छात्रा	जम्मा	छात्रा	जम्मा	छात्रा	जम्मा	छात्रा	
ताप्लेजुङ	२१००	-	११२६	१४६	२३४	११६	७४४	६०	२७०४	३५२
पाँचथर	२३२२	-	११६६	१६७	११६	१६७	६९३	५६	३२९६	४६३
इलाम	२३६१	-	१६१०	२६१	१०३६	१५१	५६०	१६४	३२९७	७६६
झापा	-	-	६००७	५१०२	२६६६	५३२	२४१६	६०४	११००६	३००१
बेसी	७४०२	-	१०६१७	२५७७	४६७२	१३२५	४६४१	१०६७	२१२३०	५२६२
सप्तरी	-	-	२०६३	२५६	२१६	११२	३००	१०६	३६६४	५१०
बिहार	२११५	-	१६६०	३०७	११६४	१६५	१०३०	१००	३०४४	५७७
धनुषा	-	-	२१६६	४१६	२१०	१६७	२००	१०४	३५६०	५४७
मोरङ	-	-	६६३०	११६१	२०६०	५३५	१५६१	५१६	५६४१	२२१५
सुनसरी	३३७०	-	२०००	१५६	१६६६	२६२	१६७४	४६६	४६५६	१६४२
कोशी	४६५५	-	१२७७२	२७००	६६२३	१६४६	६०७६	१३३३	२६४७४	४२६४
सुनसरी	५१२	-	१६७६	१०३	७६३	१०६	६६१	५६	२६६६	३०१
मोरङ	१५६०	-	१६१३	२६६	२०१	४०	१६३६	२१६	३३४६	६२६
सिराहा	-	-	६७१७	३३५	१०३४	१६७	३६६	१०६	४७२७	६६७
सुनसरी	३०६३	-	२७१	१०३	६५६	४७	४७६	५५	३०७३	२१६
सप्तरी	-	-	१४६३	१३६	४६६	२०७	३६६	२६	२६६१	४०१
सुनसरी	-	-	३६३६	४६६	६६५६	१७३	१६५६	१३३	६६४०	५३३
सिराहा	-	-	४६५५	६३६	१६५६	१६३	१७३५	१६६	६६५६	५७५
सगरमाथा	४२३६	-	१४६१६	२१६४	६६०५	६०६	६५७७	७७४	२६२०१	३०६७
सुदूरपश्चिम क्षेत्रको जम्मा	१५१४६	-	३५६०६	७७४६	१५१०३	३५५६	१७५६७	३१६५	७६६०६	१४४०३

जिल्हातील गाव	कक्षा १		कक्षा २		कक्षा ३		कक्षा ४		कक्षा ५	
	जम्मा	छात्रा	जम्मा	छात्रा	जम्मा	छात्रा	जम्मा	छात्रा	जम्मा	छात्रा
बोल्ढा	६४४	-	१०२१	१२५	२५२	६१	६२४	२४	२५६७	२२०
बोल्ढा	-	-	२४०७	५७३	२१४	६७	५६०	३५	३७०१	३७७
बिन्धुवातकी	१०४४	-	१०४०	३०३	०५६	१०६	२०५	६५	३५०५	५०६
धनुषा	-	-	२७०४	३१५	१२६५	१३६	१०४७	१२०	५३१७	५२०
महीतरी	२३२७	-	१४०२	४७७	१२२६	२३५	१२२६	२००	४१५७	७६२
हालही	१४१६	-	११५२	१७३	०००	१४४	०२६	११३	२०६६	४३०
जवळपुर		१७६	१०६२६	१५६०	५०००	७५२	५३०६	६०३	२१०५३	२०२३
बिन्धुवातकी	१७३२	-	१००३	१०६	३०१	०५	५६०	४७	२२४०	२४१
रभुवा	२०४	-	३१६	६१	१०२	१०	७०	=	४६६	०६
नुवाकोट	२१७५	-	६५५	६६	४६६	५३	५१७	७४	१७३०	१२६
बादि	४२१	-	२४६२	२४३	००७	७६	३७०	४५	३६५६	३६७
काशीबाबा	-	-	३०६६	५६७	१११७	१०७	१०५७	१२२	१११६	६१६
बाळपुर	१५६७	-	२००६	३६०	११५३	४७	६४२	२०४	४१६४	०७१
बाळपुरी	-	-	७०४२	२४५६	४७६३	१४५४	४३७५	१५१०	१६०६०	५४६३
बाळपुर	१११०	-	४६३१	१२७०	२१६२	६२०	१०६०	४६६	२४६१	२३६७
बाळपुरी	७३१६	-	२२३७०	५२०६	११५७६	२०२३	१०२७७	२४३६	४७६३१	१०४६७
बाळपुर	६६०	-	१२५३	२२६	१०००	१२६	०४७	१६६	३०६५	४२६
बाळपुर	-	-	४६४४	१३०३	१३०६	४२७	२०६५	४०४	६३२१	२३३६
बाळपुर	-	-	३४६४	४३३	१०५४	१२४	६५७	६६	५५०५	६५७
बाळपुर	१४५७	-	१२४०	१५०	१०१६	१०७	००६	६०	३०५३	३६५
बाळपुर	१७६	-	२६०१	४४३	११०४	१०७	११३३	१७१	४६६०	०११
बाळपुरी	२६५५	-	१३६६०	२५७१	६५६६	११२२	५०७६	१०३०	२६१३२	४७३१
मध्यम-महा श्रेणी										
जम्मा	१५६७३	-	४६६६४	६२४५	२३६५०	४६६६	२१५४२	४१००	६२१०६	१०१२१

जिल्लाको नाम	कक्षा शिक्ष	कक्षा १		कक्षा २		कक्षा ३		कक्षा १ देखि ३ सम्मको सम्म		
		अङ्क	छात्र	अङ्क	छात्र	अङ्क	छात्र	अङ्क	छात्र	
गोरखा	-	१२५५	१२१	१२५५	१३५	११५५	११५	२५१०	३४५	
सुनसरी	११५	-	५५	४५	१५	२०	५	१३३	५५	
सुनसरी	११५५	-	१३५०	२०५	१०५५	१३५	१०५५	२५५५	४५०	
काभ्रे	-	-	५१५५	१३५५	२५०५	१३५	१०५०	३५५	५३५५	२०५५
पर्वत	१५५५	-	१०५५	३५५	१०५५	१५५	१०५५	१५५	२५५५	३५५
लुम्बिनी	-	-	२५१५	३५५	१३५५	१३५	१३५५	१५५	५१५५	५५५
म्याग्दी	५५५५	-	३५५५	४५५	३५५५	५५५	३५५५	३५५	१०५५५	१३५५
गण्डकी	७५५५	-	१५१५५	२५५५	१०५५५	१५५५	३५५५	१३५५	२५५५५	५५५५
नवलपरासी	१५५५	-	१५५५	१५५	१०५५	१५५	३५५	१५५	३५५५	५५५
पाल्पा	११५५	-	२५५५	५५५	१३५५	३५५	१५५५	१५५	५३५५	११५५
सुनसरी	१०५५	-	५०५५	१५५	५०५५	५५५	१०५५	२०५	५०५५	१०५५
सर्लाङ्ग	७५५	-	१५५५	१५५	११५५	१५५	१०५५	५५	३५५५	३५५
सुनसरी	-	-	३५५५	५५५	१३५५	३५५	१३५५	३५५	७५५५	१५५५
सुनसरी	११५५	-	३५५	११५	५५५	५५	५५५	५५	३५५५	२५५
लुम्बिनी	५५५५	-	१५५५५	२५५५	१५५५	५५५५	१५५५	३५५५	५५५५	
सुनसरी	७५५	-	३५५	५५	३५५	५५	३५५	५५	५५५	२५५
डोटी	५५५	-	५५५	५५	३५५	५५	५५५	५५	५५५	१५५
म्याग्दी	१०५५	-	३५५	५५	५५५	५५	३५५	५५	५५५५	१५५
सुनसरी	-	-	३५५५	५५५	५५५५	१५५	३५५	५५५	५५५५	५५५
धवलागिरी	२१५५	-	५५५५	७५५	२०५५	२५५	१५५५	३५५	५०५५	१३५५
पश्चिमाञ्चल क्षेत्रको										
अङ्क	१५५५५	-	३५५५५	५५५५	२१५५५	३०५५	१५५५५	३५५५	७५५५५	११५५५

जिल्लाको नाम	कक्षा शिक्षा	कक्षा १		कक्षा २		कक्षा ३		कक्षा १ र २ र ३ सम्मको अम्मा		
		जम्मा	छात्रा	जम्मा	छात्रा	जम्मा	छात्रा	जम्मा	छात्रा	
रुकुम	३५०	—	१०४५	८२	३२३	१६	३२१	१८	१७४३	१२०
रोल्पा	३२५	—	१२१०	११२	१०४०	४५	२१३	१०	२३३०	१७०
भक्तपुर	—	—	१३६५	११२	६२५	४२	५७१	२४	२५८५	१८०
भुजुङ	३३	—	२८५	१५१	६२२	५४	७३५	२०	२०५५	२५५
दाङ	—	—	१५५७	३७७	६८५	१२०	८३०	६६	३५५१	६३५
सप्तरी	४४१	—	८१५६	८२७	३०७५	३२५	२५८४	२००	१४६१८	१३५६
हुम्ला	३६४	—	२०६	३४	१०३	१२	१४२	४	३१८	५१
सुनू	१०३	—	३४५	२०	२०३	६	१५१	७	६१०	५३
सिन्धुकोट	५८	—	५६२	१५	१६३	६	१२३	४	४५५	२३
सुनसरी	—	—	१४०१	६४	३६५	३	३०७	३	२१७३	६५
बागलुङ	३०१	—	३२०४	१२३	६३८	४५	७३४	१७	३६५६	१६८
बाजुरा	२४८	—	१४३६	१००	४५५	२०	३३३	१५	२१६७	१५०
दैलेख	११४०	—	२१०	३५	४६२	१८	४४६	३०	१५३१	६०
सुर्खेत	१०७८	—	१०२०	६०	६३३	४०	४४५	२६	२००६	१५३
बाँके	—	—	३१०७	४३२	६६६	१०३	६११	१२५	३४३६	७३०
बाँसगढी	११०३	—	७२१	३१	४१६	४६	४०१	८१	१७४१	१६८
मोरङ	३४७६	—	५६०५	७२६	२७६५	२६६	२४७५	२७०	१११४१	१२६०
बाजुरा	५६३	—	२३१	१२	३६५	११	२२०	५	१०५६	२५
सुनसरी	७३१	—	१०००	४८	३५३	२०	४१३	११	२०४३	७६
सुनसरी	११३६	—	१०३४	५४	७०२	६	४११	५	२०४६	६६
सुनसरी	—	—	२६३५	३४५	१०१६	७१	६०६	३३	४५६३	३६०
सुनसरी	—	—	२७६६	३००	७६५	७०	६६१	७०	४५१२	२५७
सुनसरी	२४५३	—	८५६३	६३३	३५०६	१८०	२८२४	१३८	१४८६३	६०१

जिल्लाको नाम	कक्ष संख्या	कक्षा १		कक्षा २		कक्षा ३		कक्षा १ र २को सम्मको जम्मा		
		जम्मा	छात्रा	जम्मा	छात्रा	जम्मा	छात्रा	जम्मा	छात्रा	
बाँके	२२	—	२०६२	३११	६१३	५०	५१०	४०	३२१७	४१२
बाँसी	६२०	—	१०४६	१६६	६६३	७१	६४६	५६	३६०१	३२०
बर्दघाँस	२३३	—	१४००	६३	१६६२	२५	६७६	३६	३५७६	१७०
बुटवल	—	—	१६११	१६२	१००	५६	४६४	४२	५५५३	५०६
महाकाली	१५१५	—	६६३०	७६६	३२६३	२२६	२७६४	१०२	११०१७	१२००
सुदूर पश्चिमाञ्चल										
कोशी जम्मा	२६०६	—	६१०४१	३१३१	१४३७७	१०७५	११७०७	६३७	५०६२५	५०४३
नेपाल अधिराज्य										
भारतीको जम्मा	६०१७३	—	१५२२०२	२६१७६	७००१५	१२३४४	७११४५	१०७१५	३०१४३६	४६२३४

निम्न माध्यमिक विद्यार्थी विवरण

सारणी नं. २ (ख)

जिल्लाको नाम	कक्षा ४		कक्षा ५		कक्षा ६		कक्षा ७		कक्षा ८		कुल
	जम्मा	छात्रा	जम्मा	छात्रा	जम्मा	छात्रा	जम्मा	छात्रा	जम्मा	छात्रा	
नामचन्द्र	४३०	३३	४०१	६२	१५६	११	१३०	२०	१२७५	१६६	
नामचन्द्र	६५०	४६	६०३	६७	३६७	३५	३३०	३५	१६३७	१५६	
नामचन्द्र	७००	१२६	५७४	०७	२४०	२१	२१२	३५	१७२१	२१२	
नामचन्द्र	१४७०	४६०	१०१०	३३६	११३५	३३६	६६६	२०६	४१०५	१२३३	
नामचन्द्र	३५०५	०३१	३४७३	४२९	१६१०	३३२	१७१६	२६७	१००३५	१००३	
नामचन्द्र	४०५	४१	३६४	४४	२२६	३०	२००	२२	१३४०	१५७	
नामचन्द्र	५१५	१२६	३८९	६५	४१०	३५	३६७	४६	२३७३	४०५	
नामचन्द्र	६२०	६५	५५५	६१	२१३	२४	२४६	४३	१०५०	१६६	
नामचन्द्र	१६११	४०७	१२०४	३४२	१०५५	३७५	६६६	२७१	५०००	१२६५	
नामचन्द्र	१३५३	४४७	१२०८	३०३	६५५	२१०	०३६	१६६	४५६६	११६७	
नामचन्द्र	४०६३	१०६२	४०६७	५२१	३६०३	४६५	२६४५	४०१	१६४५०	३०५६	
नामचन्द्र	४६१	४३	३३१	२६	७३२	२७	१००	१७	५०६४	११३	
नामचन्द्र	३१७	२६	६०६	१०२	३७३	४३	२६७	३०	१३४१	२१६	
नामचन्द्र	०३३	३०	६६२	६६	२३३	१२	३३०	२५	४११६	१३६	
नामचन्द्र	४६२	२२	३०६	२१	१२५	१४	१०५	१०	६७०	६७	
नामचन्द्र	३०५	२३	२३२	१६	०२	२	३३	०	६६३	५२	
नामचन्द्र	६३५	१०५	६३०	०६	६००	६५	६०६	६५	३६७६	३५०	
नामचन्द्र	१५३०	६६	१५७३	०५	०४५	४५	३६३	५२	६०६१	४०३	
नामचन्द्र	३४००१	३०१	४३५०	३६१	२७००	३७६	२५२०	२१०	१६०६५	११६१	
कुल	५३५५३	२५६५	५१३२०	१६३५	६५१३	११७६	६००३	१०००	३६५३५	३५३६	

विलाको नाम	कला ४		कला ५		कला ६		कला ७		कला ४ बैलि ७ सम्मको जम्मा	
	जम्मा	छात्रा	जम्मा	छात्रा	जम्मा	छात्रा	जम्मा	छात्रा	जम्मा	छात्रा
दोतवा	३७४	३८	३१७	३७	१७४	१०	१३८	३	३३३	६४
रामेछाप	४१३	३८	३७५	१८	१४१	३	८०	४	६१०	७०
निधुवीमारी	५३८	७४	४६४	४७	१५४	८	१७७	१७	१३३१	१५३
भद्रपा	१०२४	१४०	९८४	६८	८६१	६७	९१०	७४	३७६४	३८०
भद्रोत्तरी	१०८०	१४७	९३३	१०६	७७७	७१	६०१	३८	३४१८	३४०
मलाही	३३३	७७	२५६	६६	४५३	४८	३०४	३५	२०५३	२२३
जमकपुर	४०७५	४२६	३६४१	३८०	२६१०	१३३	२३७०	१८२	१०५३६	१२७३
सिन्धुपाल्चोक	४११	३४	३७७	३७	११५	५	६०	४	५७१	०१
रसुवा	३१	—	३१	१	१०	—	२	—	४३	१
सुनकोट	३५६	४४	३१२	४५	१७४	३४	१३८	१३	६३०	१४५
धाराचिड	४१४	१५	३९९	१३	१४५	३	६३	१	६३५	३२
काठेपलान्चोक	३०३	३१	२७२	५६	४६१	४३	२८६	४८	१७३२	१६३
भक्तपुर	५४४	१३	५३१	१२४	७६२	१०१	६६१	१५३	२३६५	४६०
काठमाडौं	३०३५	१३१२	३६०६	११५१	३५७३	१४०४	६३०३	१४७३	१४३५०	५३१०
ललितपुर	२०३८	६८	१९७०	४१६	१२३६	४६४	१०३३	३३४	५०३८	१६३१
बागमती	८१८२	२२०६	६७७६	१८६८	६७७६	२०६१	५६०८	२०८४	२७००२	८२६३
मकवानपुर	७१०	१५६	५५४	११०	२६३	७१	२३३	६५	१०५३	४०५
चितवन	१६०३	३३३	१२७०	२०८	११५८	१७५	७७३	१००	४६२१	८१२
रौतहट	६०५	८०	५२५	४८	२०३	१४	३६७	१५	६३३०	१५०
गण्डा	७६६	७६	६९०	४८	४३५	४०	४४३	३३	६६७०	१६७
पर्सा	६००	१४३	४५७	१३८	६०७	६२	५४७	८४	२०१७	४५१
नारायणी	४८८८	७३१	४१५७	५५३	२६३०	३६२	२३६२	२६७	१३६६४	२०३२
मध्यमाञ्चल										
क्षेत्रको जम्मा	१७१४५	३५२१	१४१०१	२८००	१२०१६	२६७६	१०३००	२५६३	५३५६२	११५६०

जिल्लाको नाम	कक्षा ४		कक्षा ५		कक्षा ७		कक्षा ८ र ९		सम्बन्धी क्रमा	
	अम्मा	छात्रा	अम्मा	छात्रा	अम्मा	छात्रा	अम्मा	छात्रा		
गोरखा	२०४	१४	२६२	६२	४४८	११	३६३	६७	६४०४	१२६
मकवानपुर	१४	२	२०	३	१०	५	-	१	५४	११
सप्तगढ	१०७६	६४	२६८	६४	४४८	५४	६४६	७६	२३८३	६६३
काभ्रेकोशी	१४८३	२४४	१११४	१७६	१०८०	१३०	६६६	६६	४६१३	६७६
सुनसरी	१०४३	१०३	७४४	८४	५४६	८	६४४	४६	२४०८	६६१
सुनसरी	६६०	७३	२१४	६३	४६४	६६	४१३	१३	६६०३	१७८
सुनसरी	२६४८	४४४	६६६७	१३८	११६०	७०	१०६६	४१	६४६६	४७४
सुनसरी	२१०३	८३१	६०४४	६०३	४०१४	३६७	६४४७	६४३	२१६१६	६०४३
सुनसरी	७१७	६६	४४३	७०	३६६	२७	७७६	११	१०३१	१७४
सुनसरी	१४१३	६७१	११०७	२०४	५६१	६८	४६६	१०६	३०७०	६७६
सुनसरी	११०३	१०६	१००३	७३	६४३	२४	६८३	४६	६४३४	२४७
सुनसरी	१०४७	१०४	४६३	३३	५६६	१४	२४८	१४	६६७३	१६३
सुनसरी	१३४६	६७०	११३३	२२६	६६०	१६०	८३६	१६४	४६१६	६३०
सुनसरी	४४८	६४	६३६	४६	३४७	६७	६८०	७६	१०४१	१६३
सुनसरी	६४६४	६०४	४०४४	६४६	३३४३	३४६	२६४३	३६७	१७६२४	२४६३
सुनसरी	२३८	४४	६६८	४७	११४	१४	६०	६	६०१	१०४
सुनसरी	११७	६६	१४४	८	३४	-	६०	-	३६६	४४
सुनसरी	३७६	६७	२४३	२६	१०३	११	६६	६	७४८	८६
सुनसरी	४७६	५४	४१८	६८	२६३	६६	२३३	५४	१४६६	१६३
सुनसरी	१२०४	१७१	१०८३	१०८	५१४	५३	४०१	६६	२२०४	३७६
सुनसरी	१४६०३	१६०७	१२१८३	१३६३	७०७३	७७८	६४६१	६७६	४६४०८	४७६३
सुनसरी	६६८	६	१४०	१६	१०३	६	६४	७	७४३	४१
सुनसरी	६०४	१४	२०३	६	६३	५	६३	५	६६१	६४
सुनसरी	६४६	६१	२४३	१८	११३	६१	१०७	१४	८३६	६४
सुनसरी	५३६	५३	३०४	३४	२४३	१६	१६७	१०	१३७३	११७
सुनसरी	७४१	१४३	५६८	१६६	६४३	६३	४६७	६३	२०३६	४३८
सुनसरी	२१६३	२४८	३४७७	१६८	११६३	१३६	८८८	१०३	५६६१	६८४

जिल्लाको नाम	कक्षा ४		कक्षा ५		कक्षा ६		कक्षा ७		कक्षा ८ र ९	
	जम्मा	छात्रा	जम्मा	छात्रा	जम्मा	छात्रा	जम्मा	छात्रा	जम्मा	छात्रा
हाम्रा	११७	=	४८	१	४३	-	२७	-	२४२	६
सुनु	१०२	६४	४६	४	२६	६	८	-	१६४	२४
निजिफोट	६४	१	४४	-	-	-	-	-	१०८	१
जुमना	१३५	=	=३	२	१७	४	३५	२	१०८	३६
कक्षाको	४१६	८१	२४३	७	१२६	१०	७२	२	८४४	५०
बाबरकोट	२३२	१६	१०५	४	२१७	११	६५	७	४५०	४०
दीनेस	३६२	१२	२१५	७	१०	४	६२	१	८०६	२६
दुर्जेश	१०५	२६	३०६	३१	२०८	६	१४४	१६	१२११	८८
बाकि	४०४	६२	३६०	५०	१३३	२२	२२२	४२	१३४२	२३६
बाँदिया	२२७	२८	२४०	२७	१६६	२०	११२	१२	८६१	८७
भेरी	१८४०	१५२	१४१७	१४६	६८२	१२८	६८३	६८	४८८२	४१७
बाबुर	१५५	३	११०	१	४७	१	२५	१	३३४	५
बनाङ	४२४	१२	३०६	८	१६३	५	१६६	४	११०३	२६
बछाम	७७५	१६	३३१	५	६६४	-	२१८	-	१५३८	२१
डोटी	३१३	६८	६१८	४०	२६८	१५	२०१	१५	१०८०	११३
कैलाशी	१६७	६२	३१०	३५	२३१	२२	१४७	१४	६०३२	१२३
सेती	२४४७	१३६	१७२३	६१	६७४	४३	७६३	२६	४६१७	५६७
सर्पुता	३५३	२५	२४७	१२	१०६	६	१३५	८	१०४४	५३
सैतडी	३००	६२	६३२	१०	३५६	७	३६३	८	२०८४	५५
डरेलधुरा	६६४	७४	४६४	६३	२३७	-	२०१	३	१०६६	१२५
कञ्चनपुर	२४१	२७	१८१	११	१७५	१८	६४	६	६८१	५६
सहाकारी	२०१५	१४५	१७५५	१०६	६७४	२५	७६६	२५	५५६६	३०४
सुदूर पश्चिमाञ्चल										
संशोधन जम्मा	८८८४	७१३	६७१३	५५१	४१४६	३४२	३२०५	२४७	३८६६१	१८५३
नेपाल अधिराज्य-										
को जम्मा:	५४७४७	६३३५	४७३१६	६४४७	३१२६५	४६७२	२६८८१	४५७४	१४७३०६	२४२६८

४४

१०

४६

४४

६०

४

४

४४

४४

माध्यमिक विद्यार्थी विवरण

सारणी नं. २ (ग)

जिल्ला	कक्षा ८		कक्षा ९		कक्षा १०		कक्षा ११ देखि १० सम्मको जम्मा	
	जम्मा	छात्रा	जम्मा	छात्रा	जम्मा	छात्रा	जम्मा	छात्रा
बागलुङ	१२१	७	५८	१३	६४	५	६१४	२७
पाँचथर	१२७	१०	१२६	४	६१	५	६५७	१६
इलाम	६०५	४०	१६१	४३	१०६	१३	५०८	६६
सुनसरी	६६५	१२७	४४६	५८	४३२	७१	१००६	१६६
मेची	११७१	१६४	६५७	१४७	७४७	६७	२००५	४३०
मंसुवागाभा	१२५	१६	१४०	१४	१२७	१३	४०२	४३
तेह्रथुम	२६०	४४	१६५	१२	१४४	१५	५०८	७१
धनकुटा	१४५	३०	१२४	२१	६८	१०	३७७	७०
मोरङ	६०६	२४६	७०३	३०३	७०७	१५७	२३६६	६६६
मुलपारी	७७३	१६१	७०१	१७४	६१५	१४०	२००६	५०६
कोशी	२२२७	५४७	१६२६	४२५	१७०२	३६५	४०४४	१२६७
मंसुवाञ्जु	४३	२	५४	५	४७	१	१४७	०
भोजपुर	२००	३१	१०३	१२	१०६	२६	५७२	६६
खोटाङ	१५५	११	१६१	२३	१४२	०	५१८	४२
खोचनङ्गा	६४	५	६१	४	११५	२१	३००	३१
सप्तपुर	५२	१	४३	१	७५	१	१००	२
सुनसरी	६५३	५६	६६१	३८	५२७	३१	१६०१	१०१
सिराहा	४२४	१७	५०७	२०	४६७	५	१४६०	४३
मध्यमाञ्चल	१५६४	१२०	१६६०	१०३	१५६२	६४	४११६	३१७
पूर्वाञ्चल क्षेत्रको जम्मा	५२६२	५६१	४४७३	३७५	४०२१	५५६	१३०४६	२०६२

जिला	कक्षा ८		कक्षा ९		कक्षा १०		कक्षा ८ देखि १० सम्मको जम्मा	
	जम्मा	छात्रा	जम्मा	छात्रा	जम्मा	छात्रा	जम्मा	छात्रा
दोलखा	१४२	८	१२०	१९	६५	४	२२४	२१
रामेछाप	६८	३	७२	१	५८	१	१९८	५
सिन्धुलीमाडी	१४६	६	१३१	=	१४५	३	४२२	१७
धनुषा	२१०	५८	७७३	४२	६०४	४३	२१८७	१४०
महाेश्वरी	५५१	२०	४८८	२०	३६३	१५	१४०७	५५
रजौली	३१२	२१	१७७	१६	२६८	२०	८४९	६०
जनकपुर	२०३१	११६	१८६८	१०७	१४९८	८५	५३६७	३०८
सिन्धुपाल्कोट	३६	४	४२	-	४८	७	१२६	११
रसुवा	-	-	-	-	-	-	-	-
सुनसरी	६४	१०	७८	१४	६०	६	२३२	३३
धरिङ	६८	४	१२	१	१८	-	११८	५
काभ्रेगलाबोक	२१३	३६	१४३	३३	१०६	४३	५४९	११५
भक्तपुर	५६६	१३१	४८८	१२१	४६६	१०३	१५१३	३४४
काठमाडौं	३३०१	१३०३	३६१६	१४४०	४०६८	१४१७	१०६८५	४४००
ललितपुर	८७३	२७८	७६३	२७१	८१८	२८४	२४८५	८३३
बागमती	५२१४	१८०६	५१८६	१६८०	५६२७	१६६३	१६०२७	५७५२
मकवानपुर	६६८	७६	२३२	४३	१६८	४६	७६८	१७१
निलगन	७१८	६८	४४२	७३	५००	४८	१६७०	२१६
रौतहट	१६३	४	२६७	६	२०६	४	६६६	१४
बारा	३२७	७	२४२	३१	१२०	१६	६८६	४४
पर्सा	३६८	५४	५४८	१०६	४०५	६५	१३५१	६५२
नारायणी	२००७	२४२	१७४१	२४६	१३६६	२१२	५१४७	७१३
मध्यमाञ्चल क्षेत्रको जम्मा	६२५२	२१६७	८७६५	२३४६	८५२४	२२६०	२६५७१	६७७३

जिल्हा	कक्षा ६		कक्षा ६		कक्षा १०		कक्षा ८ देखि १०	
	जम्मा	छात्रा	जम्मा	छात्रा	जम्मा	छात्रा	जम्मा	छात्रा
गोरखा	२५४	१३	१७७	३	१७२	७	३१६	२६
गनाइ	४	—	—	—	—	—	४	—
लमजुङ	३११	१८	२३२	८	२१४	६	७४८	३२
कास्की	७६४	१०६	४६०	६०	६०१	७७	२०६४	२६२
पर्वत	३०८	१६	१४०	६	१४१	४	४६६	२२
सप्तरी	२७६	७	२२३	७	१६६	६	७०६	२०
स्याङ्जा	७३६	१६	४६१	१७	३६६	१०	१५६३	४३
गण्डकी	२६६१	१७६	१७६४	१०७	१७८४	१२६	६३३६	४१४
नवलपरासी	१६३	१६	१८६	११	७१	४	४४०	३१
पाल्पा	६३०	११७	४२६	६७	३२२	६४	१३४१	३०६
गुल्मी	३७२	१३	३४३	१४	२४२	१४	८६७	४३
सप्तशिवाची	२४२	२	१६३	३	१७६	१	६२४	६
रूपन्देही	५५८	१४६	४७६	७६	३४३	७१	१३७७	३०६
फाग्लिबन्धु	२६६	३६	२०६	३३	१४६	१६	३६१	७०
लुम्बिनी	२२०१	३३०	१७४६	२४०	१३७३	२०४	४३२०	७७४
पुल्लारु	४४	६	३०	३	३०	४	१०४	१४
डोल्पा	२	—	३	—	२	—	७	—
प्युम्ब्री	७७	५	४०	४	४१	१	१०८	११
बाग्लुङ	१६८	२३	१७६	२८	१४६	१६	४२०	३०
धवलागिरी	३३१	३४	२४६	३६	२१६	२४	७०६	६५
पश्चिमाञ्चल क्षेत्रीय जम्मा	५२२३	४४३	३६६६	३६३	३३७६	३५६	१२४६८	१२८५

जिल्हा	कक्षा ८		कक्षा ९		कक्षा १०		कक्षा ११		कक्षा १२	
	संख्या	शेती	संख्या	शेती	संख्या	शेती	संख्या	शेती	संख्या	शेती
अहमदनगर	३४	६	४३	—	६७	१०	१३४	१६	—	—
बीकानेर	६८	४	१७	—	२०	—	११५	४	—	—
महाराष्ट्र	७३	४	४८	६	४६	६	१६७	१५	—	—
पुणे	१३६	२	१६०	४	११०	६	४२५	१८	—	—
राज्य	३१७	२२	३२०	३३	२१३	१८	८५६	१२०	—	—
राज्य	७११	६०	५५६	३६	४३०	६०	१६६७	१७३	—	—
हिंगोली	११	—	६	—	—	—	१२	—	—	—
मुंबई	१२	—	३	—	३	—	१०	—	—	—
विशेष	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
पुणे	२२	४	२५	३	११	—	६८	७	—	—
राज्य	४५	४	४४	३	१४	—	१०३	७	—	—
वाजपेठ	५०	५	६३	—	१२	१	६२	६	—	—
दोसा	६०	१	४०	—	१८	—	१२४	१	—	—
मुंबई	१०४	७	८६	२	६०	१	२५३	१०	—	—
पुणे	२६४	५२	२०६	४०	१२०	४०	५६३	१३६	—	—
महाराष्ट्र	६२	५	४५	११	१०	६	११०	२२	—	—
भंडारा	४२३	७०	४०१	६०	२५०	४०	११७६	१७८	—	—
पुणे	१३	—	०	—	—	—	२६	—	—	—
पुणे	२२२	७	१०४	१	६०	१	२०६	६	—	—
पुणे	७६	—	३८	—	३४	—	१४८	—	—	—
पुणे	१७०	११	१२३	५	१०६	५	४०८	२१	—	—
पुणे	११५	६	१०३	७	५५	११	४०६	२४	—	—
पुणे	६०४	२४	३७६	१३	२६४	१०	१२४५	५४	—	—

जिल्हा	कक्षा ८		कक्षा ९		कक्षा १०		कक्षा ८ देखि १० संमती जमा	
	जमा	छात्र	जमा	छात्र	जमा	छात्र	जमा	छात्र
वाचुला	६४	३	३१	—	३३	—	२००	५
वैतरी	३६६	३	५४५	—	११७	—	५३७	३
दर्रेजधुरा	१००	—	३४०	—	७६	—	३६६	—
कल्लतपुर	१०४	३	६७	४	४२	—	२१३	७
महाकाली	६७७	११	३६६	४	२६०	—	१३६६	१५
सुदूर पश्चिमाञ्चल क्षेत्री जमा :	२५६०	१६६	१७०१	११३	१२४८	१४३	५५८६	४२७
नेपाल अधिराज्यी जमा :	२२२६७	३७४०	१६०१८	३२१७	१७१६६	३३२०	५८४८४	१०५७७

प्राथमिक, निम्न माध्यमिक र माध्यमिक शिक्षक विवरण

२०२० सारिणी नं. ३

अधिराज्यमा संचालित विभिन्न तहका प्राथमिक, निम्न-माध्यमिक र माध्यमिक विद्यालयहरूमा पढाउने शिक्षकहरू जम्मा ५९,२५० देखिएका छन् । त्यसमध्ये ५,६६१ शिक्षक तालीम प्राप्त देखिएका । २०२६ को शिक्षक विवरणबाट केवल ७,१३१ शिक्षक मात्र तालीम प्राप्त भएको देखिएको छ । २०२६ देखि २०२० जम्माको ९ वर्षको अवधिमा ५,५६० शिक्षकलाई तालीमको अवसर दिइएको देखिन्छ । नेपाल अधिराज्यको जम्मा शिक्षकमा महिला शिक्षकहरू २.६ प्रतिशत मात्र छन् । योसँग अनुपातको जम्मा शिक्षक संख्या तल दिइएकोनुसार छ ।

योग्यता अनुसार शिक्षक संख्या

क्षेत्र	एम. ए.	बी. ए.	बोर्ड. ए.	एम. एल. सी.	अण्डर म्याट्रिक
पूर्वोत्तर क्षेत्र	२०	०४८	५००	२,६३६	२,७०३
मध्यमाञ्चल क्षेत्र	३४	१,४४२	१,३२१	२,७४४	२,३६८
पश्चिमाञ्चल क्षेत्र	२०	५५८	१,००३	१,३०४	३,०६७
सुदूर पश्चिमाञ्चल क्षेत्र	२०	१२१	३६२	०६७	१,६०४
जम्मा शिक्षक :	९४	३,०९९	३,६८६	७,६३५	११,१४२

हाल लागू राष्ट्रिय शिक्षा पद्धतिको योजना अनुसार एम. ए. र बी. ए.लाई माध्यमिकलाई, बोर्ड. ए.लाई निम्न-माध्यमिकलाई र म्याट्रिक र अण्डर म्याट्रिकलाई प्राथमिक शिक्षणमा समावेश गरी वर्गीकरण गरिएको छ ।

अधिराज्यभरि सबभन्दा बढी शिक्षक मध्यमाञ्चल क्षेत्रमा भएको र सबैभन्दा कम सुदूर पश्चिमाञ्चल क्षेत्रमा भएको देखिन्छ ।

**प्राथमिक, निम्न माध्यमिक तथा माध्यमिक विद्यालयका
तालीम अप्राप्त शिक्षक विवरण**

सारिणी नं. ३ (क)

जिल्ला	पु.म.ए.		बी.ए.		ग्रा.ए.		म्याट्रिक		बख्तर म्याट्रिक		जम्मा	
	म	ज	म	ज	म	ज	म	ज	म	ज	म	ज
ताप्लेजुङ	-	-	१२	-	११	-	११	-	१०१	-	२६५	-
पाँचथर	-	-	१६	-	२०	-	६६	-	११०	-	२११	-
इलाम	-	-	१५	-	१६	-	५७	-	११५	-	२०५	-
झापा	४	-	५०	-	८०	२	२३१	८	३५१	३४	७१७	४४
मेची	४	-	९०	-	१३०	२	४२०	८	७५४	३४	१४२८	४४
मधुवा सभा	-	-	१४	-	११	-	४६	-	१०८	-	१८९	-
तेह्रथुम	-	-	११	-	२०	-	१४७	-	१५१	-	१४९	-
धनकुटा	१	-	१६	१	१७	४	१३२	७	४५	-	१२१	१२
मोरङ	१	-	७२	१०	१०३	६	२०५	१४	६४	१३	४६५	४२
सुनसरी	-	-	१०६	-	१०३	-	१६१	-	१०५	-	४७५	-
कोशी	२	-	२२६	११	२६८	१०	७०६	२१	४६३	१३	१७०१	४५
सिन्धुली	-	-	२	-	१५	-	४३	-	१२४	-	२१५	-
मोरङपुर	-	-	३४	-	४७	-	१३८	-	२०६	-	४१८	-
सोताङ	-	-	१०	-	१०	-	१३१	-	१५२	-	३०३	-
सोखलठूला	-	-	१६	-	-	-	३१	-	७६	-	१३१	-
उदयपुर	-	-	१५	-	१५	-	३५	-	६२	-	१२७	-
सप्तरी	७	-	४३	१	४४	४	१२४	१	५२	-	२५७	६
सिराहा	-	-	७७	-	३७	-	१४५	-	१३	-	३४६	-
बागमती	७	-	२०७	१	१६६	४	६४४	१	७७३	-	१८००	६
पूर्वाञ्चलको क्षेत्रको जम्मा	१३	-	४२६	१२	४६७	१६	१७७३	३०	२०५०	४७	४६२९	१०५

जिला	एम. ए.		बी. ए.		आइ. ए.		न्यायिक		अन्य न्यायिक		जन्मा	
	म	म	म	म	म	म	म	म	म	म	म	म
बोलखा			११		३५		१६		५६		१२१	
रामेछाप			५		८		३४		५८		१०५	
सिन्धुली			६		१८		६१		६०		१५५	
धनुषा	८		६६	२	७०	३	३३		१३		१६३	१४
महोत्तरी			५५		६४		१००	८	६४		२८३	
सर्लाही			३०		५७		६६		७५		१६८	
जनकपुर	८		१७६	३	२२२	३	३१०	८	३३६		१०५५	१४
सिन्धुपाल्का			३		६		२६		७२		१०७	
रसुवा			—		—		१		१२		३३	
नुवाकोट			३		११		२८		४१		६३	
धादिङ			—		२०		१४		१०२		१३६	
फाँसेपलाँचोक	४		८	६	२६	२	१३१	११	५४	३	२२६	२५
धोक्पुर			३२		३२		५१		४१		१५६	
काठमाडौं			५१२		२६६		३७५		२१२		१३६५	
सलिलपुर			११३		११४		१०४		६४		४२५	
बागमती	४		६७१	६	५०८	२	७३०	११	६५८	३	२५७१	२५
मकवानपुर			२०		३२		५७		१०५		२२२	
मिर्चान	३		३५		६१	६	२०४	२१			३०३	२७
चौतहट			४७		१७		३१		५३		१४८	
बारा			६६		२४		७७		६८		२०८	
पर्सा			४०		११		३६		३२		१४२	
नारायणी	३		१८६		१६५	६	४०८	२१	२५८		१०२३	२७
सयम-असल क्षेत्रको जन्मा	१५		१०३६	१२	८६५	११	१४४८	४०	१२५२	३	४६४६	६६

विकास	ए. ए.		बी. ए.		शास्त्र. ए.		व्याप्तिक		अण्डर व्याप्तिक		जम्मा	
	म	ज	म	ज	म	ज	म	ज	म	ज	म	ज
गोमठ			२६		२६		६८		१४०		२०३	
गनाज			१				६		११		१४	
गामबुड			३६		७१		१३६		१०४		२४६	
करको	६		२१	४	७८	७६	४३	४८	१		१७८	१४१
पर्वत			१७		३६		१११		१७४		३२१	
तनई			२४		४०		८४		१८०		३०८	
स्वाशका			४८		७६		२३२		२१६		४४८	
अण्डको	६		१८७	४	३६३	७६	७४०	५८	६३१		२२०५	१४१
बबल (गनी)			१४		२०		३६		७८		१४६	
पाला			५०		७३		६०		२४३		४६०	
गुली			३०		६६		१२३		३९८		५८०	
अपूर्जामी			१३		४६		१०६		११४		२८२	
स्वयंदेशी	६		६३	२	११२	१७	७२	११	८	३	२६६	३३
कर्मिअलु			३४		१०		६६		१७		७४	
सुधिवनी	६		१६४	२	३४४	१७	४८२	११	७०८	३	१८०४	३३
सुहाद			२		४		३६		४४		१११	
शोला					२		४		३४		४४	
भ्यादी			४		१४		३२		१२४		१७६	
गालुड	१		२२	१	५२	१	१८०	४	५३६	५	३३६	६
अवनागिरी	१		३८	१	७३	१	२०७	४	३६२	२	६७१	६
पश्चिमविकासको जम्मा	१६		४०६	७	७५६	६७	१४२६	७४	२०७१	४	४६८०	१८३
रुनुम			४		६		१७		३६		८६	
रोला			४		८		१६		१४०		१७८	
भलवान			३		७		२६		११६		१४६	
पुडुल			१३		३०		४०		१२१		२१४	
बाङ	१४		१६		३१	२	४८	२	१४२	१	२८०	५
गाली	१४		४१		११४	२	१६३	२	४७८	१	६१०	५

जिल्ला	एच. ए.		बी. ए.		आइ. ए.		स्नातक		अप्टर स्नातक		जम्मा	
	म	न	म	न	म	न	म	न	म	न	म	न
हुमना					१		१		४३		४०	
सुनु			१						२५		२६	
तिम्बाकोट					१		१		११		३३	
सुनसरी	१		२		१३		२६	१	१४४	६	१७६	७
कर्णाली	१		३		१५		३३	१	२३६	६	२५५	७
गाविसकोट			३		६		१०		४३		७४	
ईलाम			२		७		१		४२		५२	
सुनसरी			६		१५		५		१३६		१६५	
सिके	१		१		५	१	२४	५	६५	२६	१०२	३५
बर्दिया			६		६		३२		४७		१०४	
भेरी	१		२१		४५	१	७५	५	३५५	२६	४००	३५
काभ्रे			२		२		१३		५२		६६	
मध्याञ्च			१७		७		५२		१०१		१७७	
मकवानपुर			२		४		२४		११६		१४६	
सुनसरी			५		२७		७१		१७४		२४०	
सुनसरी			५		१५		७३	१	५५	१	१५२	२
सुनसरी			३७		५६		२३३	१	५०१	१	६२७	२
सुनसरी			७		१२		१४		२२		४४	
सुनसरी			५		११		७४		१०५		१६५	
सुनसरी			१४		१४		५३		१६५		२७६	
सुनसरी	१	२	६	१	१६	१	३६	१	३०	२	६०	७
सुनसरी	१	२	३५	१	५६	१	१५०	१	३५५	२	६२७	७
सुनसरी	१७	२	१३७	१	२५६	४	६५४	१३	२०२५	३६	३१५२	५६
नेपाल अधिराज्यको जम्मा	६१	२	२१११	३२	२२०३	१२५	५३३४	१५७	७४०१	६४	१७४१०	४१३

प्राथमिक निम्न माध्यमिक तथा माध्यमिक विद्यालयका तालीम प्राप्त शिक्षक विवरण

सारणी नं. ३ (अ)

जिल्ला	एच. ए.		बी. ए.		ब्याच. ए.		न्याट्रिक		शब्दर न्याट्रिक		जम्मा	
	म	ज	म	ज	म	ज	म	ज	म	ज	म	ज
ताप्लेजुङ							१३		४४		४७	
पाँचथर			१		३		१०		३२		४६	
इलाम			१०		८		२५		६५		१०८	
झापा			१५	१	३०		४६		५४	५	१५०	६
मेची			२६	१	४२		१३४		२१५	५	४१७	६
सुनसरी							२६		३२		६६	
तेह्रथुम							५१		३२		८३	
धनकुटा			१६	६	२०	४	६३	१४	३५		१६७	५४
मोरङ	१		६१	४	४४	८	१५७	२६	३६	८	३०६	४६
सुनसरी			६				१५१		३७		३०१	
कोशी	१		६५	१०	७६	१२	४७८	४३	१५५	८	८०२	७३
खोल्हा			१				७		२४		३२	
मोरङ			४		६		३४		२३		७०	
मोरङ			२		१		२७		२२		४९	
मोरङ			१		१		२२		६२		८६	
मोरङ			१		१		१०		२४		३६	
मोरङ	६		५२	२	६१		२३६	३	६२		३५७	५
मोरङ			१५		१७		१३६		३५		२०६	
सगरमाथा	६		७६	२	६०		४७५	६	२२२		८६६	५
पूर्वाञ्चल क्षेत्रको जम्मा	७		१६७	१३	२०५	१२	१०८७	४६	५६२	१३	१०८८	८४

जिल्ला	एन. ए.		बी. ए.		आइ. ए.		स्थायिक		अस्थायिक		जम्मा	
	म	न	म	न	म	न	म	न	म	न	म	न
दोलखा					१		७		२०		६६	
राप्तेछाप			१		१		१५		४३		६०	
सिन्धुली			२				२४		१३		३६	
धनुषा	१४		६६	४	१३४	४	२०५	६	११		४३१	१४
महोत्तरी			२४		१३		६०		५०		१४६	
सर्लाही			१३		६		६२		३३		११७	
जनकपुर	१४		१०५	४	१४६	४	३०१	६	२००		६६६	१४
सिन्धुपाल्चोक			१		२		२४		४८		७१	
रतुवा							१		६		१०	
नुवाकोट					५		१४		५०		७०	
छाबिङ							६		४१		६०	
काठमाण्डौ	३	१	१५	३	२३	२	१२५	४	६५		२३१	१६
भक्तपुर			२७		२७		१०१		३४		१०९	
काठमाडौं			१३७		७६		१३२		११०		४०५	
ललितपुर			६१		२४		४५		५६		१६२	
बागमती	३	१	२०१	३	१४०	२	४५४	४	४२०		१३०४	१०
गण्डकपुर			१		१		२०		७७		१०९	
चितवन	३		६२	४	४७	३	१६५	१४	६६	४	३०६	३३
रौतहट					३		५७		१२४		२१४	
बारा			६		७		४६		६६		१४८	
पर्सा			१६		२२		३२		१२४		१६२	
नारायणी	३		६१	५	६०	३	३६८	१४	४०१	४	१०५३	३६
मध्यमाञ्चलको जम्मा	१६	१	४५६	१२	४०६	६	१२३३	२४	११०६	४	३२२६	५०

निराला	एम. ए.		बी. ए.		ब्याच. ए.		स्नातक		छात्रर म्याट्रिक		अभ्या	
	म	अ	म	अ	म	अ	म	अ	म	अ	म	अ
गोरखा			३		१०		३६		७३		१२५	
गनाङ्ग									११		११	
समाजुक			७		११		५१		३५		१०७	
कास्की			६६	५	६५	६	२७१	२८	७८	१२	५८२	५१
पर्वत			१		३		२२		५६		८५	
सगुरी			१		६		४२		५५		१०१	
स्याङ्जा			६		१७		५६		८३		१५२	
सप्तरी			८७	३	१०८	६	५७५	२८	३६५	१२	१०६३	५१
नवलपरासी			२		६		२६		६५		६६	
पाल्पा			१७		२५		३३		१२१		१६५	
गुल्मी			६		४		१०		४६		६६	
मध्याञ्चली			१		७		३०		४०		७०	
रुपन्देही	१		२८	३	३३	५	१२२	५१	१२६	३	३०६	५२
सुनसरी			३		१०		३६		६०		१३६	
लुम्बिनी	१		५७	३	८३	५	२५७	४१	४६१	३	८८६	५२
सुस्ताङ			२		१		२		२०		३३	
इलाम									२२		२२	
म्याग्दी			१				३		३८		४२	
बाग्लुङ्ग	३		१५	२	२०	१	६२	१५	२८	५	१३५	२२
धवलागिरी	३		१८	२	२८	१	६७	१५	११६	५	२३२	२२
पश्चिमाञ्चलको जम्मा	४		१६२	१०	२१६	१२	७६८	८३	१००१	२०	२१८५	१२५
रुकुम					२		५		४२		४६	
रोल्पा								१	४८		४६	
सल्यान							१		३०		३१	
धुङ्गल							१३		६९		८१	
बाक			६		३६		८		३६	२	६६	२
राप्ती			६		१८		२८		२२७	२	३०२	३

विवरण	एम. ए.		बी. ए.		साइ-ए.		म्याट्रिक		हायर म्याट्रिक		जम्मा	
	म	ज	म	ज	म	ज	म	ज	म	ज	म	ज
दुसापा			१		१				१०			१२
पुस्त									१०			१०
सिन्धु							१		३			४
गुण्य			१		५		६		१०			२०
कर्णाली			२		३		७		५३			६५
नायरकोट							३		३६			३९
सिन्धु			१				९		७०			८०
सुखे			१		५		६		५०			६१
चक्र	१		३				४०	१	६३	५		७९
सिन्धु							५		११			१६
भेरी	१		५		५		६२	१	२३०	६		२००
म सुख							३		१६			१९
सुखे					१		६		५०			६०
सुखे					१		१		५			६
सिन्धु			६		३		९		१०			३६
सिन्धु			५	१	१०		६५		६१			१२१
सिन्धु			१०	१	२३		५३		११५			२२१
सिन्धु			३		१		६		६०			६९
सिन्धु			१५		६		५		१०१			१२३
सिन्धु							६		५०			५६
सिन्धु			५	१	१६		५१	१	५५	५		६०
सिन्धु			६३	१	२३		५०	१	२०१	५		२७५
सिन्धु	१		५५	२	६२		५६०	२	६०६	१२	१२२२	१९
सिन्धु	५१	१	५३६	३७	६२५	३३	६२५६	१६५	३६००	६६	५७६०	२७५

उच्च शिक्षातर्फका अध्ययन संस्थानहरूको नामावली

अध्ययन संस्थान	स्तर	
१. महेन्द्र रत्ना क्याम्पस, इलाम	प्रमाण्य पत्र	समावेश
२. मैची क्याम्पस, भद्रपुर, झापा	प्रमाण्य पत्र	
३. प्रतापपुर क्याम्पस, धनकुटा	प्रमाण्य पत्र	
४. महेन्द्र क्याम्पस, इलाम	प्रमाण्य पत्र	
५. महेन्द्र मेमोरियल प्राथमिक क्याम्पस, विराटनगर	प्रमाण्य पत्र	समावेश
६. महेन्द्र विदेशी क्याम्पस, राजविराज	प्रमाण्य पत्र	
७. मौलापुर क्याम्पस, मौलापुर	प्रमाण्य पत्र	
८. सान-बस्ती रामदासगर क्याम्पस, जनकपुर	प्रमाण्य पत्र	नयाँ तर्फ
९. भोजपुर क्याम्पस, भोजपुर	प्रमाण्य पत्र	समावेश
१०. पथ कन्या क्याम्पस, काठमाडौं	प्रमाण्य पत्र	समावेश
११. त्रि-भन्द्र क्याम्पस, काठमाडौं		समावेश
१२. सरस्वती क्याम्पस, काठमाडौं	प्रमाण्य पत्र	
१३. विश्व शान्ति क्याम्पस, काठमाडौं	प्रमाण्य पत्र	
१४. शक्ति रत्ना क्याम्पस, काठमाडौं	प्रमाण्य पत्र	
१५. राम दास लक्ष्मी क्याम्पस, काठमाडौं	प्रमाण्य पत्र	
१६. तीर्थपुर क्याम्पस, तीर्थपुर	प्रमाण्य पत्र	नयाँ तर्फ तर्फ
१७. पाटन क्याम्पस, पाटन,	प्रमाण्य पत्र	समावेश
१८. वीरेन्द्र क्याम्पस, भरतपुर	प्रमाण्य पत्र	
१९. साहुन राम क्याम्पस, वीरगञ्ज	प्रमाण्य पत्र	समावेश
२०. पृथ्वीनारायण क्याम्पस, वैजेश	प्रमाण्य पत्र	नयाँ तर्फ
२१. त्रिभुवन क्याम्पस, पाटन	प्रमाण्य पत्र	समावेश
२२. गीतिका क्याम्पस, बैरहवा	प्रमाण्य पत्र	
२३. महेन्द्र क्याम्पस, झापुङ्ग	प्रमाण्य पत्र	
२४. महेन्द्र क्याम्पस, काठ	प्रमाण्य पत्र	
२५. महेन्द्र क्याम्पस, विद्याबाञ्ज	प्रमाण्य पत्र	समावेश
२६. डोटी क्याम्पस, डोटी	प्रमाण्य पत्र	

सिद्धान्त अध्ययन संस्थान	स्तर	
१. महेन्द्र मोरङ्ग श्यामभग, पिपराहवागरी	प्रमाण पत्र	स्नातक
२. राजेश्वरराज श्यामभग, काठमाडौं	प्रमाण पत्र	
३. शङ्करराज श्यामभग, वीरगञ्ज	प्रमाण पत्र	
४. शान्त श्यामभग, धरान	प्रमाण पत्र	
५. शिवराज श्यामभग, काठमाडौं	प्रमाण पत्र	स्नातक
६. समुद्र श्यामभग, काठमाडौं	प्रमाण पत्र	स्नातक
७. श्रीराम श्यामभग, काठमाडौं		स्नातकोत्तर
८. पृथ्वीनारायण श्यामभग, पोखरा	प्रमाण पत्र	
९. महेन्द्र श्यामभग, नेपालगञ्ज	प्रमाण पत्र	

व्यापार प्रशासन, नाभिक्रम शास्त्र तथा जन प्रशासन अध्ययन संस्थान

१. महेन्द्र मोरङ्ग श्यामभग, पिपराहवागरी	प्रमाण पत्र	स्नातक
२. महेन्द्र श्यामभग, धरान	प्रमाण पत्र	
३. राजेश्वरराज श्यामभग, काठमाडौं	प्रमाण पत्र	
४. शान्त श्यामभग, धरान	प्रमाण पत्र	स्नातक
५. शङ्करराज श्यामभग, काठमाडौं	प्रमाण पत्र	
६. शिवराज श्यामभग, काठमाडौं	प्रमाण पत्र	
७. समुद्र श्यामभग, काठमाडौं (व्यापार प्रशासन तथा जन प्रशासन)		स्नातक
८. श्रीराम श्यामभग, काठमाडौं		स्नातकोत्तर
९. पृथ्वीनारायण श्यामभग, पोखरा	प्रमाण पत्र	स्नातक
१०. विष्णु श्यामभग, धरान	प्रमाण पत्र	स्नातक
११. महेन्द्र श्यामभग, नेपालगञ्ज	प्रमाण पत्र	

संस्कृत अध्ययन संस्थान

१. विश्वेश्वरी श्यामभग, धरान	प्रमाण पत्र	स्नातक
२. शान्त श्यामभग, पृथ्वीनारायण श्यामभग, महेन्द्रराज	प्रमाण पत्र	स्नातक
३. शिवराज श्यामभग, काठमाडौं	प्रमाण पत्र	स्नातक, स्नातकोत्तर
४. समुद्र श्यामभग, धरान	प्रमाण पत्र	स्नातक, स्नातकोत्तर

मानव अध्ययन संस्थान

१. राजेश्वरराज श्यामभग, काठमाडौं	प्रमाण पत्र	
२. शान्त श्यामभग, काठमाडौं	प्रमाण पत्र	स्नातक

नेपाल तथा एशियाली अध्ययन संस्थान

स्तर

१. नेपाल तथा एशियाली अध्ययन संस्थान, काठमाडौं

स्नातकोत्तर (एम.ए.)

शिक्षा शास्त्र अध्ययन संस्थान

१. इलाहाबादमा, इलाहाबाद

प्रमाण पत्र

२. दिल्लीमा, दिल्ली

विभागाध्यक्ष

३. बनारसमा, बनारस

प्रमाण पत्र

४. कोरानासमा, कोरानास

प्रमाण पत्र

स्नातक

५. मुंबईमा, मुंबई

प्रमाण पत्र

६. (क) काठमाडौं विभागाध्यक्ष, काठमाडौं

प्रमाण पत्र

स्नातक

७. काठमाडौं विभागाध्यक्ष, काठमाडौं

प्रमाण पत्र

स्नातक

८. काठमाडौं विभागाध्यक्ष, काठमाडौं

स्नातक

स्नातकोत्तर (एम.ए.)

९. काठमाडौं विभागाध्यक्ष, काठमाडौं

प्रमाण पत्र

स्नातक

१०. काठमाडौं विभागाध्यक्ष, काठमाडौं

प्रमाण पत्र

११. काठमाडौं विभागाध्यक्ष, काठमाडौं

विभागाध्यक्ष

१२. नेपालमा, नेपाल

प्रमाण पत्र

अन्य विज्ञान अध्ययन संस्थान

१. काठमाडौं विभागाध्यक्ष, काठमाडौं

प्रमाण पत्र

इन्डिभिडुअल अध्ययन संस्थान

१. काठमाडौं विभागाध्यक्ष, काठमाडौं

विभागाध्यक्ष

२. काठमाडौं विभागाध्यक्ष, काठमाडौं

प्रमाण पत्र

३. काठमाडौं विभागाध्यक्ष, काठमाडौं

प्रमाण पत्र

४. काठमाडौं विभागाध्यक्ष, काठमाडौं

प्रमाण पत्र

व्यावहारिक विज्ञान तथा प्रविधि अध्ययन संस्थान

१. काठमाडौं विभागाध्यक्ष, काठमाडौं

प्रमाण पत्र

कृषि तथा पशु विज्ञान अध्ययन संस्थान

१. काठमाडौं विभागाध्यक्ष, काठमाडौं

प्रमाण पत्र

स्नातक

(क) काठमाडौं विभागाध्यक्ष, काठमाडौं

विभागाध्यक्ष

(ख) काठमाडौं विभागाध्यक्ष, काठमाडौं

विभागाध्यक्ष

(ग) काठमाडौं विभागाध्यक्ष, काठमाडौं

विभागाध्यक्ष

(घ) काठमाडौं विभागाध्यक्ष, काठमाडौं

विभागाध्यक्ष

(ङ) काठमाडौं विभागाध्यक्ष, काठमाडौं

विभागाध्यक्ष

विक्रितीत शरत शरदशत संतुतत

रत

१. तततततततत ततततत ततततततत	तततततत	
२. तततततततत ततततत, ततततततत		तततत तत
३. तततततत तततततत, तततततत		तततत तत
४. ततततत तततततत ततततत, तततततत		तततत तत
५. ततततत तततततत, तततत	तततततत	
६. ततततततत ततततत, ततततततत	तततततत	
(क) तततततत ततततत ततततत	तततततत	
(ख) तततततत ततततत ततततत	तततततत	

ततततत ततततत
 ततततत ततततत
 ततततत ततततत
 ततततत ततततत

**२०३० मा त्रिभुवन विश्वविद्यालय अन्तर्गतका
विभिन्न अध्ययन संस्थाहरूमा पढ्ने विद्यार्थी संख्या**

अध्ययन संस्थानको नाम (साधारण तर्फ)	सम्मान विद्यार्थी संख्या	विभिन्न अध्ययन संस्थानमा पढ्ने त्रिभुवार्थीको प्रतिशत
१. मातृसंघको तयार तलसिमान्त अध्ययन संस्थान	३००६	२४.६
२. विद्यालय	२२७०	१८.५
३. कानून	१२६	१.०
४. चिकित्सा	२६४	२.१
५. स्नातकोत्तर संस्थान	२२९०	१९.७
साधारण तर्फको जम्मा	१३१४७	१००.००
अध्ययन संस्थानको नाम (प्राविधिक तर्फ)	सम्मान विद्यार्थी संख्या	विभिन्न अध्ययन संस्थानमा पढ्ने त्रिभुवार्थीको प्रतिशत
१. इन्जिनियरिंग	२७०	२.१
२. इंग्रिस तथा पत्रकारिता	४६०	३.६
३. बस विद्यालय	६१	०.५
४. चिकित्सा शास्त्र	६२१	५.०
५. व्यावहारिक विद्यालय तथा पत्रकारिता अध्ययन संस्थान	१२	०.१
६. विद्या काल	२०४२	१६.३
प्राविधिक तर्फको जम्मा	५६४६	१००.००
नेपाल अधिराज्यभरिको जम्मा	१८७९३	

प्राथमिक, निम्न माध्यमिक तथा माध्यमिक विद्यालयहरूको वार्षिक परीक्षा विवरण

सारणी नं. ४ (क)

संकेत तालिका अनुसार बाटो नमूनाको आधारमा प्राथमिक, निम्न-माध्यमिक र माध्यमिक विद्यालयहरूको वार्षिक परीक्षाको विवरण तालिका तैयार गरिएको छ।

यस तालिकाको आधारमा वार्षिक परीक्षा विवरण जिल्ला शिक्षाका विद्यालयहरूको विवरण तैयार गरी सहा-
यता गरिएको छ। जिल्लाका सबै प्राथमिक विद्यालयहरूको वार्षिक परीक्षाको विवरण तालिका तैयार गरी सहा-
यता गरिएको छ।

प्राथमिक विद्यालयको परीक्षा फल २०३०

सारणी नं. ४ (क)

जिल्ला	कक्षा १		कक्षा २		कक्षा ३		१ वेलि इ.स.स.	
	जांघडिने	उत्तीर्णहुने	जांघडिने	उत्तीर्णहुने	जांघडिने	उत्तीर्णहुने	जांघडिने	उत्तीर्णहुने
बागलुङ	-	-	-	-	-	-	-	-
बाजुरा	-	-	-	-	-	-	-	-
बारा	१०६६	६०१	३६३	६१-	७३५	३०१	२५०५	३१३०
बाग	३६११	१०५२	१०६४	६६०५	१०३३	११००	७४०१	६०१०
बेनी	४६००	३७५३	२६६१	२२२५	२४१२	३००६	१०११५	११३३
बिजुवासा	००५	१७५	६१०	५३०	६६५	४५४	१६३३	१४०१
बिहारी	६४३	५०२	६५३	६१६	४४३	३०६	१६६६	१३०१
बिजुवा	१६६०	६००	४३६	४७०	६००	४६५	२३१०	१६०५
बिजुवा	६३०	५००	५३०	३०१	५३०	३५३३	३३००	३५३३
बिजुवा	६७६४	३०५३	२४०१	२१६३	२३६१	३०३०	१६६६३	७०४७
बिजुवा	११०३	७०५	०००	६०६	४३५	३३३	३३७४	१०००
बिजुवा	६६७१	१००३	११३३	१००३	१००५	६००१	३३४५	३१३३
बिजुवा	१३३३	१०३३	१०००	१००३	६४५	०६५	३३७०	३३६६
बिजुवा	०३३	०३३	०३३	०३३	०३३	०३३	३३३५	३३३५
बिजुवा	४६३	३७६	३३५	३३५	३३५	३३५	१३३५	१०३३
बिजुवा	१३०३	११७७	१३५३	१४०३	१३०५	१११७	४०३३	४४३३
बिजुवा	६६३३	१०३३	६६३	६०६	१३३१	६३०	३१३३	५०३३
बिजुवा	७७६३	६७०७	६६६३	६१००	६०६५	३३५१	३०३३६	५७६६५

जिल्हा	कक्षा १		कक्षा २		कक्षा ३		१ वेळी ३ सप्ताहको नम्या	
	जांचवित्त	उत्तिर्णहूने	जांचवित्त	उत्तिर्णहूने	जांचवित्त	उत्तिर्णहूने	जांचवित्त	उत्तिर्णहूने
पोलडा	४४६	२५४	३५६	३०६	३४३	६६२	११७१	२४२
रामेडा	७०२	४५०	४४१	४६७	४१३	६४२	१६४६	१३४६
गिन्धुली	६४०	५५७	६२०	४२७	४२६	४०६	२१४५	१६६१
महोत्तरी	१६५५	११४०	११५१	१००३	११०६	१००६	३६१३	३३१४
धनुषा	-	-	-	-	-	-	-	-
रजहो	७४१	६०४	४०७	४४२	४००	४२७	१६०६	१७४३
जनकपुर	४१०१	३३३३	३६०४	२९२२	३११९	२७४४	१०४०४	९०६०
मिर्जापूरबोक	-	-	-	-	-	-	-	-
रसुवा	१२०	६१	७५	४६	३३	२७	२२४	१७७
बादि	६५०	७१०	६२४	४३६	४४६	४५७	२१००	१७१४
नुवाकोट	-	-	-	-	-	-	-	-
काभ्रेपलान्चोक	-	-	-	-	-	-	-	-
पातपुर	-	-	-	-	-	-	-	-
काठमाडौं	२६६७	२१७४	१७६१	१४४६	१४३२	१२१२	४०६०	४६२२
ललितपुर	११०३	६०६	०२४	६०६	६४७	४४३	२६४४	१६१०
बागमती	४९१०	३६६९	३२०५	२०१३	२६७०	२५४९	१००७०	६७३१
मधुवानीपुर	२१४	६६६	३४६	६४१	७३५	६०३	२४०३	१६४०
सिन्धुली (पासापुर)	३०६१	२००६	१७०१	१६०६	१४३१	१४१३	६१६३	६१००
चौतहट (मीर)	११४६	६००	५५४	२१०	७६५	७१६	३०२६	२४१७
बारा (कनैया)	११६६	१००६	६४०	००७	६४४	०४४	३०६१	२७६०
पर्सा (नीलगञ्ज)	१०६४	६४६	६६५	५६५	६६३	००४	३०५४	६७२२
नारायणी	७३००	४७२२	४२६०	४०३९	४०२६	४४९४	१७४७४	१४०४४

जिल्हा	कक्षा १	कक्षा २	कक्षा ३	१ कक्षा वॉल ३ कक्षा सामग्री खर्च				
	जांभडिने	उत्तिर्भट्टेने	जांभडिने	उत्तिर्भट्टेने				
गोंया	१०५३	५३२	६०१	७७५	५२०	६६७	२५०४	३३५३
भंगल	५३	५६	११	६	१६	१३	८७	६५
मिर्जापूर	७५४	६५३	५३५	५६२	६७५	६५१	५६१७	१५६६
कास्मी	१२२३	८३२	६६३	६५५	६१०	५००	६१६६	१३५२
पुणे	११५३	६१६	६०२	६०६	५०५	७०३	५५७७	६५५५
गवळी	११६६	६३६	६१४	७६५	५५५	६७६	५६५५	६३२५
त्याच्या	२५१५	२१३६	२१३५	१६३५	६१५०	१७६५	६५२६	५५६५
सामग्री	७६६५	६३१२	६११७	५३५०	५७६५	४५७५	१३६५६	१६६७५
महाराष्ट्र	११३७	६७६	६६०	५५७	६१६	७७६	६६५३	५६६५
गवळी	१६५६	१६५६	१३७६	११५५	१३६६	१०६६	४६६५	६६०६
मुंबई	२५५५	१०७५	१६६५	१३५५	१०६५	१५६५	५१६०	४६५५
गवळी	१०६६	१०१६	६७६	५६५	५००	६६६	६६६०	५६६६
गवळी	३६६६	६०६५	१७१५	१६६६	१६६५	१६६५	६६६६	४६६६
गवळी	५६६	६६६	७६७	६६५	०६०	६६५	६६६६	१६६६
मुंबई	१०६६५	७६६६	७६६६	६६६५	७६६५	६०६६	६६६६५	६०६६६
मुंबई	३६६	३६६	३६६	६७६	६६६	६०६	६६६	०६६
गवळी	१६६	१६६	१६६	१६६	६	५७	६६६	३६६
गवळी	६६६	६६६	६६६	६६६	६६६	६६६	१०६६	६६६
गवळी	-	-	-	-	-	-	-	-
गवळी	५६६	७६६	६०७	७६७	६६६	५६६	६६६६	१६६६
गवळी	६६०	५०६	३६५	३७६	६०६	६६६	६६६६	५६६६
गवळी	६६०	५०६	३६५	३७६	६०६	६६६	६६६६	५६६६
गवळी	६६६	६६६	६६६	६६६	६६६	६६६	६६६६	६६६६
गवळी	७६६	६६६	६६६	६६६	६६६	६६६	६६६६	६६६६
गवळी	१६६६	११६६	१६६६	६६६	६६६	६६६	६६६६	६६६६
गवळी	५६६०	३०६६	३६६६	३०६६	३६६६	१६६६	६६६६	६६६६

जिल्हा	कक्षा १	कक्षा २	कक्षा ३	१ कक्षा, वेगळी ३ कक्षा सामग्री खरेदी	१ कक्षा, वेगळी ३ कक्षा सामग्री खरेदी	१ कक्षा, वेगळी ३ कक्षा सामग्री खरेदी	१ कक्षा, वेगळी ३ कक्षा सामग्री खरेदी	१ कक्षा, वेगळी ३ कक्षा सामग्री खरेदी
	जांचविले	उत्तिर्णहूने	जांचविले	उत्तिर्णहूने	जांचविले	उत्तिर्णहूने	जांचविले	उत्तिर्णहूने
हस्ता	१२५	१५०	९५७	६०	६६	७७	३५८	२७७
सुभ	९२५	६३	११६	६७	६७	७६	४६१	२६६
विक्री	-	-	-	-	-	-	-	-
सुभ	-	-	-	-	-	-	-	-
कर्मचारी	२७०	२०४	२२३	१५२	१६६	१५६	६६६	४६३
वाजपतिकडे	५५४	३४३	३६३	६७७	६५४	१६७	११५१	९१७
देवता	५६५	५६१	७७६	३७६	४६७	२६६	१६५६	६५५२
सुभ	७७६	५५६	४७६	३६५	५५६	६५६	१७६६	१६६५
विक्री	६५५	३६६	६५५	३६६	६५५	२५६	१६६५	६०५२
वाकि	११६५	१६६०	६५५	५६५	५७६	५६०	६६६६	६६६५
भेरी	६५५६	२६६६	२६६७	१६७५	२६६५	१७७६	६६६६	६७७६
बाबुबा	६५६	६५६	६५६	१६६	१६६	१६६	७७७	६०६
वजपतिकडे	६५६	५६५	६५६	३६५	३६६	३६६	६५६५	११६६
बाबुबा	६५६	६५६	५०६	२५६	२६६	१६६	६५६	७०६
देवता	७६६	५५६	६५६	३६५	५६६	३६६	१६६६	१६६६
विक्री	१६६५	६६६	६५६	३६६	६६६	३६६	१०६५	१६६६
भेरी	६६६७	२६७६	१७७६	१६६६	१६६७	१६६१	६०७७	६१६६
बाबुबा	-	-	-	-	-	-	-	-
देवता	६७६	६६६	३७५	६५६	६०६	५६५	२५६६	१६०६
सुभ	६६०	५०६	५६६	३६६	६०६	३६०	६५६६	१००६
विक्री	-	-	-	-	-	-	-	-
सहकारी	१६६६	१०६७	१०६७	६६६	१०६६	६६६	६६६६	६७६०

निम्न माध्यमिक विद्यालयको परीक्षा फल

२०३०

सारणी नं. ४ (ख)

जिल्ला	कक्षा ४		कक्षा ५		कक्षा ६		कक्षा ७		४ देखि ७ कक्षा सम्पन्नको जम्मा	
जाँचदिने उत्तिर्णहुने जाँचदिने उत्तिर्णहुने जाँचदिने उत्तिर्णहुने जाँचदिने उत्तिर्णहुने जाँचदिने उत्तिर्णहुने जाँचदिने उत्तिर्णहुने										
पाल्पा	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
पाँचथर	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
बझाङ	३८०	३१४	४६१	४४६	६०७	१८३	१३७	१३२	१४३५	१२६७
बागमती	११५२	१०११	१०२१	६६६	०६६	६०१	१११	१४६	३७८३	३३०६
मैसी	१७३२	१३२५	१४९२	१४१२	१००६	८६६	९८८	८०१	५२३८	४६०४
भैरहवास्ता	३४६	३६६	३६८	३६७	१७६	१३६	१६५	१३३	६८५	६२०
बैजपुर	३७०	३२६	३३७	३०५	१७०	१५५	१०५	१५०	१०७०	६५५
धनकुटा	५३५	५१०	६०८	५८६	६०८	५००	५६६	५०७	६५२	७६५
सुनसरी	७८०	७१७	६१७	५६५	५१६	४०१	४६१	४८०	०३७७	५१०३
मोरङ	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
कोशी	१७२१	१५५२	१४६०	१३२५	१०७३	९५३	१०१०	९०४	३२७४	४७३१
सोलुखुम्बु	४४१	३००	५६१	१५१	६६	६६	७६	५६	६०७	५७६
भोजपुर	६१५	७४६	६५२	४६२	३६१	३६१	३७१	३७७	२६१६	१६६६
सल्याङ	६६२	६२२	४६१	४२५	१६३	१५३	२७३	२२८	१६५६	१४८३
ओखलढुंगा	३८१	३६०	२६२	२६१	६५	६७	१६१	१६१	६१६	०४६
उम्यपुर	१७०	१५२	१८५	१३७	६६	७६	६६	८६	५५८	४८४
ताप्लेजु	१०६३	१०६०	१०४०	६६०	०६५	७६५	८८०	७३१	३८३८	३५३८
तेह्रथुम	०१७	७६०	५५७	५४१	१६३	१०१	१६१	१७१	१०५८	१६४३
सगरमाथा	४५१७	४००८	३३६८	३००५	१६२६	१६८१	२०४४	१७६१	११८८८	१०४८५

जिल्लाको नाम	कक्षा ४	कक्षा ५	कक्षा ६	कक्षा ७	कक्षा ८	कक्षा ९	कक्षा १०	कक्षा ११	कक्षा १२	
	२५३	२०७	२०३	१६०	५६	६२	५७	५५	५६७	५७३
सिन्धुली	४०१	३५४	३२६	३०१	१३०	१२२	१२७	१११	६०४	०००
महोत्तरी	६००	६३५	६३५	५६५	५६५	६६५	६५०	६०५	३५५५	३१३५
मनाङ	३६०	३६७	३०६	३५०	३०७	३६५	३६५	३३५	१३३५	१३०६
सप्तरी	२४१७	२१२४	२०६१	१०९५	१२२९	१२३५	११०९	१०६३	६००६	६३६०
सिन्धुपाल्चोक	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
सुनसरी	१७	१६	०	७	-	-	-	-	२५	२३
धनकुटा	२१३	२६४	२६१	२५१	५६	४६	४६	४३	६७६	५६६
नुवाकोट	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
बाघमारा	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
मकवानपुर	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
काठमाडौं	६५५	६५६	६५०	७५७	६६३	६१६	६१०	५६५	३०६०	३००३
ललितपुर	५६२	५६६	३६६	३६५	३७०	१५६	३५३	३६१	१५१६	१३३०
बागमती	१५७७	१६३५	१४०५	१३२६	१०१७	५५५	९४९	५६६	५३२१	५६५२
मकवानपुर	६६१	५६०	५३६	५७७	१६५	१०६	१००	६६	१५५५	१५३३
चितवन	६०७	५२२	४१६	३५६	३३०	३०६	३६०	३०२	१६५५	१३६०
रोल्पा	७६६	७३६	६३५	६१६	४३६	४३५	३६५	३५०	२५०५	२१५३
बारा	७२४	६६६	६३०	६३७	४५५	३०६	३६७	३४६	२२६६	२०३१
पर्सा	६०३	६३३	७२५	६०१	४५६	३५५	३७६	३६१	२३३६	२१५६
गण्डकी	३५६१	३२१०	३३६६	३७६१	१७२५	१६१५	१५०१	१३५६	६५५३	६२५४

विवरण	कक्षा ४	कक्षा ५	कक्षा ६	कक्षा ७	कक्षा ८	कक्षा ९	कक्षा १०	कक्षा ११	कक्षा १२	कुल
जांचाद्वारे उचितपद्धतीने जाचविहीन ठरविण्यात आलेल्या वस्तुवस्तु										
दुसऱ्या	६९	३९	३१	३२	—	—	—	—	१२०	७५
सा	४६	२३	३०	२६	—	—	—	—	१२६	६६
लिखितपणे	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
सुद्धा	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
कमाली	११५	५९	६१	४९	—	—	—	—	१९६	१३०
जाचविहीन	२५०	१३१	१३६	९०	३०	३२	११	१२	३६६	२७५
द्वारे	३३५	१६३	६५१	५५०	००	३५	३९	५७	३३१	३३३
सुद्धा	३१५	१५२	९५३	५००	३१	४५	३७	३१	३५३	३६३
द्वारे	२५७	१०५	१५६	१७०	११५	६५	१०१	०३	५५५	४६६
बाबत	३५५	३११	६६५	२५५	२५६	३२१	१६५	१६५	१०५५	६३५
जेथे	१४५६	१०३१	१११७	९५७	४५५	४६५	४६५	३६५	६५६५	५७१५
बाबत	६३५	१५६	६३	६५	१७	—	५५	६	२६५	१६६
बाबत	२५५	२५७	३३५	१६५	११५	५६	६६	५०	६५६	५६७
बाबत	६५५	१५६	१३५	१५५	६५	५५	३५	३५	५६६	३६५
बाबत	३३६	२६५	३७५	३३५	५३	५५	५५	६५	६६५	५३५
बाबत	२७५	३५५	२५५	२५३	२५५	१६५	१३५	११५	५५६	५५५
जेथे	११६२	१६७	१५१	७५५	४६५	३५५	३५५	३६५	६५५	२५०१
बाबत										
बाबत	४६७	४६५	४७५	४६६	५१६	१५५	१५३	१३६	१३३५	११५६
बाबत	११५	३६५	२७५	२३६	१३६	६७	१५७	५६	५३५	६६५
बाबत	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
सहकारी	५०७	६६७	७३१	६५५	७५५	२५३	२५६	२१५	२१२२	१०५७

माध्यमिक विद्यालयको वार्षिक परीक्षा फल

२०३०

सारणी नं. ४ (ग)

जिल्ला	कक्षा ८		कक्षा ९		कक्षा १०		८ देखि १० सम्मको जम्मा	
	जाँचदिने	उत्तिर्णहुने	जाँचदिने	उत्तिर्णहुने	जाँचदिने	उत्तिर्णहुने	जाँचदिने	उत्तिर्णहुने
मानिकगञ्ज								
गोर्खा								
उदयपुर	१३५	१३१	६०	६५	३५	३६	२३०	२२८
भोजपुर	५३०	४७८	४२२	४०५	४७३	३५२	१३०३	११६९
मेची	६९८	६०६	४१२	४६८	३७५	३६८	१५०३	१४१५
सुनसरी								
मोरङ								
सुनसरी	१२३	१०६	१२६	१०५	७०	६८	३२२	२६८
तेह्रथुम	११७	११७	६३	६२	५०	५०	२६०	२५६
धनकुटा	१७८	१२६	१२७	१२६	६८	६५	३७६	३४३
सुनसरी	४२५	४०५	३५४	३५५	२०६	२०५	१०९१	१०९१
मोरङ								
कोशी	८२९	७५४	६४३	६०७	५३७	५१०	२००६	१७७९
मोरङ								
मोरङ	२६	२२	१५	१४	६	५	५३	४९
मोरङ	४०५	४६२	२६४	२०३	२०९	१७	२६७	२६६
मोरङ	१०५	१६५	१६७	१३५	५०९	६५	४६६	४२२
मोरङ	१५५	१०६	६६	६५	५९	७६	३०५	२७७
मोरङ	६२	५३	३१	२६	३०	३७	१३९	११६
मोरङ	५११	४६६	३६७	३७०	२०५	२०५	११३३	१०७६
मोरङ	२६६	१०४	१२०	११३	५२६	११०	४४०	४२९
सगरमाथा	१६५६	१५५६	११३१	१३५	७७८	६३२	३५३५	३१२०

जिल्हा	कक्षा ५	कक्षा ६	कक्षा १०	कक्षा १०	कक्षा १०	कक्षा १०	कक्षा १०	कक्षा १०
	कक्षा ५	कक्षा ६	कक्षा १०	कक्षा १०	कक्षा १०	कक्षा १०	कक्षा १०	कक्षा १०
दोल्हा	३६	३३	३१	४०	३१	१६	८८	७५
यमंडास	५६	५५	५६	५०	५१	४७	१६६	१५२
सिन्धुली	१३०	११६	१३०	१०६	८६	८०	३२६	३००
वन्सा								
गहोणरी	४७४	४५६	४३४	८०५	३३४	३३३	१२०२	११८४
सर्गाही	८१५	४०५	१८४	१११	१८१	१५०	५८०	५३०
जयसपुर	६१४	८६४	८१५	७४७	६७६	६२०	२४०५	२२४१
सिन्धुपाळवीक	—	—	—	—	—	—	—	—
गहोणरी	—	—	—	—	—	—	—	—
सर्गाही	४४	५१	१३	६	११	६	८०	३६
सुयाकोव	—	—	—	—	—	—	—	—
सोनीपलीकोव	—	—	—	—	—	—	—	—
सतपुर	—	—	—	—	—	—	—	—
काठमाडी	५४०	४६४	५३३	६२३	६१६	५२७	१६६२	१६४४
सलिवपुर	१३२	१४७	१३४	१२०	१२०	११३	४३४	३८०
वागमती	७६६	६६३	६८२	४४१	७६८	६४३	२२०६	१७६०
सतनाजपुर	४८	४३	४३	४८	३६	३१	१४०	१२२
चितवण	८८	१६	६०	—	१२३	—	३२६	१६
रीतूट	२७८	२६८	२५६	२५५	१६७	१२२	६६५	६४५
साया	२००	२६८	२११	१२०	११८	६२	६२६	४३०
सर्गाही	३९५	३६८	३०२	२६१	२०६	१२६	८४४	६६४
सारासणी	१०३८	८६०	६१६	७०४	६५६	३४४	२६१३	१६३८

जिल्हा	कक्षा ८		कक्षा ९		कक्षा १०		कक्षा ८ तेचि १० सम्यको जम्मा	
	जांविने	उत्तीर्णहुने	जांविने	उत्तीर्णहुने	जांविने	उत्तीर्णहुने	जांविने	उत्तीर्णहुने
गोरखा	१५०	१३६	६५	५६	८१	७०	२६६	२०६
मनाङ	१	१	—	—	—	—	१	१
लमजुङ	२५	७०	२६	३६	२५	५५	५५	२०६
कास्की	७५	७१	८५	८५	८१	७६	५५०	३३५
पर्वत	१६५	१८२	१०३	१००	६६	७१	६६७	३५३
सप्तरी	२३७	३२८	१७०	१५६	१८५	१५५	५६२	५२६
स्वाक्या	५६१	५५२	३६३	३५०	३१६	३०५	१३०३	११५५
सम्यको	१३३३	१२३८	६०३	८१७	८५०	६६६	३०८५	२७२५
नवलपरासी	१६७	१४८	६७	८८	७६	७८	३७७	३०६
पान्था	३५५	३३२	३२१	३०५	२८१	२७५	६६६	६६५
गुल्मी	३३०	३०७	२५३	२०६	२५०	२५५	८३१	७५५
झापाकोशी	६०	६६	४४	४४	५७	६६	१६६	१६६
सुनसरी	५०६	४६५	४६८	३८३	२११	२००	११८२	६७७
कपिलवस्तु	५४५	२९६	१८७	१५७	१०१	५५	३३३	५३०
सुमिथने	१७४०	१५२६	१३७०	११८३	६६६	७४२	४०५७	३५५१
सुस्ताङ	५६	२४	१३	१३	१५	१५	५०	५२
धोला	—	—	—	—	—	—	—	—
भ्याम्दी	८६	७५	४७	४३	४१	३३	१७५	१५१
सान्जुङ	—	—	—	—	—	—	—	—
घबलागिरी	११५	६६	६०	५६	५६	५८	२३१	२०३
रुकुम	७१	६५	५२	५२	२५	१६	१८८	१३५
रोल्पा	३३	३३	—	—	—	—	३३	३३
गण्डाक	४८	३७	४५	३८	३०	१७	१२३	८८
प्युठान	७३	५६	५१	४६	६६	५२	२२०	१५७
सिन्धु	३०८	२८६	२८३	२८३	२२५	१००	८९७	७५३
राप्ती	५३३	४७४	४६१	४५६	३७७	२५१	१३५१	११५५

जिल्हा	कक्षा ८		कक्षा ९		कक्षा १०		कक्षा ८ व १० सामर्थी जवसा	
	जांभडिने	उत्तोरुने	जांभडिने	उत्तोरुने	जांभडिने	उत्तोरुने	जांभडिने	उत्तोरुने
हंभला	-	-	-	-	-	-	-	-
भुग	-	-	-	-	-	-	-	-
तिरिचोड	-	-	-	-	-	-	-	-
मुन्हा	-	-	-	-	-	-	-	-
कर्नाली	-	-	-	-	-	-	-	-
बाजरापेट	१०	११	-	-	-	-	१०	११
बेलोड	६०	५०	३५	३५	१५	१५	११५	१०१
गुडगे	६२	६१	-	-	-	-	६२	६१
बांभडा	४७	४७	४६	४६	६	६	६६	६२
सांगे	१५५	१५५	१६६	१६६	११०	६०	४२०	४१६
भेरी	२३२	२०६	२४१	२१४	१३७	६१	७११	६११
बागुवा	४	४	-	-	-	-	४	४
बनाड	०१	६३	५६	३५	७	३	६४४	१०१
चंगल	४१	३५	३६	५१	२६	२०	१०२	६६
दोडी	४४	३५	२५	२३	१६	१५	५०	७०
बैराजी	१०७	६३	६४	६६	४५	४३	६५६	२०५
बेरी	२७६	२३०	२११	१६०	१०४	७७	४६४	४६५
दाभुवा	-	-	-	-	-	-	-	-
दोडी	१२३	११६	५१	४६	३६	२५	२१२	१६३
दोडीपूर	६०	६०	६५	६५	१२	-	१०५	६०
कंधनपूर	-	-	-	-	-	-	-	-
सहाकारी	१६०	१०६	७६	६६	५१	२५	३१७	२७३

एम. एल. सी. परीक्षा विवरण

सांख्यिक शिक्षाको समायोजन विभागको परीक्षा एम. एल. सी. बोर्डले सित्तै गरेको छ । सो परीक्षा-कार्य उत्तीर्ण हुने विद्यार्थीलाई मात्र तत्काल शिक्षा इन्डिस्ट्रिजले अन्ततः प्रवेश मिल्दछ । एम. एल. सी. परीक्षा उत्तीर्ण भइसकेपछि पनि कक्षासमूहका प्रवेश परीक्षा लिई सो परीक्षामा उत्तीर्ण हुने विद्यार्थीलाई मात्र उच्च शिक्षाको अवसर दिनाले नै तिनको तालिम वर्ष २०३० देखि ३०३३ सम्म गरिने छ । २०२१ सालदेखि २०३० सालसम्मको एम. एल. सी. उत्तीर्ण प्रतिशत हेर्दा २०२५ सालमा उत्तीर्ण प्रतिशत ५३% बढेको छ र २०२७ सालमा उत्तीर्ण प्रतिशत तत्कालका वर्ष २६% प्रतिशत भएका देखिन्छ ।

एम. एल. सी. परीक्षाबीचको संख्या र उत्तीर्ण प्रतिशत तल दिइएको तालिकामा स्पष्ट हुन्छ ।

साल	कार्य गर्ने उम्मेदवार	उत्प्रेक्षित संख्या	वास्तविक उम्मेदवार	उत्तीर्ण प्रतिशत
२०२३	१२७०	६९१	३६२६	३६.०
२०२४	१२४००	५६९३५	३०३१	५०.५३
२०२५	१२४२७	१२५६२	०२३४	१९.०
२०२६	१३५६५	१०९६२	५२७६	३९.०
२०२७	१२२६६	१०९६२	१९५७	२६.०
२०२८	१६१६७	१२७७९	५६६७	४४.६
२०२९	१६५०५	१६२०९	५२६६	३२.९
२०३०	२१७२५	२९२०६	७०९६	२३.९

प्राथमिक तथा माध्यमिक विद्यालयहरूको आय-व्यय विवरण

सारणी नं. ५

राष्ट्रिय शिक्षा परिषदको योजना समितिकोपरिचालन समूहको विद्यालयहरूमा लागू तयारपार्नेको ढुंगै एक सारणीमा योजनापूर्वक री. रु. १०० को आधारमा १. वेचि कक्षा ५ सम्मको विद्यालयलाई प्राथमिक विद्यालय र तथा ५. वेचि कक्षा ५-८ सम्मको विद्यालयलाई माध्यमिक विद्यालय मतिको छ ।

नेपाल अधिराज्यका सम्पूर्ण विद्यालयहरूको आय-व्ययलाई दुई लिपिबन्दा वर्गीकरण गरिएको छ । सञ्चालन लागूमा भएको री. रु. १०० को आधारमा शिक्षा सञ्चालनको दिदी-अपिक मासिक अनुदान, छात्रवृत्ति र पढ्ने विभिन्न सहायता समेत गरिएको छ । यस किसिमको आय-व्ययको अर्थ विवेकले विद्यालयको मन्दा, फर्कौं नुम्दा आदि सामान्य गरिएको छ । १, ५३ र ५३ विद्यालय, अथवा, द्वितीय र तृतीय वर्ष सम्मका लागू गरिने अनुदान पहिलो ५०३० सालमा अन्तमा ३९ विद्यालय राष्ट्रिय शिक्षा पद्धतिको योजना लागू गरिएको छ । योजना लागू भएका विद्यालयका अन्तमा अर्थिक अनुदानमा केही हेरफेर गरिएको छ । प्राथमिक विद्यालयका शिक्षक तलब का-परिसर, नि. मा. वि. मा ३५% र माध्यमिकमा ४०% गर्ने व्यवहारमा तयार अपनारिएको छ ।

प्राथमिक तथा माध्यमिक विद्यालयहरूको अर्थ-व्ययको विभाजन गरिएको छ ।

१. तलब-भत्ता;
२. अन्य (अर्थ-व्ययको अर्थ) ।

नेपाल अधिराज्यका अन्त-प्रतिगत विद्यालय तलबका अर्थ-व्ययको तलबका अर्थ-व्ययको रूपमा विद्यालयहरूको आय-व्यय विवरण सारणीमा समावेश गरिएको छ ।

प्राथमिक विद्यालयको आय विवरण २०३०

सारणी नं. ५ (क)

रु. मा

सरकारको सहायता

विवरण	वार्डको	जम्मा	विद्यार्थीको	जम्मा	शिक्षाकार	सहायता	अन्य	सम्बन्धी	जम्मा
			को					विवरण	
साङ्गे अर्थ									
पानमा	१,२८,१२१	१,२८,१२१	८३,४०८	३४,९१३	४,५२३	४,५२३	४,५२३	४,५२३	४,५२३,४२३
इलाज	१,१६,१४५	१,१६,१४५	३६,३२३	३६,३२३	११,०२३	११,०२३	११,०२३	११,०२३	११,०२३,०२३
सापा	२,३२,४४५	२,३२,४४५	७३,४०८	३४,९१३	४,५२३	४,५२३	४,५२३	४,५२३	४,५२३,४२३
मिनी	६,७६,६०१	६,७६,६०१	१,०३,६४५	१,१८,१०३	६६,२६३	६६,२६३	६६,२६३	६६,२६३	६६,२६३,६६३
संयुक्तता	१,६७,१६५	१,६७,१६५	५२,६३५	४८,५०३	४,५२३	४,५२३	४,५२३	४,५२३	४,५२३,४२३
सहायता	१,०३,४४५	१,०३,४४५	३६,३२३	३६,३२३	११,०२३	११,०२३	११,०२३	११,०२३	११,०२३,०२३
अन्य	१,६६,४४५	१,६६,४४५	१६,७१२	१२,१८०	४,५२३	४,५२३	४,५२३	४,५२३	४,५२३,४२३
सौरज	१,१०,६२०	१,१०,६२०	३३,६६३	३३,६६३	४,५२३	४,५२३	४,५२३	४,५२३	४,५२३,४२३
कोषी	४,२६,३४०	४,२६,३४०	६,६२,६०३	३,०४,४०३	६६,२६३	६६,२६३	६६,२६३	६६,२६३	६६,२६३,६६३

सरकारी सहायता

विद्याभौवाट

गत सालको

वित्तिका	वार्षिक	पढके	अरुमा	घास	जग्गा	मिलाकार	सकयति	अन्य	मकान	अरुमा
रुग्ण	२५,५६६	-	२०,६६६	८,३४६	७२,७४०	६,७६०	१,३४५	५,५६६	११,२११	१,३४,६६६
रोज्या	१,१७,५६६	-	१,१७,५६६	७,१६५	२६,७५१	२,७५३	६,५१०	१३,१२०	१८,७०६	२,००,२४०
भाषात	२२,५०२	-	२२,५०२	२१,५०२	२५,६२५	३७१	१०५	१,५६१	२१,७७१	१,५६,०००
व्युत्पन्न	१,२१,६४१	-	१,२१,६४१	२५,६४१	२६,६४१	६,६६०	११,०४०	३,०००	१६,०६०	२,०६,५०६
साक	१,५६,०००	-	१,५६,०००	३०,१११	११,५००	-	१,७५७	६०६	३,६३५	२,१५,६३५
दरपती	५५,७५,७६३	-	५,७५,७६३	५५,२०३	१,७३,१४६	२२,४५०	१६,०४५	१५,०६७	६७,३५५	६,७५,६००
दुग्गा	५७,५००	-	५७,५००	६१	७७	-	७७	५,६६६	६,०६३	५६,५५७
मुग्ग	५५,१३०	-	५५,१३०	७१	५३	-	१,०३५	६,०५५	७,५३३	६६,३६३
विधिकोट	५८,०३०	-	५८,०३०	-	३,५००	-	-	२५	४,५००	५६,०३५
मुग्गा	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
कर्णाली	१,५०,७४०	-	१,५०,७४०	८०	३,०६६	-	१,०५३	४,७००	२१,१६६	१,८०,८०६
आजकारकोट	२,००,७२०	८,५५५	२,०६,२७५	६,१५६	१,०६,५००	३,५१०	६६०	५,००५	६,२२६	२,१६,१३५
बैतेश	१,१७,५००	५,०००	१,२२,५००	३,६६०	२,६००	१,२,५४१	-	३,२६१	१८,४४५	१,३६,६०३
मुल्ले	६२,०००	६,५५०	६८,५५०	२३,६५०	८०,५००	११,५१३	१,३३०	७,५१३	१०,७००	८,३६,०००
बाँके	१,६०,६२३	१६,५०६	१,७७,१२९	२१,०२५	१५,००६	-	६६३	६,२७३	१३,००६	२,००,२०६
बाँसगा	५१,६००	७,५१०	५९,११०	६,६५०	३०,३३१	५,६३०	३,०५३	८,१००	४,६५६	१,२६,००६
बाँसी	६,२३,२३०	४२,६६६	६,६६,१६६	५६,१५३	२,५०,६०३	३३,५६३	६,०७५	१७,६६०	५६,०२६	११,०१,२६६

सरकारी सहायता

जिल्हा	आर्थिक	वटके	सन्मना	वित्तसमीक्षाद				गत सालको		
				आय	खर्चा	शिवाकर	संपत्ति	अव्य	अभाव	अन्मना
बालुडा	७१,००५।	—	७१,००५।	११,०६५।	०६०।	०६०।	३,१७५।	३,१७५।	५५,०००।	१,५५,७००।
बसाव	१,०६,३४०।	—	१,०६,३४०।	११,३६७।	०११।	०११।	५,३७३।	५,३७३।	१,००,९६०।	३,०६,००३।
अनाम	७६,३६२।	—	७६,३६२।	१०,५५७।	००१।	००१।	५,३६३।	५,३६३।	७०,८०५।	१,४५,२१५।
दटो	१,२७,१७३।	—	१,२७,१७३।	१५,७६०।	४०१।	४०१।	७,४०३।	—	१,२०,६६०।	३,६५,४६०।
नीलाती	१,२३,४६२।	—	१,२३,४६२।	२१,१०६।	१३५।	१३५।	०,५६०।	६००।	११,००५।	१,०८,००६।
सैतो	५,०६,१४२।	—	५,०६,१४२।	७१,६१०।	१,४०,१००।	२,१५७।	२५,३३७।	५,३६१।	३,५६,५००।	११,१५,२६३।
बालुडा	१,३७,३०५।	—	१,३७,३०५।	१३,००६।	१३,००६।	३,०१६।	६,०६१।	१०,३४७।	१५,००६।	३,०६,१४५।
सैतो	१,३७,४५०।	—	१,३७,४५०।	—	३७,६६७।	३,००५।	३,६१०।	१३,३५६।	१७,१७६।	३,०५,३०५।
दडेपडुडा	१,४६,५६५।	—	१,४६,५६५।	३६,३४०।	१७,५१३।	३,५४६।	३,७३७।	७,१००।	४३,००६।	३,५५,७७६।
अन्वयण	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
सहाकारी	५,१७,३५०।	—	५,१७,३५०।	५,४००।	११,१४७।	११,१४७।	७,३४७।	३६,०११।	७६,००७।	६,६६,३०६।

प्राथमिक विद्यालयको व्यय विवरण २०३०

सारिणी नं ५ (क)

रु. मा

विकास	सकल भत्ता	छात्रपुस्तिका	कनिष्ठ र सरसकत	शैक्षिक सामग्री मसलमा	निर्माण	अन्य	जम्मा
साकेचुङ	-	-	-	-	-	-	-
पाँचथर	२,३३,५०९।	-	१६,१२३।	९,११२।	३२,९०१।	३,२००।	२,९१,३९६।
इलाम	२,०५,३७५।	-	५,२१०।	७,४२०।	४४९।	७,२४७।	२,२९,१०१।
स्ताप	४,१२,४६७।	५२३।	९,०२०।	१६,५७१।	५,९७५।	१७,०४६।	४,३६,००३।
मेची	५,४२,७९१।	५२३।	३३,३५३।	३२,७०३।	४२,४०५।	२५,७७०।	९,९०,५०१।
संखुवासभा	१,७०,११३।	-	-	७,४४९।	३४,७११।	१५,६५१।	२,३०,९७४।
तेह्रथुम	१,६६,०६०।	२४०।	-	३,९९६।	५,०००।	२३,०५१।	२,५९,०६३।
धनकुटा	१,०६,९६५।	३१०।	-	५,४०५।	१२,६२२।	१०,०४४।	२,२६,३४६।
मीरञ्ज	-	-	-	-	-	-	-
सुनसरी	६,०१,००४।	४७।	-	१३,६०६।	२१,४२३।	१,५९,०९९।	६,०६,१२९।
कोशी	९,०४,२१९।		५९७।	३०,४६६।	७६,५५६।	२,९५,७१६।	१२,७४,९९९।
मोरङ	१,३०,४२२।	-	-	१,५२४।	६,९३२।	५,७२६।	१,४४,६०४।
मोरङपुर	२,९५,३२०।	-	-	५,७४२।	१६,९३७।	९९,२६२।	३,१७,२६१।
सोनाङ	२,९१,३९१।	-	-	१५,७४६।	४१,०२७।	३,९२७।	३,५२,०९१।
फाँजाङ	१,३६,३९५।	-	-	२,९२१।	५,१७४।	२,४२०।	१,४४,९००।
बझाङपुर	१,४६,३४२।	-	-	३,९२७।	५,५३९।	४,५७७।	१,६०,३९५।
सप्तरी	-	-	-	-	-	-	-
सिराहा	४,९६,५०९।	-	४,१४७।	२२,३७४।	४९,०५१।	२९,७०१।	५,१४,६०३।
सगरमाथा	१३,३१,३६६।		४,१४७।	५१,२४६।	१,४२,१९०।	७२,७०१।	१६,०१,६३०।

जिल्ला	तलब भत्ता	हालवृत्ति	धनियर र मरमत	शैक्षिक सामग्री बसालन	मिसान	अन्य	जम्मा
सोनडा	१,२५,२९२।	—	१८,५१२।	१,७९५।	१०,९८०।	३,५९५।	१,६०,०९५।
रामेछाप	१,१०,३७५।	—	५९,१७५।	१,७९५।	५५,१७५।	१,०७५।	१,०६,५५५।
विन्धुवा	१,५०,५०१।	—	६,९९१।	२,५०५।	२६,२०५।	२,७०५।	१,८०,००१।
धनुषा	२,३५,१४१।	७५०।	७,७७५।	३,२४५।	२६,१४५।	५,०४५।	२,७०,०५५।
महालक्ष्मी	२,६५,०१५।	१२५।	३६,२६५।	९,००५।	३०,९०५।	२३,५०५।	३,४५,००५।
महालक्ष्मी	२,३०,६१५।	१७,००५।	९,००५।	६,११५।	८,११५।	३५,२२५।	२,९५,००५।
जनकपुर	१२,२४,६३५।	१०,७०५।	९१,६०५।	२५,१६५।	१,४७,६१५।	५०,९३५।	१५,०६,६६५।
सिन्धुपाल्चोक	१,३१,०३५।	—	५,६४५।	१,७०५।	—	९२५।	१,३९,३०५।
रतुवा	३५,६०५।	—	३,१०५।	१,४०५।	५,४०५।	१,६०५।	४०,५१५।
नुवाकोट	१,६२,००५।	—	०२५।	५,५०५।	२५,५०५।	५,५०५।	१,९८,००५।
धनुषा	१,०४,००५।	२५।	१,९९५।	२,९९५।	१०,९९५।	१,००५।	१,१६,००५।
काठमाण्डौ	२,५४,०३५।	५६५।	६,७६५।	६,०१५।	३,९६५।	०,११५।	२,६५,००५।
भक्तपुर	२,१६,०५५।	०५।	३६,६१५।	६,३४५।	०,६५५।	५६,१५५।	२,९०,००५।
काठमाण्डौ	२,९६,०६५।	७५।	१६,११५।	१६,६१५।	१,९७५।	३६,३६५।	३,५६,००५।
ललितपुर	१,५७,००५।	—	३,६०५।	५,५०५।	५,००५।	०,५०५।	१,६६,००५।
धनुषा	१२,०६,७०५।	६२५।	७७,०२५।	४५,२२५।	६५,३०५।	०६,३०५।	१३,०६,७०५।
मकवानपुर	१,०३,०२५।	६९५।	३,५५५।	६,६०५।	३०,००५।	३५,९०५।	१,४९,००५।
चितवन	७,०४,२४५।	१,९०५।	३५,५५५।	२६,६२५।	६०,५१५।	३५,०५५।	७,७६,००५।
सुनसरी	३,५७,९०५।	६१५।	१७,०५५।	७,३६५।	२६,६०५।	११,०५५।	३,९९,००५।
बाँसगढी	२,०३,५९५।	३०५।	७,५०५।	५,६६५।	३,९०५।	१६,००५।	२,३५,००५।
पर्सा	२,५०,७५५।	२१५।	६,५३५।	२,३६५।	१७,००५।	०,१०५।	२,७६,००५।
नारायणी	१७,००,६०१।	१,२१५।	६७,०६५।	४०,२०५।	१,४७,५३५।	१,००,१२५।	१९,०६,००५।
गोरखा	६,४६,२०५।	४५।	२५५।	२,४६५।	६७,५०५।	९०५।	६,५५,००५।
मनाङ	३०,७३५।	—	—	३०५।	४५।	—	३१,१४५।
लमजुङ	६,०६,०६५।	७५।	२,०६५।	५,०५५।	५,०३५।	५,०५५।	६,१६,००५।
काभ्रे	२,३६,५०५।	१,०९५।	७,६३५।	५,७९५।	२६,९०५।	६,५५५।	२,७६,००५।
पर्वत	३,५५,१५५।	५५।	१०,०६५।	१३,००५।	३५,१५५।	१५,९०५।	३,८६,००५।
सुनसरी	६,३६,००५।	१०५।	६,६०५।	१०,०१५।	५०,५०५।	१६,३६५।	६,९९,००५।
स्याङ्जा	६,१७,९१५।	३५।	९,५६५।	२२,६०५।	१,१६,५५५।	१५,००५।	७,५६,००५।
सुनसरी	१०,६३,३१५।	१,३१५।	३६,६४५।	६०,३०५।	२,७६,५१५।	५१,१२५।	१०,९९,००५।

जिल्ला	सतप्र. सतवा	घासबुलि	फनिखट र. मर्मल	शैक्षिक सामग्री मसलण्ड	निर्माण	अन्य	जम्मा
गन्धारासो	२,०१,३८५	—	५,०१७	८,५५७	१०,२७८	८,५६८	२,२८,५०५
पाल्पा	२०,००४	२,०२६	१५,००६	१३,६८०	३१,८४८	१०,६४५	६०,१६९
गुल्मी	३,५३,०५०	—	१०,२५८	१४,०३४	१८,६५४	४०,२०६	६,६६,२०६
बाघाङ्गो	२,५५,०६५	२५	७,४६१	६,२३६	१६,३६०	१,५०८	२,७८,०२५
क्याङ्गो	३,२५,०२५	१,६०७	११,८३६	१५,११५	६६,५६७	६,७६१	७,३५,९०९
कान्तिबन्धु	१,६५,५६५	—	१,५७८	३,६०१	३,१८६	२,६६६	२,०५,५६८
कुम्भिनो	१७,०६,६२५	५,००८	४६,८८१	६२,५६२	१७०,१८५	७६,७६०	२०,७१,८५७
मुस्ताङ	१,४१,३८५	—	१४,३३०	४,५६६	२,०५५	३०,१६८	१,६३,५०४
सोला	७४,३७७	—	६३६	६३०	—	६५०	८०,२६०
म्याग्दी	२,०१,०२२	—	६,०७६	४,३६८	१,०५०	६,५६६	२,१६,०८८
बाजुरा	१,५२,७२५	२५	६,६६०	३,३५५	६३५	६,६५०	१,६६,५५०
धनकुटा	५,६६,४६७	२५	२५,००६	१२,००२	४,४५६	४४,२३५	६,५५,७८७
सुनसरी	१,२६,४७८	—	५,३५५	४,२०७	२,४३५	५,२०५	१,४३,६७५
सिन्धुपाल्पा	१,४६,५६५	—	४,६६५	३,५०८	१३,१४०	२,६८०	१,६७,३६८
सल्यान	१,३८,७७५	—	२,२८६	६,१८०	५४०	३,२८३	१,४५,०६८
सुदूरपश्चिम	१,०८,६६०	—	१,५०६	३,२०५	८,५०६	१,६०१	१,६३,६७८
सुदूर	१,८१,६८०	३०	७,०६५	२,०५५	६,४२५	२,६०१	२,००,७५५
सप्तरी	७,८४,४६५	३०	२०,७०१	२२,०४८	३१,०६५	२१,४३६	८,७२,८०५
सुनसरी	४२,३०५	—	५,५६५	६,६०६	११	६५	४९,५६५
सुनसरी	५४,४६७	—	६,६०६	०६०	३५५	१,५०६	५८,५६६
सिन्धुपाल्पा	६६,३१०	—	३,३६५	७६१	—	३६५	७०,८५१
सुनसरी	—	—	—	—	—	—	—
सप्तरी	१,४१,५६५	—	६,८८५	३,३५७	३३५	२,५५६	१,५४,७६५

जिल्ला	साल प्रता	छात्रवृत्ति	फनिचर र भरमल	शैक्षिक सामग्री मयालय	निर्माण	जन्य	जम्मा
गावरकोट	१,५५,२४७।	—	१०,४५६।	२,१६०।	८,२१५।	१,३३५।	१,३५,५६३।
ईशेश्वर	९,३१,०३०।	—	३,६५१।	१,०५१।	१२,४६०।	२,५६६।	१,५३,४५१।
कुर्बोत	९,७४,५५२।	—	८,६०६।	४,५११।	३४,६२६।	३,२३६।	२,०१,१७७।
साँगे	१,७२,५१६।	२४।	३,५३१।	५,७३५।	६,६२५।	११,१५५।	१,३७,७१६।
बदिना	१,५५,३२७।	—	३,७७६।	२,५७७।	६२५।	३,६०१।	१,१२,३१३।
मेरी	६,९९,९६९।	२४।	२३,९५६।	१७,३६७।	५४,९५७।	२३,१९९।	८,१६,४७०।
बाजुरा	८८,०७६।	—	४,००६।	१,२६७।	१,३४०।	६३७।	६५,५४६।
बजार	१,३६,६०६।	—	३,७१५।	८,२५०।	१,९४०।	२,५०६।	१,४६,५२१।
मछाम	६७,६०६।	—	१,०२७।	२,११५।	३,३००।	१,५५७।	१,०६,६४५।
दोटी	१,५१,५१७।	१०।	५,३५१।	५,३३६।	४,६०१।	३,५५१।	१,३६,५५६।
ईशान्नी	१,४४,६७७।	—	३,६३६।	४,४०६।	१०,६५०।	४,२१७।	१,६६,३५०।
मेची	६,९९,०९४।	१०।	१८,४७५।	१३,३७४।	२०,६९१।	१३,३९८।	६,५७,९५३।
ताप्लेजा	१,७३,५५६।	—	३,९५६।	३,४५०।	१,७००।	५,०१०।	१,८४,६६६।
बैतडी	१,७५,४१६।	—	१,०६२।	३,२१६।	६,६३५।	५,६३६।	१,६३,०६६।
दडेनपुरा सुनसरीपुर	१,६३,३९२।	—	३,१५७।	३,५६०।	६,६१५।	१,३६४।	१,७९,०४९।
महाकाली	५,११,३५७।	—	७,२०५।	१०,५५५।	१५,०३७।	१२,४४६।	५,५६,५३०।

माध्यमिक विद्यालयको आय विवरण

२०३०

सारणी नं. ५ (ख)

सरकारी महाविद्यालय

जिल्ला	वार्षिक	पढने	जम्मा	विद्यालयबाट हुने आय	व्याज	मिसाकर	सम्पत्ति	अन्य गत सालको बचत	जम्मा
ताप्लेजुङ	-	-	-	-	-	-	-	-	-
पाँचथर	-	-	-	-	-	-	-	-	-
इलाम	३६,६५०	-	३६,६५०	५६,०५३	६,३७५	५,५००	१५,१७३	३३,६७५	९६,६५०
झापा	७,३५,३७०	-	७,३५,३७०	५,६६,४०५	१,१३,५३०	-	१,११,१३३	६०,११३	९५,१४२
मेची	७,७२,३३०	-	७,७२,३३०	५,१३,१६५	१,२३,७४६	५,५००	१,२५,६०५	३६,३५५	७४,३१६
गण्डकी	२६,६२०	५,४००	३२,०२०	६५,४४५	१६,१६३	-	१५,५४३	६,४५५	९३,६०६
गोरखा	५६,१५०	५,७५०	६१,९००	७५,३४०	२३,६५६	३७५	२७,६०७	६,६५५	९६,६५६
सुनसरी	२,६३,५६०	-	२,६३,५६०	६५,६५५	५,६१६	६००	२३,६४५	१५,३५५	३५,६५६
मोरङ	-	-	-	-	-	-	-	-	-
सुनसरी	५७,६००	१,०५०	५८,६५०	५,४३,६२३	६५,३३०	-	५५,४६३	७६,५३०	६३,६५६
कोशी	५,३१,६००	१२,१६०	५,४३,७६०	६,००,७२५	६७,०९५	१,१७५	१,७२,४४०	१,१३,१५५	१६,६७६

सरकारी सहायता

वित्तिका	मासिक	एकक	अम्मा	विरासतबाड आय	सन्ध्या	शिक्षाकार	मासपत्ति	अवधि	गत सालको वसत	अवधि
चौखुल्लु	२६,३११।	-	६६,३११।	२७,३३१।	२७,३३३।	-	१७,३३१।	२७,१४१।	१७,३७२।	१,३१,००१।
बाबुपुर	१,११,२२६।	-	१,११,२२६।	१,११,२२६।	३३,३४१।	३३६।	२७,३४१।	३३,३४१।	३३,३४१।	३,०३,३०१।
बोडाड	६०,१३२।	-	६०,१३२।	१,१०,१०१।	१३,३६५।	३३,३६५।	३३,३६५।	३३,३६५।	३,३३,३३३।	३,३३,३३३।
कोषालुङ्गा	२१,६०६।	-	२१,६०६।	१,१०,४०१।	१३,३६५।	३३,३६५।	३३,३६५।	३३,३६५।	३३,३६५।	३,३३,३३३।
उदयपुर	२४,३०६।	-	२४,३०६।	४४,३०६।	१३,३७१।	-	४,३७१।	१३,३७१।	१३,३७१।	१,३३,३३३।
गन्तरी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
विवाहा	१,३३,१७४।	-	१,३३,१७४।	३,१३,३१५।	३३,३३३।	३३६।	३३,३३३।	३३,३३३।	३३,३३३।	३,३३,३३३।
सवारमाथा	३,४४,७२३।	-	३,४४,७२३।	७,१३,६९१।	१,३७,४६३।	६३,६६०।	१,७९,४६३।	३,३३,६६३।	३,३३,६६३।	३,०३,३३३।
दोलखा	४७,३,६६६।	-	४७,३,६६६।	३४,३,६६६।	३६,६६६।	-	३६,६६६।	३६,६६६।	३६,६६६।	३,३३,६६६।
सुनेछाप	२३,३,६६६।	-	२३,३,६६६।	३४,३,६६६।	३६,६६६।	१३६।	३६,६६६।	३६,६६६।	३६,६६६।	३,३३,६६६।
मिःगुली	१३,३,००६।	-	१३,३,००६।	७४,३,००६।	४७,३०६।	३३६।	४७,३०६।	४७,३०६।	४७,३०६।	१,३३,३३३।
धनुषा	६,३,०,६६६।	-	६,३,०,६६६।	३,३,०,६६६।	३३,६६६।	-	३३,६६६।	३३,६६६।	३३,६६६।	३,३३,६६६।
सुदौन्दी	७७,३,००६।	-	७७,३,००६।	३,३,०,६६६।	३३,६६६।	१३,६६६।	३३,६६६।	३३,६६६।	३३,६६६।	३,३३,६६६।
मकौडी	३३,३,००६।	-	३३,३,००६।	१,३,३,६६६।	३३,००६।	३,००६।	३३,००६।	३३,००६।	३३,००६।	३,३३,६६६।
अवसुकर	३,३३,३३३।	-	३,३३,३३३।	७,०३,०३३।	१,३३,०३३।	३३,३३३।	३,३३,३३३।	३,३३,३३३।	३,३३,३३३।	३,३३,३३३।

संशोधन विभाग

विद्यालय	मासिक	गठने	कक्षा	विद्यार्थीसंख्या	चाला	निर्माण	समाप्ति	अन्य	योग	व्यय
सिद्धमार्कण्डेय	१,५००/-	-	१,५००/-	१,५००/-	-	-	-	२,५००/-	२,५००/-	२,५००/-
सुभा	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
सुभाकोट	२,५००/-	-	२,५००/-	२,५००/-	-	-	-	२,५००/-	२,५००/-	२,५००/-
धारा	६,५००/-	-	६,५००/-	६,५००/-	-	-	-	६,५००/-	६,५००/-	६,५००/-
साधुमार्कण्डेय	१,५००/-	-	१,५००/-	१,५००/-	-	-	-	१,५००/-	१,५००/-	१,५००/-
भक्तपुर	२,५००/-	-	२,५००/-	२,५००/-	-	-	-	२,५००/-	२,५००/-	२,५००/-
साधुमार्कण्डेय	२,५००/-	-	२,५००/-	२,५००/-	-	-	-	२,५००/-	२,५००/-	२,५००/-
सिद्धमार्कण्डेय	१,५००/-	-	१,५००/-	१,५००/-	-	-	-	१,५००/-	१,५००/-	१,५००/-
संगणकी	१०,५००/-	-	१०,५००/-	१०,५००/-	-	-	-	१०,५००/-	१०,५००/-	१०,५००/-
सुभा	१,५००/-	-	१,५००/-	१,५००/-	-	-	-	१,५००/-	१,५००/-	१,५००/-
सुभाकोट	२,५००/-	-	२,५००/-	२,५००/-	-	-	-	२,५००/-	२,५००/-	२,५००/-
साधुमार्कण्डेय	२,५००/-	-	२,५००/-	२,५००/-	-	-	-	२,५००/-	२,५००/-	२,५००/-
भक्तपुर	२,५००/-	-	२,५००/-	२,५००/-	-	-	-	२,५००/-	२,५००/-	२,५००/-
साधुमार्कण्डेय	१,५००/-	-	१,५००/-	१,५००/-	-	-	-	१,५००/-	१,५००/-	१,५००/-
संगणकी	१०,५००/-	-	१०,५००/-	१०,५००/-	-	-	-	१०,५००/-	१०,५००/-	१०,५००/-
सुभा	१,५००/-	-	१,५००/-	१,५००/-	-	-	-	१,५००/-	१,५००/-	१,५००/-
सुभाकोट	२,५००/-	-	२,५००/-	२,५००/-	-	-	-	२,५००/-	२,५००/-	२,५००/-
साधुमार्कण्डेय	२,५००/-	-	२,५००/-	२,५००/-	-	-	-	२,५००/-	२,५००/-	२,५००/-
भक्तपुर	२,५००/-	-	२,५००/-	२,५००/-	-	-	-	२,५००/-	२,५००/-	२,५००/-
साधुमार्कण्डेय	१,५००/-	-	१,५००/-	१,५००/-	-	-	-	१,५००/-	१,५००/-	१,५००/-
संगणकी	१०,५००/-	-	१०,५००/-	१०,५००/-	-	-	-	१०,५००/-	१०,५००/-	१०,५००/-

सरकारी महापत्ता

विवरण	वार्षिक	वटके	श्रमणा	विभागीयवाट	जम्मा	शिवाजगर	सावलि	जम्मा	जस सावली	श्रमणा
				श्रमणे					मकला	
चौरवाट	३०,७१०	३००	३१,४३०	१,४२,३००	१,४२,३००	२३,०२३	६,१०३	१७,९२३	११,०२३	३,६०,६१३
मनाक	३,६००	-	३,६००	-	-	-	-	-	-	३,६००
जमनांग	११,०००	-	११,०००	४३,३३०	४३,३३०	५,१०३	५,०३३	१४,२३३	१४,२३३	१,२६,१००
आरकी	२,०००,३३३	-	२,०००,३३३	१,००,३३३	४३३	-	५३	०,००३	०,००३	२,००,३३३
पडंग	४१,००३	-	४१,००३	७३,००३	७३,००३	२३,००३	१०,३३३	३३,००३	३३,००३	२,३०,३३३
जम्मा	२३,४००	-	२३,४००	१,०७,००३	१,०७,००३	-	४३३	४३३	४३३	२,३०,३३३
रुमाजवा	६३,३३३	१,३००	६३,६३३	२,०७,००३	१,०७,००३	१६,३०३	३१,००३	४७,३०३	४७,३०३	६,३०,३३३
एकूण	६३,०,००३	३,६००	६६,६०३	७,३१,३३३	३,०७,००३	७३,३३३	२३,००३	१,३०,००३	१,३०,००३	३,०७,००३
नवलपरासी	१३,३००	-	१३,३००	०६,००३	१३,३०३	२,३३३	१,३०३	१३,३०३	१३,३०३	२,०७,००३
पलना	३४,३३०	-	३४,३३०	२,३०,००३	३०,३३३	०,३३३	३३,००३	३३,३३३	३३,३३३	१,०७,००३
मुल्मी	१,३३,३३३	-	१,३३,३३३	१,३३,३३३	३३,३३३	३,३३३	३,३३३	१,३३,३३३	३३,३३३	१,३३,३३३
अर्वाकाची	४३,००३	-	४३,००३	४३,३३३	४३,३३३	३,३३३	३,३३३	४३,३३३	४३,३३३	१,३०,३३३
रुमाजवा	३,३३,३३३	-	३,३३,३३३	४,३३,३३३	३,३३,३३३	३,३३३	३,३३३	३,३३,३३३	३,३३,३३३	१,३३,३३३
नवलपरासी	३०,३३३	-	३०,३३३	३३,३३३	३३,३३३	-	३३,३३३	३३,३३३	३३,३३३	३,३३,३३३
एकूण	६,३०,००३	-	६,३०,००३	६,३०,००३	३,०७,००३	१,३३,३३३	३,०७,००३	३,०७,००३	३,०७,००३	३,०७,००३

सरकारी सहायता

जिल्ला	वार्षिक	घटके	अरबमा	वियार्थीबाट प्राप्त	जम्मा	गिआकर्षक	साभलति	अन्य	गत सालको	जम्मा
				शतक					सकत	
मुस्ताङ	४१,०००	-	४१,०००	१४,०००	२७,०००	२०,१००	-	६,९००	२१,०००	१,००,०००
डोल्पा	-	-	-	-	४,०००	-	-	-	-	४,०००
म्याग्दी	२३,६१०	-	२३,६१०	२३,६१०	-	-	१,०००	१,०००	१,०००	६०,०००
बागलुङ	१,६४,१००	-	१,६४,१००	२४,१००	१,४०,०००	३,५००	-	३,०००	३,५००	२,५०,०००
धवलागिरी	२,३०,६१०	-	२,३०,६१०	१,००,०००	१,३०,६१०	२३,६००	१,०००	२३,०००	२३,०००	२,००,०००
रूकुम	१६,५००	-	१६,५००	३३,०००	१३,०००	२,०००	४००	४००	१६,०००	३५,०००
रोल्पा	१६,५००	-	१६,५००	१३,०००	३,०००	१,०००	२,०००	२,०००	२०,०००	२०,०००
सल्यान	३०,०००	-	३०,०००	३०,०००	४,०००	-	२,०००	२,०००	१४,०००	२०,०००
प्युठान	४१,०००	-	४१,०००	१,००,०००	६,०००	१,०००	३,०००	३,०००	३,०००	१,००,०००
राज	१,६४,१००	-	१,६४,१००	१,६४,१००	१,६४,१००	-	१,६४,१००	१,६४,१००	१,६४,१००	४,११,०००
सर्ली	२,००,०००	-	२,००,०००	३,४०,०००	३,४०,०००	६,४००	२,४००	२,४००	६,४००	६,४०,०००
हुम्ला	३,६००	-	३,६००	३६०	-	-	-	-	१,०००	४,६००
सुनू	३,६००	-	३,६००	-	-	-	-	-	३,६००	३,६००
सिन्धुकोट	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
सुनसरी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
कमाली	७,२००	-	७,२००	३६०	-	-	-	-	७,२००	१३,०००

सरकारी महापत्ता

विलगा	वार्षिक	पटके	जम्मा	विद्यार्थीवाट आय	काय	मिथाकार	साम्पत्ति	गन्ध	यत सावको वचन	जम्मा
आजरकोट	८,६८०	११००	८,७९०	१६,६६०	८,४६०	-	३,८८०	१९०	१०,३१०	३८,३१०
देवख	१०,८८०	-	१०,८८०	२४,०००	१५,०००	३०	-	८,०४०	३०	६४,०३०
सुर्जुत	६,०००	१,०००	७,०००	६,६६१	६,०००	१,०००	-	६,१६०	६,०००	२१,०११
बाँके	२,०६,०६०	३०,०००	२,४६,०६०	१,८८,०४१	३,१६३	३४०	१,०००	७०,६८०	२४,३६०	५,०८,६६१
बर्दिया	६,०००	१,४००	७,४००	३८,०४३	१६,०००	-	१,१११	३,१६०	१६,१६१	६४,६६०
भैरी	२,४१,६१६	४६,४४०	२,८८,०५६	२,३२,३१४	३,२,६४४	१,४३३	१०,६४१	६०,४४०	६४,०७३	७,०७,६१३
बाभुवा	१७,६००	-	१७,६००	४,०४३	३,०६३	-	१,३२१	-	१०,३८३	३०,०१३
बझाङ	३०,४३०	-	३०,४३०	६०,११०	३३,६३३	-	१६,४६३	१०,३६३	६०,६६३	१,०६,४६०
बाजुरा	२२,१६०	-	२२,१६०	१६,०६०	१३,६६६	-	-	१०,६६०	१०,६६०	३०,३२६
डोटी	३३,६६०	-	३३,६६०	१६,०३१	३,००३	-	७,०००	३,११०	१,००,६६०	१,००,६६०
कर्णाली	६०,०००	-	६०,०००	३६,४७३	८,०७३	-	-	४०३	३,६६०	१,१४,०३०
नेती	१,७१,३७६	-	१,७१,३७६	१,१०,००४	१,१०,००४	-	२४,६६३	२१,६६३	१,६०,१७७	७,३०,४७१
पाप्ला	३३,४६०	-	३३,४६०	६०,३०४	६,११३	३६०	३६०	२०,३००	२४,६६०	१,३१,०३०
दैलेडी	६०,३००	-	६०,३००	६०,४६६	६,०६६	२,००३	३६०	१६,६६६	१०,००३	१,१७,६६६
सुदूरपश्चिम	३०,३००	-	३०,३००	२४,६३३	१६,०१३	-	६६१	२०,३३३	१७,६६६	१,३४,३३३
सुनसरी	-	-	-	-	-	-	-	-	-	-
महाकाली	६१,६६०	-	६१,६६०	१,१७,६६३	२७,१६१	३,६६३	१,३६३	६३,१७७	६०,६०३	३,८६,०३३

साध्यमिक विद्यालय व्यय विवरण

२०३०

सारिणी नं. ५ (ख)

जिल्ला	तलब र भत्ता	छात्रवृत्ति	कनिचर र मरमत	दौक्षिक सामग्री मसलत	निर्माण	अन्य	जम्मा
ताप्लेजुङ	-	-	-	-	-	-	-
पाचथर	-	-	-	-	-	-	-
डेढाच	५,२५,४५५	-	६,३२५	२,४३५	५५,५५५	५,४७५	५,४३,०४५
सप्तरी	६,०५,०५३	५,५५५	३५,५५५	४५,७५५	५,५५,६७५	७६,३५७	५२,३५,४५५
मेची	५०,३६,५५७	५,५५५	३६,४५५	५५,६५५	५,७६,५५५	४६,४६६	५३,७७,४५५
मधुवांस	५,३६,५०५	-	३,५५५	६,३५५	३३,६०५	३०,५०५	५,६६,५०५
तेह्रथुम	५,३६,०६०	३५५	५,५५५	६,६६५	५,५०५	३३,००५	६,०६,०६५
धनकुटा	३,३३,४६६	५,३५५	७,६५५	५५,६५५	५,६०५	६५,००५	३,३३,४६६
मोरङ	-	-	-	-	-	-	-
सुनसरी	४,३३,३६६	६,३६६	३०,३६६	३५,६५५	५६,६५५	६५,६५५	४,३३,३६६
कोशी	५०,०६,०६६	५०,६५५	३६,६५५	४६,६५५	४६,६५५	५६,६५५	५३,६५,०६६
सोलुखुम्बु	५,४०,६५६	-	-	५,६६५	५,६६५	६,६६५	५,४०,६५६
मोजपुर	६,३६,६६६	५,६५५	-	५६,६६५	५६,६६५	५६,६६६	६,३६,६६६
खोटाङ	५,००,३६६	५६६	-	६,६६५	५६,६६६	५६,६६६	५,००,३६६
सोखलढुङ्गा	६६,०६६	५,६६६	-	६,६६६	६६,६६६	५,६६६	६६,०६६
जवलापुर	५,५५,०५६	-	-	६,६६६	५,६६६	७,६६६	५,५५,०५६
मकली	-	-	-	-	-	-	-
सिराहा	४,०६,५६६	३,७६६	-	३५,६६६	७०,५६६	६६,७६६	४,०६,५६६
खगरमाथा	५३,६६,६६६	६,६६६	-	५६,६६६	५,६६,६६६	५,६६,६६६	५७,६०,६६६

जिला	तत्व र मत्ता	छात्रवृत्ति	फिनान्स र भरमत्ता	शैक्षिक सामग्री समयसम्बन्ध	निर्माण	अन्य	जम्मा
वीरगञ्ज	५५,४०९	१,१५०	१०,४३९	७,९७१	१०,३००	१०,४४१	१,३३,९५१
राजेश्वर	५९,९५०	—	३,०३७	२,०५६	७२	३,९७५	७०,४३९
सिन्धुली	९५,४०९	—	२,३०९	२,९०३	३००	५,५१२	१,०३,९३१
धनुषा	३,९०,४१७	२,१००	२४,७०९	५,१११	४१,६०३	४,७७९	५,१४,०३९
मङ्गलसरी	३,२३,४००	३,५०५	२१,०२०	१०,९२६	२०,३०५	४३,६९०	४,२०,९४६
मकवानपुर	१,३१,४३५	५२९	९,२०५	५,४३१	४,५०९	३१,२१३	३,४६,६००
गणेशपुर	११,५५,५५९	६,४०२	७१,२४५	३९,०१२	५९,७०३	१,४४,०७९	१५,०३,७०९
विश्वनाथजीक	१७,०६२	—	—	१,४४५	—	३५०	३५,९५७
रतुवा	—	—	—	—	—	—	—
सुनकोट	५१,२१२	२,४३२	४९०	२९७	६,७५५	३,७२९	६९,९५५
धर्मशाला	४३,५४२	२४०	९५	१,६००	३,३३९	४,९११	५५,७३०
नाथेश्वरजीक	१,०४,५४२	१,१४०	२,९६२	४,०००	३,७९०	४,६०२	१,१५,०३६
गणेशपुर	३,५७,३५२	९,०००	२३,०३७	२१,१९५	३०,११३	१,४०,११९	३,९९,६९६
सुनसरी	३,७६,७००	१०,९५३	४३,६६६	३३,५९०	२,१५,९६०	१,४०,४१७	१२,२६,७०५
सुनसरी	९,१३,७९६	१४,१०५	२,७७,१०५	१,०३,२४२	३,४०,२३६	४,५५,४४७	२२,४२,७९१
बागमती	२२,९७,४२५	३०,९९०	३,५०,०५५	१,५६,७३५	६,०६,२०३	१०,०२,४५५	४४,०९,८९५
पञ्चनारायणपुर	९९,६३९	—	६,५३३	३,५५३	—	१४,५९२	१,२२,९४०
निसावन	४,४६,०३५	३,०९९	१५,९९५	२२,०९५	४२,१०७	३,५०,७२९	५,१०,५००
रीतहट	२,०२,४०५	१,०५२	५,११०	२०,९५९	१,४६,१९१	२,०१०	४,०३,५७५
काभ्रे	२,१३,६५३	१५,१७५	६,५९०	२,३९१	३६,३३७	५५,७७०	३,०८,९३६
सुनसरी	३,९६,४१३	३,१०९	२५,३०७	६,४२०	१३,४३५	४४,००१	४,०९,७९६
नारायणी	१२,७७,२४०	२३,५६१	६२,९४२	४६,६५०	२,३०,००९	४,३१,०५३	२०,५९,५०५

जिल्हा	तख्त व भक्ता	छात्रवृत्ति	इतिहास व सरमात	शैक्षिक सामग्री संकलन	निर्माण	अन्य	जम्मा
गोरखा	२,६४,६०५	१०३	१८,४८०	१०,४२३	२२,०३४	१३,८८०	३,२६,४१५
मनाङ	४,४३२	—	—	१४१	—	—	४,६७३
सगरमाथा	१,०८,४२६	—	१००	२,७६०	८,३२३	१२,०५५	१,२९,६०५
सुनसरी	२,७२,०३०	३,८८६	४,८८९	६,३७५	११,३१३	१४,६७७	३,१४,६८६
पर्वत	१,७३,६७७	६४०	४,८७०	३,८३६	५७,६६०	१८,७६०	२,३६,०६३
सप्तरी	३,०४,८३४	—	५५०	७,५२०	२४,८२३	११,३०१	३,४८,९२८
स्याङ्जा	३,५४,७०६	४००	३,३५३	१४,८०१	१,२८,०४१	३०,१०६	४,३९,६०७
सम्बन्धी	१३,८४,७५०	५,४८३	२५,३६९	४०,१८६	२,३३,४७०	१,११,०५०	१८,००,३३५
नवलपरासी	१,४१,६६३	—	४,४०६	४,२८७	१,००६	१३,३५६	१,६३,७१८
पाल्पा	३,८३,२६०	६,२००	१६,५७१	६,५४७	६,३३४	१८,७०८	४,१४,६२३
गुल्मी	३,६१,८६०	१,०६६	१८,३८६	२२,४६४	२३,२१४	२१,६४३	४,१८,८००
अर्घाखाँची	१,९८,४६९	—	१,५४३	३,८०५	१,०४३	४,०५०	२,०३,८६०
काभ्रेपिठी	६,६८,३४३	६,४२६	३१,३३५	३८,४३६	१,२६,३६०	४६,४६३	६,४७,४२८
कमलबस्तु	१,७४,००४	१,४३३	१०,०१८	१३,२३३	७,४६५	४,४८०	२,१०,७०३
लुम्बिनी	१९,०३,६४५	२१,१६३	७८,३६९	८५,७८०	१,६४,५५५	१,१८,१८६	२३,७२,६९३
मौलाझ	१,०४,२५६	—	१,२५०	२,४४७	७,२०६	१३,३०३	१,२६,४६२
नौवा	२०३३	—	—	—	—	—	२,०३३
म्याग्दी	७२,२६४	—	३,३०६	१,४०१	७६	३,३०१	८०,४३६
बाग्लुङ	६,७७,७६०	—	२,५७३	३,०६०	२५६	१५,१८०	७,३९,७६९
धवलागिरी	३,८७,२१७	—	७,२३१	९,९३८	७,४३६	३०,७०७	४,४२,६२९
सुनसरी	४४,२५२	२४०	८००	२,१२१	—	१,५३४	४८,६४७
सोला	४६,२९६	—	६४७	१,६७०	१०,३८३	१०,८७५	७३,०६६
सुनसरी	५१,३४८	४००	२,३३५	२,३१०	७,०४०	६,३२६	६०,१३९
सुनसरी	१,२८,४०३	१५,१०६	१३,००३	३,००६	५,६००	४,६६३	१,५३,८७१
सुनसरी	३,११,२०५	१,४०६	६,७८६	१२,३४१	२,६६६	२१,८०१	३,५६,६७९
राप्ती	५,८४,४०३	१७,२३८	२२,५७८	२२,०५१	२२,९९२	४३,३०९	७,१२,६७९

जिला	नलब र अला	छात्रसुति	कनिबर र सरमल	संशिक सानवी बसललर	निर्माण	अन्य	सामा
हनुवा	४,०००	-	५००	२००	-	-	४,७००
मुगु	५,४००	-	-	५९९	-	-	५,९९९
तिनिकोट	-	-	-	-	-	-	-
बुम्ले	-	-	-	-	-	-	-
ककर्वालो	९,४००	-	५००	७९९	-	-	१०,६९९
बाजुरकोट	३९,४००	१४०	५,७०९	४००	-	३००	४६,९९०
दिलेश्वर	४०,७६९	-	३६०	५,१००	५५,०५०	१,७६०	९७,९३९
दुर्बेत	३६,०००	-	१,००९	६४५	३३	१,३६०	४९,०९९
बाँके	२,४४,२९३	०२३	६,३३३	११,०००	४६,०००	१,७६,०००	४,४४,९३६
बनिया	६३,६०५	५७	३,३३०	५,६०५	६०५	३,६०५	७३,९६६
भैरी	६,३६,९६०	१,०२०	१६,४३३	१६,२७०	४४,२९७	१,६२,९२५	६,७९,४४६
बाजुरा	२६,०००	-	६६	४३	६,६००	७,९९०	३६,६६९
बजार	६३,४६५	४३०	२,९४३	१,९६६	२९,६००	१०,०४९	९९,६६९
अलम	४९,९६२	४००	३२०	०२०	३,६५०	१६,६४५	७०,६५०
दोटी	६६,०९५	-	३,०६०	१,५४०	५०,०६०	६,०६०	६६,६६०
सैनाधी	००,६५५	०००	०४०	३,०२०	६,४६५	५००	६९,६६५
सैती	३,९९,३६५	१,७०५	५,६६६	४,६२०	४४,०३६	३७,५२०	४,९४,५९६
सार्बला	०६,६६६	-	१,५४९	४,३६०	०,७६९	६,६६९	१,९९,०९९
सैतडी	६९,०००	-	१३५	१,५६६	२५,०००	२,७३५	६९,३९६
सुनसरी	३६,६४३	-	१,०९९	४,९००	२७,६२२	६,६६६	९,००,३४३
सुनसरीपुर	-	-	-	-	-	-	-
सुनसरी	९,९०,७५३	-	२,६,६७५	०,९३६	५९,२०६	१९,६२०	६,०२,५७५

२०३० को छात्रवृत्ति विवरण

भारत:-

विषयसूची:	संख्या
१ एम् बी बी एम्	११
२ एम डि एम्	१
३ एम बी एम्	१०
४ एम एम्	२
५ एम्बी डिप्लोमा	१
६ एम्. एम्बी. डिप्लोमा	१
७ एम्. एम्बी. डी	१
८ एम्. एम्बी. डिप्लोमा	१
९ एम्. एम्बी. डिप्लोमा	१
१० एम्. एम्बी. डिप्लोमा	१
११ मिडिल इन्वोयर्स	५३
१२ चार्क-इन्वोयर्स	३
१३ माइनेर इन्वोयर्स	५
१४ एम. बी. (विभागाध्यक्ष)	६
१५ डिप्लोमा इन मिडिल इन्वोयर्स	४३
१६ डिप्लोमा इन मेकानिकल इन्वोयर्स	५
१७ डिप्लोमा इन इलेक्ट्रिकल इन्वोयर्स	३
१८ मिडिल इन्वोयर्स	५
१९ रीटिंगर	५
२० डिप्लोमा (विभागाध्यक्ष)	७५
२१ डिप्लोमा	१७
२२ डिप्लोमा	१३
२३ डिप्लोमा	५३

रुम:-

विषय	संख्या
1. आलोचना	8
2. विभिन्न इतिहासिक	8
3. इकातीनका	5
4. इतर रचनाएं	9
5. विभिन्न	5
6. साहित्य	8
7. आधुनिकता	10
8. विचारधाराएं एवं विचार	10
9. विभिन्न	11
10. साहित्य	8
11. एकात्मता	2
12. इतिहासिक इतिहासिक	8
13. नवजातकाल इतिहासिक	8
14. विभिन्न इतिहासिक	8
15. नाट्यिक इतिहासिक	10
16. ऐतिहासिक इतिहासिक	8
17. लुम्बिका (रुम) (क) इतिहासिक	8
(ख) मेडिसिन	8
(ग) कृषि	8
(घ) विविध	8
18. मन्की स्टेट (रुम नरकारवाह)	
(क) इतिहासिक	93
(ख) मेडिसिन	8
(ग) कृषि	8
(घ) विविध	1

अनवादी गणतन्त्र चीन:-

1. साहित्य	2
2. कठोर इतिहास	9
3. लुम्बिका	9
4. चीन कल्चर	9

विषयहरू

संख्या

१. विशिष्ट अल्पसंख्यक	१
२. हाइवे-इन्जिनीयरिंग	१
३. गणतन्त्र चीन (क) इन्जिनीयरिङ्ग	३
(ख) मेडिसिन	२
(ग) कृषि	१
(घ) विविध समूह	१

पाकिस्तान (१९७३-७४)

१. मेडिसिन	१
------------	---

जापान

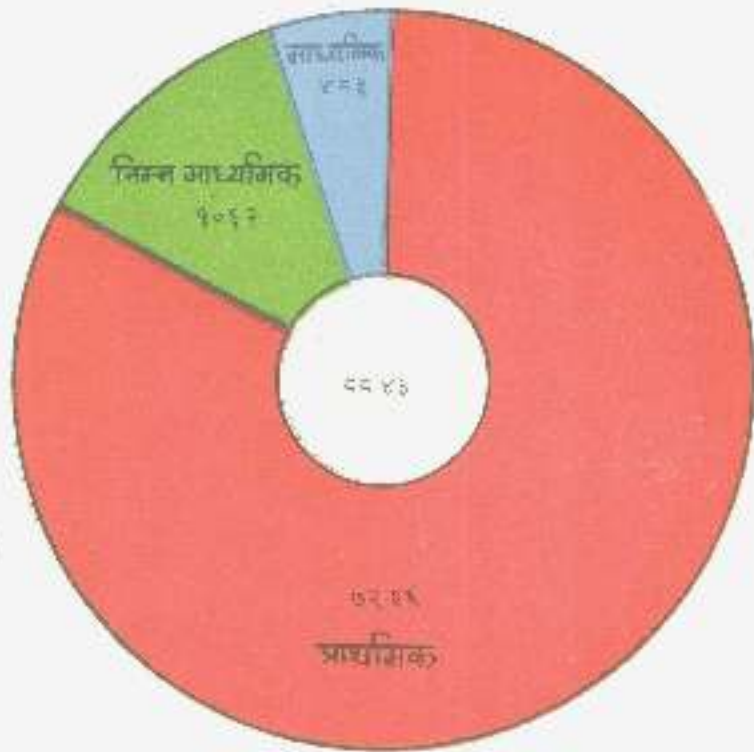
१. हाइवे इन्जिनीयरिंग	१
२. ज्ञान (क) इन्जिनीयरिङ्ग	१

२०३० मा खुल्ला प्रतियोगिताबाट विभिन्न चार समूहमा
छनौट भएकाहरूको संख्यात्मक विवरण

विषयहरू	१९७३-७४
(१) इन्जिनीयरिंग	२६
(२) मेडिसिन समूह	२८
(३) कृषि समूह	२३
(४) विविध समूह	४४

विद्यालय विवरण

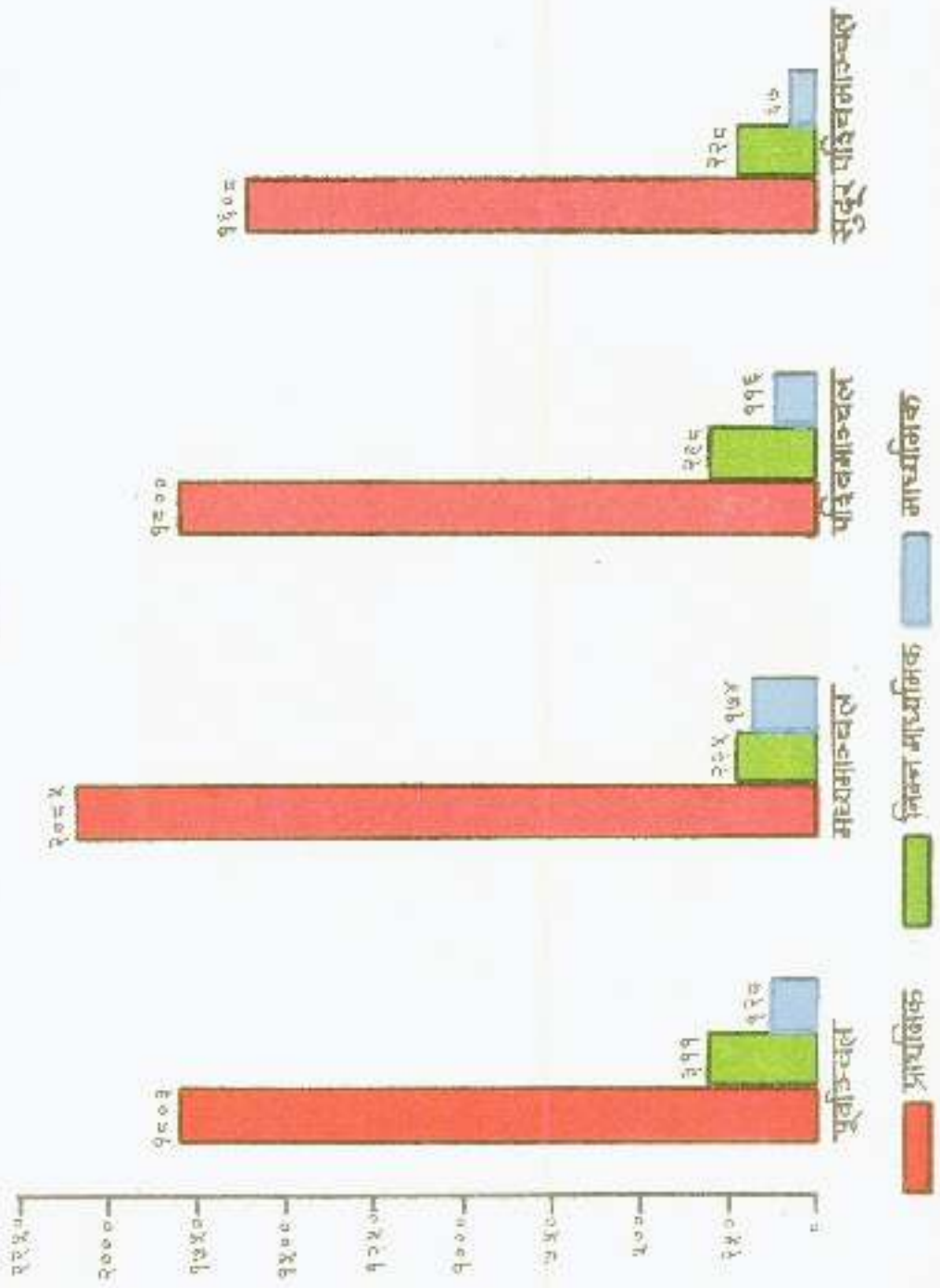
२०१०

विद्यालय विवरण

२०३०

अध्ययन अवधि

- 15
- 14
- 13
- 12
- 11
- 10
- 9
- 8
- 7
- 6
- 5
- 4
- 3
- 2
- 1
- 0

विद्यार्थी वितरण
२०३०

१२०६४

४४४०४

१२३४०६

३०११६

(शिशु बालक)

उच्च शिक्षा

माध्यमिक

निम्न माध्यमिक

प्राथमिक

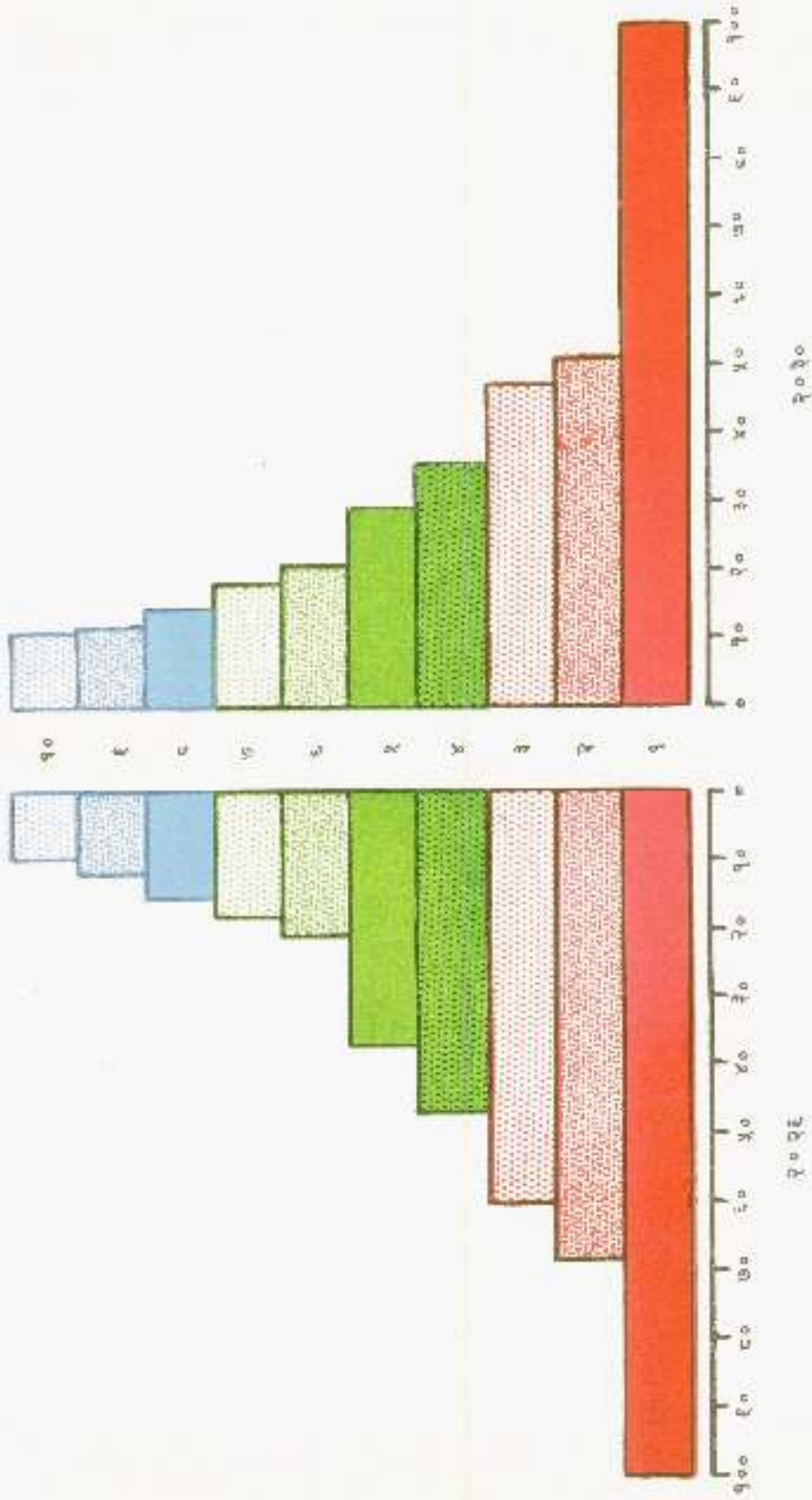

विद्यार्थी

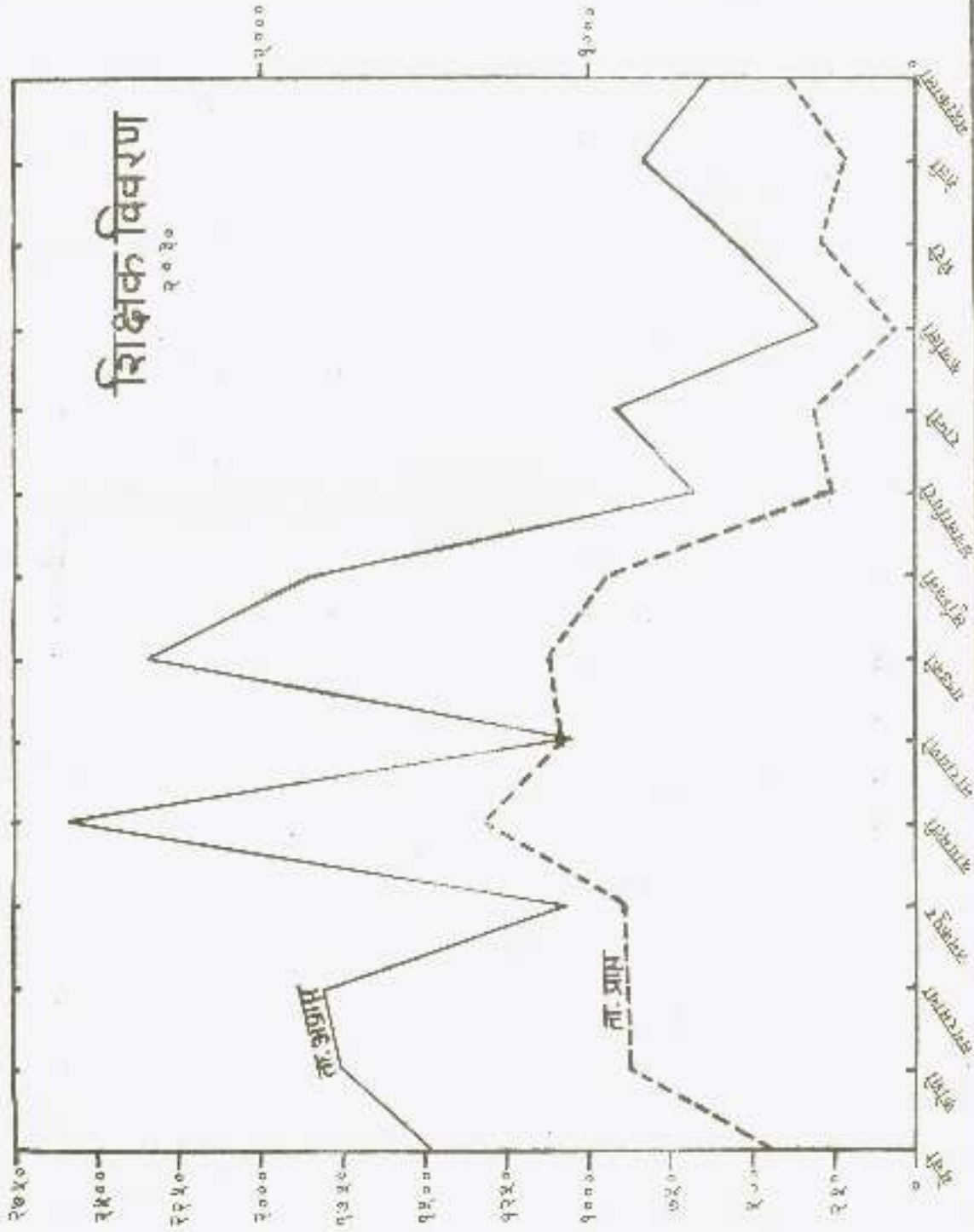
तुलनात्मक विद्यार्थी विवरण (कक्षागत)

शिक्षक विवरण

२०२०

ॐ नमो भगवते वासुदेवाय
श्रीकृष्णाय नमः
ॐ नमो भगवते वासुदेवाय
श्रीकृष्णाय नमः
ॐ नमो भगवते वासुदेवाय
श्रीकृष्णाय नमः
ॐ नमो भगवते वासुदेवाय
श्रीकृष्णाय नमः